

SZABADSÁG

LIBERTY

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

Beivadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napi, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.
NO. 27. SZÁM. TWENTY-NINTH YEAR. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombat, 1919. szeptember 27. HURONKILENCEDIK ÉVFOLYAM. EGYES SZÁM ÁRA 3 CÉNT.

MAGYAR-ROMÁN SZÖVETSÉG TERVE

ELŐBBRE NYOMULNAK A DALMÁT PARTOKON A HARCIS OLASZOK

D'Annunzio, a repülő-költő iskolát csinált a dalmát városok elfoglalásából. — Egyre többen utánozzák.

NIKITA URALKODNI AKAR

Az olaszok, hír szerint, szeretnék újra trónra ültetni Helena királyné apját, Nikitát.

Párisból jelentik: D'Annunzio a repülő-költő, az irodalmi hadvezér iskolát csinált. Aztán, hogy elfoglalta Fiumét, egyre-másra közik Spalatóból, Sebenicoból, Trauból, hogy önmaguk által kinevezett olasz hadvezérek bevonultak oda a katonáikkal. Ez újabb események nagy igazolmányát tartják a békekonferenciát. A helyzet egyre súlyosabb lesz az olaszok előnyösülése miatt. Szerbiából az a hír érkezik, hogy az olaszok Spalato északi részét, Trogirt, a hol szerbek laknak, elfoglalták.

Lejebb, délfelé szintén nagy bajok vannak. Az olaszok jelentése szerint Ragusában forradalom van. Ragusa a montenegrói határ közelében van. Nagyon valószínűnek látszik, hogy az olaszok Viskazarkákhoz trónjára Nikitát, a fejedelemet, akit múlt áprilisban a nemzetgyűlés "elmozdított". A királyhoz hű kormány most üfezik épen Páris közelében. Nikita Helénának, az olasz-királynéknak az apja.

Ugyanis, hogy az olaszok ragaszkodnak az elfoglalt területekhez. Garibaldi tábornok, a ki most érkezett meg Párisba, kijelentette, hogy Olaszországban a nyugtalanságot csak úgy lehet lecsillapítani, ha Fiumét neki adják.

Leninet megölték?

Párisból jelentik: Az itteni bíróságnak ma reggel az a hír terjedt el, hogy Nikolai Lenine gyilkos merénylőknek esett áldozatul. A hírt eddig nem erősítették meg.

A BANYÁK ÁLLAMOSÍTÁSA.

Az angol bányászati és legmagyobb érdekkel rendelkező kiskérő figyelemmel az amerikai bányászok mozgalmát a bányák államosítása érdekében.

London, szept. 25. Az angol munkásság a legnagyobb érdeklődéssel figyelemmel az amerikai bányászok mozgalmát, miután a helyzet a két országban rendkívül hasonló ebben a kérdésben. Robert Shille az angol bányász szövetség elnöke táviratot intézett az amerikai bányász uniónak, amelyben sok szerkesztést és kitartást kíván. E kérdéssel, mondja a többiek közt táviratában, számolnia kell a kormánynak, mert hiszen a közszén az ipari élet alapja és nélkül elhaladna el sem képzelnék. Még van grózdóve róla, hogy a bányák államosítása előbb-utóbb be fog következni, mely esetben a viszonyok hatalmas mértékben fognak javulni.

Összeül a birodalmi gyűlés

Páris, szept. 25. Zürichi távirat szerint Konstantin Fehrenbach elnök a birodalmi gyűlést szeptember 30-ra hívta össze. A forradalom óta az első eset, hogy a birodalmi gyűlés ismét a fővárosban fog összejönni.

John H. Fitzpatrick a sztrájkoló csoportjától körülvéve a sztrájk eshetőségét fejtegeti.

VÁDAKAT EMELT AZ ACÉLSZTRÁJK FEJE

Fitzpatrickot kihallgatta a szenátusi bizottság. — Az acéltrósztrájk minden áron meg akarta akadályozni az acélmunkások szervezkedését. — Brutális eljárás a szervezőkkel szemben. — Wilson kívánásának nem tehettek eleget. — Újabb ellentétes jelentések az eredményről. — Foster titkár erőlyesen közbelép az állami rendőrség tulkapásai ellen.

FITZPATRIK KIHALLGATÁSA.

Washington, szept. 25. A szenátusi munkásügyi bizottsága megkezdte az acélsztrájk dolgaiban elrendelt vizsgálatot. A mai nap John Fitzpatricknak, a sztrájk tulajdonképeni vezérének kihallgatásával telt el. Fitzpatrick kijelentette, hogy a sztrájkolók ma már nem elégednek meg a konferencia egyszerű ígéretével az acélérdekeltségek részéről, hanem ma már igazságot követelnek.

Kenyon szenátor kérdésként kijelentette Fitzpatrick, hogy az acélérdekeltségek a maguk részéről mindenféle eszközökkel törekedtek, hogy az acélmunkások megszervezését megakadályozzák. Szerinte az acélsztrájkban uralkodó rettenetesen rossz munkásviszonyok nagyban megnehezítették azt, hogy a viszonyok javuljanak. Kikelt a társaságok fogdomegének a kegyetlenség ellen és felhozta azt, hogy Mrs. Fannie Snellings szerző is az egyik fogdomeg lőtte agyon. Felhozta azokat a kegyetlenségeket, amelyeket a munkások ellen az egyes gyárak részéről úgy a sztrájkot megelőzően, mint a sztrájk folyama alatt elkövettek. Felhozta, hogy a pittsburghi kerület egyes acélvárosiban az állami konstablerok és a helyi hatóságok hogyan akarják megakadályozni az acélmunkások harát. Így például Duquesneban nyilvánították a munkásoknak, hogy vagy visszamennek a munkába, vagy bemennek a börtönbe.

Kijelentette, hogy Gary vád pers és a többi munkásvezetők közlekedni próbáltak Garyhez, ezalatt az acélérdekeltségek elfogták, sőt még is ölték az eddig már több mint három

száznyven ezer acélmunkás ment ki sztrájkba. Ezeket az embereket a lehető legbrutálisabb kegyetlenséggel kezelték és ma már el vannak határozva arra, hogy addig nem mennek vissza a munkába, amíg igazságot nem kapnak.

AZ ÁLLAPOTOK LEHETETLENEN

Elmondotta Fitzpatrick, hogy az acélmunkások az acélsztrájkot a lehető legbrutálisabban kezelték és ma már el vannak határozva arra, hogy addig nem mennek vissza a munkába, amíg igazságot nem kapnak.

Elmondotta, hogy miféle erőszakos eszközökkel akarták az acélmunkások megakadályozni a munkásság szervezkedését. Pedig a magas munkabérek és az alacsony fizetés mellett a munkásság feltétlenül szükségére volt a szervezkedésre és ezért a unió el is határozta azt, hogy megszervezi.

Fitzpatrickot Rubin ügyvéd is elkísérte a kihallgatásra, aki felolvasta a bizottság és Wilson elnök között lefolyt levelezést, amelynek során az elnök tudvalegven azt kérte, hogy halasztásadjék a sztrájkot mindaddig, amíg a konferencia Washingtonban össze nem ül.

Kenyon szenátor kijelentése szerint a bizottság nemcsak a szervezett hanem a szervezetlen munkásokat is fogja hallgatni. Valószínű, hogy a bizottság el fogja vizsgálni is, hogy a viszonyok az helyszínen is tanulmányozza.

AZ ÁLTALANOS SZTRÁJKHELYZET.

Pittsburgh, szept. 25. A sztrájkhelyzetben nem állott be lényegesebb változás. Ma ismét ellentétes jelentések jöttek egyrészt az acélérdekeltségek másrészt Foster, a bizottság titkára részéről.

A kerületben a zavargások teljesen elcsendesedtek és letartóztatás alig történt. Farrelben és New Castleben erős állami konstablerőrajatok cirkálnak.

Michael F. Tighe, az Amalgamated Association of Iron, Steel & Tin Workers Unio elnöke és az acélsztrájk egyik vezetője.

VÉGLEG KIVONULNAK MAGYARORSZÁGBÓL A ROMÁN SEREGEK

Tíz ezer puszkát adnak a budapesti rendőrségnek és az egész csendőrségnek a románok.

A KORMÁNY ELŐMERÉSE

A szövetségek bizottsága a Friedrich kormány előmerése és támogatása mellett.

BUDAPEST, szept. 24. — Magyarországon még mindig teljes a felfordulás. A románok gyors iramban távoznak az országból és nemsokára elől és a kérdés, mi történik Budapesten, ha kivonultak az "ellenesek" seregei. A legutolsó híradások szerint a románok 10.000 puszkát ígértek a budapesti rendőrségnek, hogy a fegyverek erejével fentarthatják a rendet. És a 10.000 fegyver nem marad azonban mind a fővárosban. Ebből kap a csendőrség és a határrendőrség is. A románok azt állítják, hogy a tisztgítottatásokat elfogadják, megvárunk minden ok és szükség arra, hogy katonai csapatokat hagyjanak Budapesten.

Az utolsó két nap alatt nagyobb román seregek keltek át a Tiszán és vonultak előre délnyugati irányba. Mardescu román tábornok határozottan tagadja azt, hogy ezek a román katonák a Banátba mentek, hogy a szerbekkel szemben álló sereget megerősítsék.

A szövetségek budapesti bizottsága azt hangoztatja, hogy a szövetségek tanácsa leghevesebben teszi, ha előmeri a jelenlegi kormányt, vagy legalább is bizonyos mértékben támogatja Friedrich miniszterelnököt. A magyar kormány teljesen munkaképtelen és a jelen helyzetben nem is keshdheti meg a kormányzás komoly teendőit.

Galicia sorsa a békekonferencia előtt

Paderowski, a lengyel köztársaság elnöke terjesztette elő a lengyel álláspontot Galiciát illetően a békekonferencia végrehajtó bizottsága előtt.

Párisból jelentik: A volt osztrák-magyar koronatoronnyal, Galiciának a sorsa került tegnap délelőtt a békekonferencia végrehajtó bizottsága elé. A lengyel álláspontot Paderowski, a lengyel köztársaság elnöke terjesztette elő. Utána még mások álláspontját is meg fogja hallgatni a konferencia. A végrehajtó bizottság ülésén Stephen Pichon, a francia külügyminiszter elnököl.

Összeütközés franciák és németek között

Saarbrückenben német polgárok és francia katonák között, véres összeütközés volt.

Berlinből jelentik: A Local Anzeiger értesülése szerint Saarbrückenben német polgárok és francia katonák között véres összeütközés volt. Mindkét részről sokan megsebesültek. Az összeütközésben száz francia katonát vettek.

Pokolba a királyokkal

"Csak a munkás embert szerettem. Pokolba a királyokkal!"

Ezzel a felkiáltással zárta levelét Hoan polgármester, akit Milwaukee népének bizalma a város élére helyezett. A. T. Van Scoynek, a kereskedelmi szövetség elnökeinek válasza a polgármester e szigorú szavakkal, aki arra kérte fel, hogy hívja meg Milwaukee vendégeinek Albert belga királyt és feleségét, akik a jövő héten Amerikába érkeznek.

NEM LESZ AMERIKAI A BERLINBE KÜLDÖTT BÉKEBIZOTTSÁGBAN

A szennet ellene van, hogy a bizottságban amerikaiak is részt vegyenek — mondja Polk, az elnök.

A SZIGORU SZENÁTOROK.

Az ellenesek levináját a szenátusi bizottsága indította meg és az egyre tovább terjed.

Párisból jelentik: Nemsokára elindul Németországba az a bizottság, amelyet a békekonferencia azért küld oda, hogy felügyeljen arra: megtartsák-e a németek mindenben pontosan a konferencia katonai rendelkezéseit. Ebben a bizottságban amerikaiak nem vesznek részt. Eredetileg úgy volt, hogy a bizottságban, amelynek elküldését maguk a németek szorgalmazták, száz amerikai tiszt fog résztvenni. Németország kérelme a szövetségek legfelsőbb határozata azonnal teljesítette.

Mikor a bizottság tagjainak kiválogatására került a sor, Mr. Polk, a párisi amerikai békebizottság elnöke kijelentette, hogy a bizottságban ezidőszerint amerikaiak nem vehetnek részt, a kinttel a szenátusnak arra a határozatára, hogy amerikaiak a kártalanító bizottságban sem vehetnek részt. Abban az esetben, ha a szenátus külügyi bizottsága által bejelentett javaslatot, amely szerint amerikaiak semmiféle bizottságban sem vehetnek részt, a szenátus eljött, akkor a most elküldött bizottság utólag nevezik majd ki a tagokat. Párisban természetesen veszik, hogy a bizottság ugyanazokat mint amilyenek akkor lennének, ha amerikaiak is lettek volna benne.

Kina nem visel háborút Németországgal

A köztársaság elnöke hivatalosan kijelentette, hogy a két ország között megsejtett a háborús állapot.

Pekingből jelentik: Hsu Shih Chang, a kínai köztársaság elnöke tegnap hivatalos nyilatkozatot adott ki, amelyben kijelenti, hogy Kina és Németország között hivatalosan is megsejtett a háborús állapot. Tuan Chi Jui tábornoknak, aki a háboru megüzése idején miniszterelnök volt és aki a Németországnak küldött ultimátumot aláírta, a nyilatkozat a legmagasabb elismerést fejezi ki.

Megint dolgozik a titkos diplomácia

Nem mondott le a középeurópai világbirodalom megalapításáról Németország. — Titkos diplomáciai tárgyalások Rómában és Bukarestben.

Magyarország szerepe

Magyarország huzódása hiúsította meg a legújabb nagyhatalmi szövetekezést. — Nem lép szövetségre Romániával és Olaszországgal a magyar.

BUDAPEST, szept. 23. — Tavólról sem halt meg az az álom, melyet a hatalmas középeurópai világbirodalom megalapításáról álmodtak a németek. Meg sem szűnt a jómórán a tinta a Versailles-i békeszerződés aláírásán, amikor megütették már az első lépések olyan újabb szövetekezések érdekében, melyek valóra válthatják a német álmokat. Az újabb hatalmas szövetség megalakulása most már attól függ csupán, hogy jóváhagyják-e az érdekelte országok kormányai, hogy megkötik-e végérvényesen azt a véd- és dac-szövetséget, melynek legelső célja, hogy visszanyerje erejét és ezzel az erővel esetleg újabb háborúba sodorja Európát.

A magyar fővárosban talán könnyebben és biztosabban szeresheti meg az ember a legjobb "összeszkűvés" szlátit, mint bárhol másutt Európában. Magyarországon a románok megállása után rendkívüli állapot alakult ki és az összes szövetekezési tárgyalások Magyarországon körül forogtak. Az ugynevezett titkokat is könnyebben szimatolhatja ki a nyomozó Budapestben, mint Berlinben. Budapesten erőteljes politikai párt dolgozik, amely nyíltan ellenzi minden közököt Németországgal. Ez a párt, melynek vezére Lovász Márton, állandó összeköttetés tart fenn azokkal az érdekelte felekkel, akik a szövetség megalakítását ellenzik. A nagyilekű Románia.

Románia hajlandó volt lemondani Erdély jelentőségéről és csak egy részét követelte volna annak a szákmányának, melyet szerinte a békekonferencia elvetett megkap. Ezzel szemben arról biztosították, hogy Magyarország, hogy mindent elkövet, hogy Magyarország visszasszeresse Horvátországot, a csehek által elvesztett felsőmagyarországi vármegyéket és azt a földet, amit a szerbek használtak ki az országából. Ennekivül arra kötelezték volna magát Románia, hogy visszaadja mindent, amit Magyarországban a megszállók oltal ellopott.

Olaszország osztályrészeül a dalmái tengerpart jutott volna meg Románia a mai Szerbiában nagy részével. Ohajította kárpgatolni magát. Végül Németország visszakarta volna mind azokat a területeket, melyeket a versaillesi békeszerződés a cseheknek és lengyeleknek íjt. Természetes, hogy az egész szövetekezésnek irányítója és gerince Németország lett volna.

Nem feledeztek meg a nagytervezők Oroszországról sem. Az orosz arisztokraták készséggel támogatnak olyan kiálakulást, mely felszabadítja az országot a bolsevik uralma alól és a román-német szövetekezésbe vezet. Abban a pillanatban, amikor valóra válnak ezek a tervek, nem beszélhetünk tovább úgy, hogy a világháboru megtört Németország erejét.

Az osztrákok Argentínába vándorolnak

Buenos Ayresből írják: A csi argentinai megbízott értesítette a külügyminiszterét, hogy Ausztriából igen sokan szándékoznak kivándorolni Argentínába. Együttal hírdették, hogy a kormány hírdette, hogy az osztrákokat meg kellene fogadni a maguk földjeik feladásának. A külügyminiszter válaszában, hogy az ország nem fogadja kiválón alkalmas letelepülésre.

SZABADSÁG
Published daily except Sunday the week-day paper by The Szabadság Printing & Publishing Co.
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.

WELLKAROLTA Kóser bácsi szakállá
SWEETZER BÍRÓ UJABB TITKETE.
Sweetzer bíró, aki a multkoriban oly féltékeny sikerrel vonult be lapunk hasábjaira s aki magaviseletével reményt gyújtott bennünk arra, hogy ismét meg fog bennünket látogatásával...

Az acélsztrájk jelentősége

Ami a sztrájk jelentőségére, ami a munkások helyzetéről, az acélsztrájkokról, az Egyesült Államok Steel Corporation-ja, az Egyesült Államok Steel Corporation-ja...

VÉGZETES HALOGATÁS

FIUMÉBAN még D'Annunzio az ur, Washingtonban még a Nemzetek Ligájáról vitáznak a böles szenátorok, Gary még most meg fogadják az acélgári munkások szervezetének képviselőit...

Mindenről beszélünk, írunk, tárgyalunk és olvassuk és közben elfelejtjük a közelmúlt legnagyobb szenációját: a drágaság ellen megindított hivatalos laborot. Elfelejtjük a mindennapi élet legnagyobb fonsosságát pillanatnyi kérdést; elfelejtjük epp oly könyveden, ahogy a hivatalos vizsgálatok évek óta, simulatos következettséggel, elfelejtjük.

MEGÉRKEZT A KÓSER BÁCSI

Kóser Lipótnak rosszul ment a sora. Annnyira, hogy még borbélyra sem tellett neki. Két esteendő nem tellett neki. Ezalatt a hajja, meg a szakállja szép hosszra megnőtt. Haj, hal, gondolta magában, ha ez így megy tovább, akkor szakállam rövidesen a földet fogja seperi és emiatt nagyon szegylet magát és már már az öngyilkosságra gondolt, annál is inkább, mert éhes is volt. De mint Hoffman Ferenc ifjúsági írómondá, ahol a legnagyobb a vesztés, ott legközelebb a segély is csakugyan. Egy-szer Kóser Lipót belébotlott egy urba, aki jötteen tekintett rája a belebotlás után. Azután érdeküdezt, majd örömet fejezett ki az arca. Hopp, mondta, maga az én emberem. Nagyszerű bolshéviki kinézése van kegyednek adatermette.

Ami a sztrájk jelentőségére, ami a munkások helyzetéről, az acélsztrájkokról, az Egyesült Államok Steel Corporation-ja, az Egyesült Államok Steel Corporation-ja...

Wilson elnök komoly ígértet tett az Egyesült Államok népeinek, hogy megfőri a drágaság önkényuralmát, hogy véget vet a túlzó haszonlesésnek, a tömegesen előcsúszó burkolat uszorának. Terveket is készített az elnök, programot is tárt a törvényhozáshoz, de mindent a lassu járatu hivatalos gépezetre bízott. A hivatalos gépezet szerkezetében pedig nagy szét foglalnak el olyan kerekék és rugók, melyek csak politikai olajozást tűrnek. A drágaság elleni küzdelemben is helyet követelt az emberiség leggonoszabb oka: a politikai érdek.

Wilson elnök megállapította, hogy a béke megremtése, tehát a Versailles-i békeszerződés változtatásának elfogadása, előfeltétele a drágaság elleni harc eredményének. Ha a szenátus republikánus többsége nem adja el a X. szakaszt, ha Lodge, Johnson és Borah ellettt nyilatkozik a többség, úgy meddő küzdelem marad a drágaság elleni küzdelem. A republikánus párt oszlopoi albölcselkedésnek nevezik az elnök következtetéseit és azt mondják, hogy a drágaság elleni küzdelem akkor végződik csak igazán eredményesen, ha republikánus kezekbe kerül az ország minden gyének intézése.

MEGÉRKEZT A KÓSER BÁCSI

Kóser Lipótnak rosszul ment a sora. Annnyira, hogy még borbélyra sem tellett neki. Két esteendő nem tellett neki. Ezalatt a hajja, meg a szakállja szép hosszra megnőtt. Haj, hal, gondolta magában, ha ez így megy tovább, akkor szakállam rövidesen a földet fogja seperi és emiatt nagyon szegylet magát és már már az öngyilkosságra gondolt, annál is inkább, mert éhes is volt. De mint Hoffman Ferenc ifjúsági írómondá, ahol a legnagyobb a vesztés, ott legközelebb a segély is csakugyan. Egy-szer Kóser Lipót belébotlott egy urba, aki jötteen tekintett rája a belebotlás után. Azután érdeküdezt, majd örömet fejezett ki az arca. Hopp, mondta, maga az én emberem. Nagyszerű bolshéviki kinézése van kegyednek adatermette.

Ami a sztrájk jelentőségére, ami a munkások helyzetéről, az acélsztrájkokról, az Egyesült Államok Steel Corporation-ja, az Egyesült Államok Steel Corporation-ja...

LEHETETLENSÉGNEK TÜNIK FEL ÉS MÉGIS TÉNY, HOGY AZ ÁLTALUNK AUGUSZTUS ELSEJÉN ÁTUTALT PÉNZEKET MEGBIZOTTUNK MAGYARORSZÁGON AUGUSZTUS HÓ 21-ÉN KIFIZETTE.

LEHETETLENSÉGNEK TÜNIK FEL ÉS MÉGIS TÉNY, HOGY AZ ÁLTALUNK AUGUSZTUS ELSEJÉN ÁTUTALT PÉNZEKET MEGBIZOTTUNK MAGYARORSZÁGON AUGUSZTUS HÓ 21-ÉN KIFIZETTE.
Pénzüket három hét alatt megkapták: Szláva Mari, Ötvösfalva, Máramaros megye; Bálint Györgyné, Magyarvalkó, Kolozs megye; Davhann Mariska, Ötvösfalva, Máramaros. Ifj. Papp Lászlóné, Szatmárnémeti, Szatmár. Kincses Péterné, Homorod, Hunyad megye; Nyéki Lajosné, Székelyhid, Bihar megye. és még sokan mások.
A MI PÉNZKÜLDÉSI RENDSZERÜNK A LEGTÖKELETESÉBB ÉS EZÉRT TUDJUK A RÁNK BIZOTT PÉNZT GYORSAN --- BIZTOSAN --- ÉS --- PONTOSAN kifizetni. --- Ha gyorsan és biztosan akar otthon maradt rokonain segíteni, küldje pénzét általunk. Felvilágosítást ad és tanácsot szivesen szolgál: NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK 1597 Second Ave. Corner 83rd Street New York City.

MEGÉRKEZT A KÓSER BÁCSI

Kóser Lipótnak rosszul ment a sora. Annnyira, hogy még borbélyra sem tellett neki. Két esteendő nem tellett neki. Ezalatt a hajja, meg a szakállja szép hosszra megnőtt. Haj, hal, gondolta magában, ha ez így megy tovább, akkor szakállam rövidesen a földet fogja seperi és emiatt nagyon szegylet magát és már már az öngyilkosságra gondolt, annál is inkább, mert éhes is volt. De mint Hoffman Ferenc ifjúsági írómondá, ahol a legnagyobb a vesztés, ott legközelebb a segély is csakugyan. Egy-szer Kóser Lipót belébotlott egy urba, aki jötteen tekintett rája a belebotlás után. Azután érdeküdezt, majd örömet fejezett ki az arca. Hopp, mondta, maga az én emberem. Nagyszerű bolshéviki kinézése van kegyednek adatermette.

MEGÉRKEZT A KÓSER BÁCSI

Kóser Lipótnak rosszul ment a sora. Annnyira, hogy még borbélyra sem tellett neki. Két esteendő nem tellett neki. Ezalatt a hajja, meg a szakállja szép hosszra megnőtt. Haj, hal, gondolta magában, ha ez így megy tovább, akkor szakállam rövidesen a földet fogja seperi és emiatt nagyon szegylet magát és már már az öngyilkosságra gondolt, annál is inkább, mert éhes is volt. De mint Hoffman Ferenc ifjúsági írómondá, ahol a legnagyobb a vesztés, ott legközelebb a segély is csakugyan. Egy-szer Kóser Lipót belébotlott egy urba, aki jötteen tekintett rája a belebotlás után. Azután érdeküdezt, majd örömet fejezett ki az arca. Hopp, mondta, maga az én emberem. Nagyszerű bolshéviki kinézése van kegyednek adatermette.

KISS EMIL BANKÁR 133 Second Ave., New York, N. Y.
Mindenki segíteni akar Magyarországon élő hozzátartozóin és segíthet is ma már mindenki, mert Kiss Emil bankár útján
Mindenki küldhet pénzt szeretteinek, akikre most nagyon ráfér a segítség Magyarorszag bármely részébe, városába vagy falujába.
Pontosan kifizetik az amerikai magyarok pénzküldeményeit, ha azt Kiss Emil bankár útján küldi, akinek budapesti irodája a leggyorsabban és legpontosabban utalja ki a címzetteknek a pénzt.
100 korona \$3.00 minden postaköltséggel együtt. A korona ma még rendkívül alacsony és így, ha a jövőben való használatra szüksége lesz koronára, vegye azt meg most.

JAVASLAT AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBA VALÓ BEVÁNDORLÁS KORLÁTOZÁSÁRA
Dillingham szenátor augusztus 15-én a következő javaslatot terjesztette a szenátus elé, melyet későbbi olvasás után a Bevándorlási Bizottsághoz utaltak át:
"Határozassék le az Egyesült Államok szenátusa és képviselőházának összehívott gyűlése által, hogy az Egyesült Államok földjére bebozsajátandó bármilyen nemzetiségű idegenek száma --- beleértve ebbe Alaska, Hawaii és Porto Ricot is, --- a legközelebbi népszámlálás kimutatása szerint jelenleg az Egyesült Államokban lakó idegenek létszámának h% százalékára legyen korlátozva. Ez az intézkedés ne vonatkozzék azon idegenekre, kik átutazóban vannak jelen az Egyesült Államok földjén; sem azon idegenekre, kik a törvény előírása szerint bebozsajátattak az Egyesült Államokba és később az ország egyik részéből, idegen ország területén keresztül, az Egyesült Államok egy másik részébe költözöknek, sem azon idegenekre, kik csak látogatónak, vagy kijutásra, vagy üzleti szempontból jönnek ide."

PÉNZKÜLDÉMÉNYEKET Magyarorszag bármely részébe teljes felelőség mellett, a legalacsonyabb napi árfolyam szerint küldünk. A pénz gyorsan és pontosan érkezik meg, ha azt MOKRAY TESTVÉREK Államag engedélyezett pénzküldők útján küldi. Bővebb felvilágosításért írjon e címre: MOKRAY BROTHERS 150 SECOND STREET, PASSAIC, N. J.

BECSAPTAK - MONDJA T ELHAGYVA... A bolgárok nem tal kénszerítve igéréteiben bizva fegyvert. --- Wilson bevált VÉGE MI... A békekonzferencia legnagyobb igazgára nézve. Zódes tisztá Amerika népéb... Genf, szept. generális, a bolgá elnöke, teg el Párist, bolgária fővá és jelentést a delegáció beítése a béke melnek aláír tartódt kaptak mielőtt elindul beszélgetett forikai újságírók keserveken fákoségek eljárá... A szövetsege kekonferencia, bek közt Théé kijátszotta a pontjai szer nemcsak nem sági élete is van. téve. A badása egyene volna Bulgári Megállapított, hogy Bulgá sig által kén a fegyvert, ha retére. Wilson leszögeztett tiz biztosította a jogait és terü jök elhelyezke gafia Wilson ban igényeise sőt láta és a további eld első gyanánt mak országait... A békekön vály látszik, va Wilson el veit, mert nem azoknak alapján jötte azt sem vette gresszus, hog az eljárás, tette le a érdemre is, ad ső győzelem vül nagy há gar fegyvert niéért és a re kiéért büntet népet és bú Macedónia népet. Lehetetlen, ne jöjjenek dason, leheto ria arra leg hogy eleget bolgár nép e nagy igazs arra kéri fol népet, lépjen ben és vgy igazságos n góntsenek a MIKOR I... Egy bírói b ta, hogy ak ad el whisk Philadelph --- Erdékes tegnap Oli vetségi bíró, lott a vádo az volt a b whiskyet ad azzal védek keyt egy b vosság gyat méhez egy is csatolt b tását. A bir ezt a kijeje --- A ma törvényellen látko abba barátjának egy íveg w A zsüri álláspontra memyiben gulag föla... Ezennel ér ságot, hogy irodám kö gy vele c nem vagyó JOHN NZ 637 Penn

DECSAPTAK BULGARIÁT A BELGÁK MEG SOKÁIG - MONDJA THEODOROV, FOGJÁK GYÜLÖLNI ELHAGYVA PÁRIST A NÉMET NEMZETET

A bolgárok nem az ellenség által kényyszerítve, de Amerika igéretében bírvák, tették le a fegyvert. — Remélték, hogy Wilson beváltja igéretét.

Genf, szept. 25. Theodorof generális, a bolgár békedelegáció elnöke, tegnap este hagyta el Páris, hogy visszautazzék Bulgária fővárosába. Szófiába és jelentést téve a kormányának a delegáció munkájáról, kézbentette a békeszerződéseket, amelynek aláírására záros határidőt kaptak. A generális mielőtt elindult volna, hosszas beszélgetést folytatott egy amerikai újságíróval, aki előtt igen keservesen fakadt ki a szövegeségek eljárása fölött.

Megállapította a generális azt is, hogy Bulgária nem az ellenség által kényyszerítve tette le a fegyvert, hanem Amerika igéretében. Wilson elnök ugyanis a lesögezteti tizenegy pontjában biztosította a kis nemzeteknek jogait és területi épségét a fajok elhelyezkedése szerint. Bulgária Wilson tizenegy pontjában igényeinek teljes kielégítését látta és ezért szüntette be a további ellenségeskedést, legelső gyanánt a központi hatalmak országai közül.

A békekonferencia azonban úgy látszik, nem tette magáévá Wilson elnök lefektetett elveit, mert a békeszerződés nem azoknak az elveknek az alapján jöttek létre. Sőt még azt sem vette tekintetbe a kongresszus, hogy Bulgáriának az az eljárása, hogy első gyanánt tette le a fegyvert, bizonyos érdeme is az jogot, mert a végző győzelem kivívására rendkívül nagy hatással volt a bolgár fegyverletétel. Mások büntetést és régi kormányzat vétkeiért és régi kormányzat vétkeiért büntetik most a bolgár népet és büntetik Dobrudza, Macedonia és Trácia ártatlan népet.

Lehetetlen, hogy változások ne jöjjenek létre e megállapodáson, lehetetlen, hogy Bulgária arra legyen kárhoztatva, hogy eleget tegyen azoknak. A bolgár nép Amerikához appellál és nagy igazságtalanság miatt és arra kéri föl Amerika igazságszerítőt, lépjen közbe az érdekében és vigye keresztül, hogy igazságszó népszavazás alapján döntsenek a balkán kérdésben.

MIKOR LEHET ELADNI WHISKEYT.

Egy bírói határozat kimondotta, hogy aki orvosság gyanánt ad el whiskeyt, az nem büntös.

Philadelphia, szeptember 25. — Érdekes határozatot hozott tegnap Oliver Dickinson szövetségi bíró. Egy bártender állított a vádlottak padján, akinek az volt a büne, hogy egy üveg whiskeyt adott el. A bártender azzal védekezett, hogy a whiskeyt egy beteg barátjának orvosság gyanánt adta el. Védelméhez egy orvosi bizonyítványt is csatolt be, mely igazolta állítását. A bíró a védekezés után ezt a kijelentést tette: — A magam részéről semmi törvényellenes cselekedetet nem látok abban, ha valaki beteg barátjának orvosság gyanánt egy üveg whiskeyt ad el.

A zsüri tagjai ugyanerre az álláspontra helyezkedtek, a mennyiben a vádlottat egyhangulag fölmentették a vád alól.

Esemény értesít a t. magyarországi, hogy KOSA GYULA a legvalószínűbb üggyelgő, aki egy éve ezentúl összekötötte magát a magyarokkal.

A SZÉPSÉG TITKA

azóta, hogy a világhírű clevelandi Vörös Kereszt Patika tulajdonosai, kitüntetett okleveles magyar és amerikai gyógyszerészek, a VÖRÖS KERESZT

LILIAM CSOKROT

feltalálták, nagyon egyszerű dolog. Egyszerűen meghoztatja ezt a csodaszert, használja az ahhoz mellékelt használati utasítás szerint s mintegy varázsütésre tűnnek el arcáról a

SZEPLŐK, MAJFOLTOK, KIÜTESEK, PÖRSÉNÉSEK, PATTANÁSOK, AZ ÖSSZES SZÉPSÉGHIKAB, RANCOK S TISZTA, SIMA HOFEHER ARCA LESZ

A Lilium Csokor négy szerszóból: Lilium Krém, Szappanból, Puderből s Lilium Tejből áll s ára két dollár s 10 cent bérmentve.

Férfiak és nők

akik tudják, hogy az arc a lélek tükré s a tisztá, sima arc báb a legjobb ajánlólevél az életben, egyaránt bátran használják saját érdekükben a Lilium Csokrot. De vigyázzon a címre s őrizkedjen az utánzatoktól. Küldje be a két dollár s 10 centet az alatti címre s a Lilium Csokrot postafordultával megkapja.

Vörös Kereszt Patika

3901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK NEM KÉPVISELIK A VASUTAK ÉRDEKEIT WASHINGTONBAN

A hadügyminisztérium rendelkezése kis kaliberű tankokat építenek.

Washingtonból jelentik: A hadügyminisztérium rendelkezése új és sokkal kisebb kaliberű tankokat építenek a hadsereg számára, mint amilyeneket a háború utolsó heteiben olyan nagy sikerrel alkalmaztak az amerikai tüzérek. Ezek a kis tankok, amelyek a háborúban használtak, hat tonnasúlyúak. A most megrendelték pedig három tonnasúlyúak. Szakértők véleménye szerint ezek a kicsi tankok igen nagy szolgáltatást fognak tenni egy újabb háborúban.

A hadügyminisztérium terve szerint 4000 három tonnasúlyú tankra van szükség, 2800 tíz tonnasúlyú, 400 husz tonnasúlyú, 367 husz tonnasúlyú traktorra, 950 hat tonnasúlyú traktorra, 100 harminc tonnasúlyú traktorra.

A FORD GYAR RÉSZÉNYE

Henry Ford és a fia rendelkeznek valamennyi részvény fölött.

Detroit, szept. 25. A jövőben Henry Ford és a fia kezében összpontosulnak a Ford Motor Company összes részvényei, miután James Conzenstól, Detroit város milliomos polgármesterétől sikerült nekik megszerezni a részvények kisebb csoportját. A polgármester több mint kétezer részvényt adott el Fordnak, az eladási árát azonban nem hozták nyilvánosságra.

New York és Chicago között legközelebb olyan légi postárat állítanak be, mely két óra alatt teszi meg az utat.

New York, szept. 25. A postautó miniszterium most minden igyekezetével azon van, hogy minél jobban fejlessze a légi postáratokat. Merill Rid-dieknek a légi postáratokat vezetőjének nyilatkozata szerint épülőfázisban van egy új légi repülőgép, amelynek súlyja tizenkilenc tonna és amely mástól tónna súlyú repülőgépekkel szemben képes magával vinni. A hatalmas repülőgép hét óra alatt fogja megtenni az utat New York és Chicago között. Ez a gép madár, mely pártatlan lesz a maga nemében, fel lesz szerelve a legmodernebb eszközökkel, mint szikrátvíróval és szikra távbeszélővel. Három motor lesz rajta és állandóan két pilóta és egy mechanikus fogja vezetni.

NE VÁRJÁNK, AMIG A KORONA

értéke emelkedni fog, hanem gondoskodjanak a jövőjükről most, míg nem késő. Ma 100 Korona csak \$2.50 10000 Korona csak \$250.00 10.000 Koronán felüli küldésnél árkedvesményt adok. KORONA UTALVÁNYOK UGYANABBAZ AZ ÁRBAZ. Jéjjon személyesen, vagy küldje a pénzt erre a címre: JOHN NÉMETH, JR. BANKER 437 Penn Ave. Pittsburg, Pa.

AFRANCIA KAMARÁBAN HEVESEN TÁMADJÁK A MINISZTERELNÖKÖT

A békeszerződés tárgyalása izgalmas vitákra ad okot. — A szocialista párt tagjai sora szólnak fel a békeszerződés ellen.

NE TITKOLÓZZANAK.

Követelik a békeszerződésre vonatkozó összes okmányok bejelentését. — A nép nem tűri tovább a titkos diplomácia üzleit.

Páris, szeptember 25. — A francia kamarában még mindig folyik a vita a békeszerződés jóváhagyása és a nemzetek ligájának tervezete fölött. A vita folyamán izgalmas jelenetek játszódnak le, különösen a szocialista párt szónokainak támadásai nyomán. Ugy látszik, hogy a szocialisták rendszeres obstrukciót vezetnek a napirenden levő kérdések ellen, mert szónokaikkal azzal iparkodnak egymást túlszárnyalni, hogy melyik mond hosszabb ideig tartó beszédet.

A tegnapi ülés bővelkedett izgalmas jelenetekben, amikre M. Martin képviselő kijelentései adtak okot. M. Martin, aki a szocialista pártnak egyik kiváló tagja, hosszasan kritizálta a békekongresszus működését. Megállapította, hogy a békekongresszus egyáltalában nem tartotta be azokat az elveket, amelyekkel maga elé kitűzött. A fegyverszünet után a szövetséges hatalmak azt hangoztatták, hogy szakítsa a régi hagyományos szokásokkal, a legnagyobb nyilvánosság előtt fogják megalkotni a világ jövőjének békéjét. Reámutattak arra, hogy épen a titkos diplomácia volt az, amely az önkényuralom kezébe adta a hatalmat, míg a demokráciának nincs mit véka alá rejtjenie, a népkaraton nyugodó demokrácia nem fél a nyilvánosságtól.

— És dacára e nagyszerű kijelentéseknek, — mondotta tovább Martin képviselő, — mit látunk! Azt, hogy a békekongresszus egész működése a legnagyobb titokzatsággal ment végbe. A szövetségesek legfelsőbb tanácsa még a titkos diplomáciát is megszűntető jellegű feladatokra bízta meg a munkáját, amelyet Washingtonban október 6-án tartanak meg a Fehér Háznál, az Egyesült Államok két millió vasuti iklalmazzal közli senkit sem hivtak meg. A konferenciát tudvaleg Wilson elnök hívta össze.

Az elnök Samuel Gompert, az American Federation of Labor elnökét bízza meg azzal, hogy válogassa ki a munkások képviselőit. Az elnök valószínűleg úgy gondolkozik, hogy az American Federation of Labor kebelébe beletartoznak az összes munkásszervezetek. Holott a négy nagy vasuti Brotherhood egyáltalán nincsen itt képviselve. Ennek következtében Samuel Gompers nem is hívta meg őket.

A vasuti szakszervezetek vezetői és a Plumb terv végrehajtó bizottsága reméli, hogy a vasutasokat, ha az utolsó percben is mégis meghívják a konferenciára.

W. H. Schwartz Előadja a német államok 102 Society for the Relief of the Victims of the War. Tel.: Cuyahoga Central 315-2. 315-3. 315-4. 315-5. 315-6. 315-7. 315-8. 315-9. 315-10. 315-11. 315-12. 315-13. 315-14. 315-15. 315-16. 315-17. 315-18. 315-19. 315-20.

Őszi és téli ruhaszükségeiteit itt oly áron szerezheti be, mely önnek 5 dollártól 10 dollárig terjedő megtakarítást jelent.

Tiszta gyapju Ruhák és felöltők

Férfiak és Fialat emberek részére a legujabb mintákban és a leg-szebb modellekben \$25, \$30, \$35 és fel egészen \$50

A megelégedésért jótállunk Goodlow's Good Clothes Férfiaknak és fiatal embereknek

Cleveland: 503-505 Prospect Avenue Akron: 124 So. Main Street Youngstown: 107-109 W. Federal Street

ÚJ HÁBORUK ELŐTT

Három hely, ahol nem tud békét teremteni a békekonferencia.

Páris, szept. 24. (Henry Waller tudósítása a Chicago Tribuneben.) Annak dacára, hogy Wilson elnök azt hirdeti, hogy az egész világ beleunt a háborúba és a vérgözebe, továbbá, hogy minden nép a békekonferenciától és a Nemzetek Ligájától várja, hogy elejét vegye a jövő háborúknak, van három eset, amelyben a békekonferencia kívánóságát figyelembe sem veszik s a nép kézzel harszabál, ha a békekonferencia fegyverrel próbálna akaratát érvényesíteni. Ezek az esetek a következők:

1. Goltz német generális hadserege nem hajlandó kiüríteni Courlandot. 2. A románok nem akarnak kitámaszkodni Magyarországra. 3. D'Annunzio olaszai nem adják fel Fiumét. Amidőn a románok bevonultak Budapestre, gazdasági és pénzügyi blokáddal fenyegették őket s most ugyanezzel akarják az amerikaiak fenyegetni Goltz csapatát és D'Annunzio seregét is. Az angol és francia diplomaták vonakodnak a fenyegetést megtenni, mert attól félnek, hogy az angol és a francia nép nem áll jól a fenyegetésért.

SEGITSE CSALÁDJÁT Küldjön Magyarországon lakó családjának ÉLELMISZEREKET ÉS RUHANEMŰEKET. Pénzt hiába küld nekik, mert azt nem használhatják. Csak akkor lehet hasznos a küldemény. Ha nálunk akarja bevásárolni küldeményét, azt te megteheti. Kérjen íjgyűjtőt még ma és ne felejtse el, hogy az aki gyorsan ad, az hamar ad. American Merchant Shipping & Forwarding Co. 147 Fourth Ave., corner 14th Street, German Savings Bank Building NEW YORK CITY.

K FEL... ALT PÉNZ... ZETTE... BANK... Street... törvény kivételében a megállapításánál a területi hely az de a gyarmatok és egy viszonyban álló or-mindig mint külön, on-azok legyenek feltün-területi hely megáll...

OTHERS PASSAIC, N. J.

CLEVELANDI HIREK.

A CLEVELANDI SZTRAJKHELYZET.

FUGGETLEN VASGYÁRAK ÁLLÍTÓLAG KÜLÖN BÉKÉT AKARNAK KÖTNI.

Kormány egyik békítőtje a követítő. — Nyugodtan vállalkoznak a sztrájkok. — Régen van a rendőrség, nehogy megismétlődjenek a szerdai zavargások. — A clevelandi gyárak bőven el vannak látva acéllal.

A clevelandi acélsztrájk helyzet nem igen változott esztendő óta. Az acélgyárak közül az utolsó is becsukta kapuját, és vas és acélettermet ellenfogva teljesen felbeszárazta Clevelandban.

A washingtoni munkaügyi miniszterium egyik embere, John W. Lennon békítőtje Clevelandban járt s tanulmányozta a sztrájkhelyzetet. Tapasztalásairól jelentést tesz a szenátus bizottságának. Valószínű, hogy Lennon visszatér a követíteteni fogja a békét legelőbb is a független acélgyárak és a sztrájkoló munkások között. A független acélgyárak állítólag készek külön-külön kötni.

A sztrájkolók nyugodtan vállalkoznak tegnap, amit kétség-szerűen annak is köszönhető, hogy a rendőrség résen volt, nehogy megismétlődjenek a szerdai zavargások. Ráirse szervező állítása szerint a union tagjai egyre szaporodnak.

A clevelandi cégek, amelyek acélpipari termékeket dolgoznak fel, állítólag hónapokig el vannak látva anyaggal s nem szünetelnek a munkásságukban, hogy a sztrájk miatt leálljanak a gyárak. A sztrájkvezetők az ellenkezőt állítja s számos gyár leállítását várja.

Kihalt gyártelepek.

A clevelandi acélgyárakban ma mutatkozik élet. Csupán Empire Rolling Mill Co. Bessemer avenui telepe dolgozott még szerdán. Ennek az az

PALÁSTHY SÁNDOR SZINTÁRSULATA

1919 Szeptember 28-án vasárnap délután 2.30-kor

AZ EMPIRE SZÍNHÁZBAN, (Huron Road) a Szabadság épülete mellett. Színre kerül a társulat összes tagjainak fellépéssel Gárdonyi Géza 3 felvonásos paraszttörténete

A B O R

Jegyek előre válthatók Kövessy Mihály igazgatójánál, 2562 E. 81 St. Telefon Princeton 2328 L. és a szokott magyar üzletekben.

VIDEKI ELŐADÁSOK: AKRON: Szeptember 28-án este 8 órakor a St. Ann iskola nagytermében W. Thornton és Coburn St. sarkán a B O R.

DOLGOZNAK A BETÖRŐK

Alumet, pényt, whiskyt raboltak két különböző helyen.

A betörők ismét sürribben kezdik látogatni a clevelandi otthonokat. A múlt éjjel két helyen operáltak sikerrel. Frederick Baloun 4310 Hodson avenuei otthonából 300 dollár értékű ékszert, Mrs. Rose Jefferson 6422 Florence Ct.-i otthonából pedig 22 dollár készpénzt és tizenyele quart whiskyt vittek el.

Az E. 105th Streeten három otthonba próbáltak betörni, de mindenütt elriasztották őket.

Wegner rendőr letartóztatott két betörőt, amint Joseph Sverina 209 Clark avenuei szalonjából megrakodva távoztak. A tettenért betörők William Throné, 3427 W. 58th St. és Walter Knowles, 2195 W. 25th St. nevet és címet vallottak be.

Beimer és Holecsek detektívek észrevettek három négert, amint David Levine 3723 Woodland avenuei otthonába igyekeztek betörni. Mind a hármat elfogták s betörési kísérlet vádjával fogvatartták.

HITKÖZSÉGI BAZÁR.

A református egyház buzgó hívei által kezdeményezett hitközségi bazár előmunkálatai szépen haladnak előre. Az előmunkálatok tartott számadó gyűlésén a következő lelkes munkások szolgáltak be gyűjtésüknek eddigi sikeréről: Teigszler Imréné asszony \$55.30, \$12.30 pénzben, \$43 árucikkben, Pánczél Józsefné \$32.00, Nagy Sándorné \$15.40, Gacsányi Lajosné \$13.35, Radányi Istvánné \$3.50. Ezenfelül értékes ajánlatokat kaptak valamennyien, ahol csak bekopogtatták s annak idején ezekről is számot adunk. Pár hetemunkának ezen szép eredménye példaadó buzditással szolgáljon a gyűlékezt minden tagjának, hogy résztvevőinkkel mindannyian közreműködjünk a bazár sikerén. Számadó gyűlés lesz minden második héten, vasárnap este hét órakor, az iskola termében. A következő gyűlés vasárnap, október 5-én lesz, amelyre előre is felhívjuk a gyűlékezt összes munkásait szives megjelenésre. A bazár november utolsó héten "Thanksgiving Day" napján, november 27-én lesz.

EDES VISSZAEMLEKÉZÉS SZERETETT SZÜLŐFOLÓUNKRA.

Tudom azt, hogy magyar festőreim nagyon sokszor fájt szívvel, de igazi szeretettel gondolnak velem együtt oly régen elhagyott kedves szülőföldünkre, vagy falvainkra.

Gondolatainkban szeretetünk közt és ez oly jól esik nekünk, sokszor eszünkbe hozza képeletünk Petőfi Sándor a legnagyobb és hatalmas költemény egyik legszebb dalát: "Messe jártam, másutt is volt jó dolgom, de a szívem csak azt mondja jobb otthon."

Az indított engem arra, hogy magyar testvéreimmel egy estét töltsünk magyar háziunkban a képzelt szülnyünk.

Elővettem Gárdonyi Gézának a nagyrónak egyik legszebb művét

NEW JÓ KORÁN FÉRJHEZ MENNI.

Szenay Mártha érvénytelenítetni akarja házasságát. Vád a férj ellen.

A múlt év február 13-án házasságra lépett egy osinos east sidei magyar leány, Szenay Mártha Kelech Mihályival. A házasság bizonyára nem azért kötötték, de egyéb okokból is, szerencsétlenül bizonyult. A fiatalok nemcsak rá szétváltak s a menyecske, aki még csak tizenhét éves a 10501 Parkview avenuera, a férj meg a 2857 Ambler roadra ment lakni.

Szenay Mártha most avval a kéressel járult a törvényszékhez, hogy semmisítse meg a Kelech Mihályival kötött házasságát, mert az különben is érvénytelen, amennyiben három hónapot követően, Kelech ugyanis rávette őt arra, hogy 18 évesnek mondja magát, holott amikor házassági engedélyt váltották, csak tizenhét éves volt.

A válni akaró menyecske azt mondja, hogy oktalanság gyerekek fejjel házasságra lépni. Kelech Mihály most huszonegy éves.

A FALUSI VEREBEK

című három felvonásos népszínművet és ezt a legjobb műkedvelő társammal elő fogjuk adni vasárnap este, szeptember hó 28-án a West Side Turn Hallban igazi házasságos magyar szokások bemutatásával. Tudva azt, hogy honfitársaim közül nagyon sokan lesznek az előadás, nem kimélnék sem fáradságot, sem anyagi befektetést, a darab sikeres színe hozataláért. Az önképzők vizsgai bizottságával váltva — esupán azért, hogy kiérdemeljük az ott megjelölt közönség elismerését.

Egyben igen szépen kérem a megjelenni óhajtokat, hogy 8 óra pontosan legyenek ott, nehogy az előadás kezdete a késői jövetelt végtelenség szorjodjon.

Sarkady Béla.

Kik játszanak a Falusi Verebek előadásán? Sarkady Béla, Varsányi János, Székely Istvánné, Grosman Erzsike, Makróczy Marika, Rechman Endre, Szokó R. Gusztáv, Diener Emil, Varsányi János, Hrobarek Károly, Krajcsák Arpad, Sarkady Béla és még több mellék szereplő. Valamennyien kipróbált elsőrendű műkedvelők és így az előadás sikere biztosítva van.

ÖSSZEÜTKÖZÉS.

Részeg volt a gámló kocsi hajtója. — Letartóztaták.

Az 5209 Bridge avenuen lakó William Zielinsky börtönbe került, mivel ittás fővel hajította autóját a hátulról nekiszaladt egy villamosnak a Lorain avenuen. Az összeütközés következtében Dennis Halley, 31 éves, 2302 W. 25th St., lezuhant a közlekvére s oly súlyosan megsebesült, hogy kórházba kellett szállítani.

Magyarország bármely részébe.

A küldemény értékét biztosítjuk rendeltetési helyéig. Biztosítási kötvényt átadjuk. Nem szükséges nálunk bevásárolni a küldeményt, bevásárolhatja azt, hol legelőször érkezik. Írban kaphatja, küldhet hamisítványmentesen is. Hamisítványmentesen küldhet, mint küldeni haját és mi a jelenlegi csomagolójuk be. Szállítványainkkal haját minden létesítmény, mint hazarobbjon be hozzánk, annál hamarabb szerzi meg az érmét nyomorgó hozzártásoknak.

THE GLOBE EXPORT & IMPORT CO. Inc. General Forwarding and Insurance. 2125 East 23rd utca, Prospect Ave. közelében, Cleveland, Ohio.

Családi öröm.

Kevés boldogabb ember van ma Clevelandban, mint a Tillman Ave. 5510 száma alatt lakó, mezőgazdasági szülőknek Klein Sámuel. Ifju neje, szül. Fischbein Rózié és hó 18-án egy egészséges fiu gyermekkel ajándékozott meg.

Az első szülött névadási ünnepélye szeptember 24-én volt nagy vendégereg jelenlétében. A keresztelői tisztaságot Fischbein Salomon butorkereskedő, nagypapa és neje töltötték be, akinek az újszülött az első fiu unokája.

A vendégek között ott volt Klein Ignác vendéglős a külső orómpa testvére. Fischbein Izidor, a fiatal anya bátyja és több ismert clevelandi magyar üzletember, akik mindannyian ószinte szerencsés kívánataikat fejezték ki a boldog szülőknek. Az újszülött Lajos nevet kapott.

Köszönetnyilvánítás

Alulírottak hálás köszönetünket fejeztük ki mindazonoknak, kik szeretettel anyrunk, órv. Boha Gyuláné elhalálása alkalmából a rovatára szorosítottak a végösszeget megjelölték, különösen is a W. O. W. Petőfi osztályának és a Gróf Bathányi Lajos Egyesületnek. Sommeroda József és neje, Boha Ilona. 227

Csinálja meg süret otthon. 2 dollártól előugró anyagot kap, hogy 10 gallon 36, illetve 50 centalison saját magának. Utánítást magyar nyelven kapjon. Az írtat a város bármely részére eljuttatjuk. Vidékek felé írtat Money Ordert s mi az írtat szorítottatjuk a rendeltetésre. Utánítást nyitva hűtőszekrénybe este 8 óráig, szombatnap 10 óráig, majd telefonon Elővettem 4260 E. Lorain utca Supply Co. 5518 Clark Ave. s W. Cleveland, Ohio. 218-229

A WEST SIDEI ESTI ISKOLÁK.

TELEFON NYILNAK MEG AZINGYENES ANGOL TANFOLYAMOK.

Commercial High Schoolban egy a kezdőköl, mint az előadásokból alakít osztályokat Horváth Ferencné igazgató. Hétfőn délután kezdődik meg a tanfolyam a Carnegie könyvtárban. — Itt csak néket tanít Horváth Ferencné.

A clevelandi esti iskolák előadások számára a délutáni iskolák szeptember 29-én, hétfőn felinnek meg. A tanfelügyelőség idén nem szabott ki tandíjat, mindfoga az iskolák valóban ingyenesek lesznek. A west sidei magyar osztály alakulásáról már értesítettünk Horváth Ferencné, esti tanfolyamok igazgatója.

A tanítás itt is teljesen ingyenes. Iratkozzunk be minél többen ezekbe az osztályokba, hogy méltán magyar osztályoknak nevezhessük mind a négyet.

NEVEZETES NAPOK.

Október 11 szombat és október 12 vasárnap a Nemzet teremben.

Megérdemelt érdeklődés nyilvánul azon történeti színelőadások iránt, melyeket Kelemeckoy fog rendezni az ő elsőrangú műkedvelő gárdájával. Tekintse meg Greshingh fényképez, Gerzsenyi (116 Str.) és a Korona patika (79 Str.) kirakatát és meggyőződhet arról, hogy Kelemeckoy rendezésével elsőrendű színelőadás lesz bemutatva.

Igyekeznek jegyét megváltani a Szabadság irodában, a gyógyszerárakban, Greshinghnél, Majorcsay szalonjában, a szereplőknel. Az előadások nem lesznek megismételve.

Ertesítés. Tiszteltet értesítem a magyarországi, hogy a szülőföldjeimre nálunk megkezdődött.

MRS. BODY, Dover, Ohio. Stop 23. Telefon: Dover 111.

Pénzt kereshet mindennapi nehéz munkával

Vagyonra azonban csakis

BEFEKTETÉS

által tehet szert.

EZREN és ezren élnek kényelemben, gond nélkül, egy jó részvény befektetés következtében.

Hát ön hogy áll?

Itt van az ön alkalmá is, segítsen magán, vegye ki részét az Európa ujjáépítéséből származó haszonból.

Jegyezzen a mi részvényeinkből.

Legyen független ön is.

THE OHIO EXPORT AND TRADING CO.

404 HIPPODROME BLDG. 722 EUCLID AVE. CLEVELAND, OHIO.

Vágja ki és küldje be az alatti szelvényt, teljesen ingyen kap felvilágosítást.

THE OHIO EXPORT AND TRADING CO. 404 Hippodrome Bldg. — Cleveland, Ohio

Kérek bővebb felvilágosítást magyarul a részvényekre vonatkozólag.

Név
Cím

EGY MILLIÓ A TUDÓVÉSZBEN SZENVEDŐK SZÁMÁRA.

Az Országos Tuberkulózis Egyesület Amerika legelső szak tudósi által összegyűjtötte s veszedelmesen elterjedt betegség adatait, amelyeket a tudósvész gyógyítására és továbbterjedésének megállítására most széles körben megindított kampánnyal fognak felhasználni.

A vizsgálat meglepő adatai közül érdekes a következőket felemlíteni:

A tudósvész nem kiméli a férfi és női munkásokat akár otthoni, irodai vagy műhelymunkákat végeznek.

A tudósvész évenként 150,000 embert szől. él az élők közül az Egyesült Államokban. Az Egyesült Államoknak körülbelül 500,000,000 dollárra rugó gazdasági kárt okoz a rettegés kór.

Ezidőszert több mint egy millió férfi és nő szenved tuberkulózisban az ország területén.

A tudósvész a közjólétnek minden otthonnak és minden egyes élő embernek felelőtlenség. Egy olyan ellenség, amely állandóan kísért bennünket és amelyet csak nagy gondnal és elővigyázzal lehet távolítani magunktól és családunktól.

A tudósvész, bár mindannyian veszélyesnek vagyunk általa, gyógyítható és elkerülhető. Megállapítást nyert, hogy a tuberkulózis terjedését leginkább a nemtörődőség, vigyázatlanság és elhanyagolás segíti elő, holott a legtöbb esetben, ha idején orvoshoz fordul a beteg, könnyű árszerrel lehet a bajt teljesen kigyógyítani. Az Országos Tuberkulózis Egyesület és az ezzel együtt működő ezer állami és helyi szervezet állandó háborút vív a tuberkulózis leküzdésére. Ezen intézmények munkájának költségeit nagyrészt a Vörös Kereszt által kibocsájtott Karácsonyi Bélyegek eladásából fedezik.

ÉRTESÍTÉS.

Ertesítem a n. é. közönséget, hogy a hordó készítem ma már teljes s amíg a készlet tart az árak a következők: 50 gallonos \$6.25, 30 gallonos \$4.25, 10 gallonos \$1.80. Ezen árak csak a mostani készletre vonatkoznak.

JOE REVÉSZ
3029 Lorain Ave., a volt Felső-féle szalonban. 224-26

H. E. VARGA ügyvéd és jogtanácsos. 541 Society for Savings Bank Bldg. Cleveland, O. Telefon: Central 299-W. Main 3867

ALFRED SÁVANY magyar ügyvéd. 335 Society for Savings Bank Bldg. Cleveland, O. Tel.: Main 3516. — Centr. 4718

Ertesítés.

Az International Steamship Agency utódja Szepessy L. Józsefné 1890 évben megalapított irodájának, amely irodában az idegen pénzküldést és hajójegyeladást veszte a Buckeye Road 9117 szám alatt.

Mi felhatalmazott ügynökei vagyunk az összes hajótársulatoknak egy Európába, mint az egész világban. Mi kézen vagyunk, hogy önnök szolgálatára legyünk a pénzküldésben Európa bármely részébe és állami bond alatt állunk és felelősek vagyunk a pénz biztonságáért és gyors kézbeadásáért.

Pénzrátánk a legalacsonyabbak. A mi bevált rendszerünk és az idegen bankokkal való összeköttetésünkkel fogva teljes biztonságban használhatja fel irodánkat e célokra.

Ha Európába akar menni, gondoskodunk utlevélről, beváltjuk pénzt, ellátjuk hajójeggyel és gondoskodunk elutazásról. Röviden szólva mindenféle módon gondoskodunk biztonságáról és kényelméről. Főközlétünk New Yorkban védelembe vesszük Önt, amikor elhagyja Clevelandot. Örömmel lesz velünk üzleti összeköttetésben. Jöjjen be üzletünkbe bármikor s mi szívesen leszünk szolgálatára.

INTERNATIONAL STEAMSHIP AGENCY 9117 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O. Telefon: Bell Garfield 5053. Princeton 2456 W.

MEKKORA LEG AMERIKAI HA

Baker hadügyminisri, hogy nem tudj armádiát tere

Washington, szep képviselőház katona sága előtt beism hadügyminiszer, sereg szervezése javaslatában aján fonyi hadseregre nines szükség az "Az önöknek javaslat, mondotta ügyminiszer, a ma viselőtársaim legp szerint készült. Amíg meg nem v sleményét, nem a hadsereg nagysága végrelesen.

"Magam sem mekkora legyen" Nemzetörségünk Rendes hadseregét különböző állambuk rendfentartásu "Egy része a rron teljesít szolgálton olyan szükségriki csapatok mban. A világ mai ugy ismerik önkö meg nem alakulta és tartós kormány "Lehet, hogy hadsereg tul nagy, het, hogy tul kics, ges, hogy majd ha Ligája működésbe lthatjuk hadsere mást.

"Mindannyian a viszonyok világ zavarosak s nem, mior tisztul ki a Nemzetek Ligája meg, félmillió, ha mekjátekzer lesz, tetőtől talpig fel kezűnk, ha bek akarjuk özni.

A bizottság fo val a kérdéssel, mők miképen sz bereket a nemzet költésére. Hogy n nak ajánlkozók, n nerals avval okai a háboruba döt csak most érkez zony nem szives katonai gyakorlat a nemzetörségben gezni.

FIZETNEK A S SEK

Washington, sz kormány közel é lar értékű Libert tott már vissza a amelyet a szövö tek eddig hábor törlésztésére. harminckét millió tett vissza és u hány millió dolla Franciaország is, neknek adott há összege meghalal ló dollárt.

AKRO

A M a lehető

BURKI Ön tudja, legjobb ita Kerje BURKHA

A M

BURKI

BURKI

BURKI

BURKI

ORVOSNOK KONGRESSZUSA.

Szeptember hó 15-ik napján New York városában összegyűltek a világ legjelesebb orvosnői és kezdetét vette az orvosnői első nemzetközi kongresszusa.

Az idők rohanását jellemzi, hogy ma már nem csak az orvosok, de a gyengébb nemhez tartozó kollegáik is nemzetközi kongresszusára gyűlnek össze.

Magyar nemzeti képviselői jelentek meg a kongresszuson, akiknek legnagyobb része persze Európából érkezett az Óceán túlsó oldalára.

Magyar nemzeti képviselői jelentek meg a kongresszuson, akiknek legnagyobb része persze Európából érkezett az Óceán túlsó oldalára.

Magyar nemzeti képviselői jelentek meg a kongresszuson, akiknek legnagyobb része persze Európából érkezett az Óceán túlsó oldalára.

Magyar nemzeti képviselői jelentek meg a kongresszuson, akiknek legnagyobb része persze Európából érkezett az Óceán túlsó oldalára.

Magyar nemzeti képviselői jelentek meg a kongresszuson, akiknek legnagyobb része persze Európából érkezett az Óceán túlsó oldalára.

petés! ágba.

ak Cleveland vá. d Ave. & 9th St.) vezett ki. Kinc. azoknak rendel. es felelősségem nek a nagy bank. zsgálata, szintén k. Pénzküldő üz. ommal fordulhat

LORAIN, OHIO 212-216 h s

ATOR E. FAITH augh, Pa. Johnston, Pa. enakülös és halogató irodája

által engedélyezett alatt álló AJÓJEGY IRODA. eljes felelősség mel-

ELPÉNZTARBA, a legolcsóbb napi i, irjon árákért. LASZ WELCH, W. VA. nben.

Magyarország-területekbe. Ruhánerő, Cipőt, Eleim- ÖTVÉNY, ag biztos megérkezését, az Felvilágosításért irjon a Corporation NEW YORK, N. Y.

vedő nők és férfiak! F. H. Colhouer dja: DR. COOPER berty Ave., Pittsburgh, Pa. betegséget, újat és régi - leg- edényes módszerekkel kezel- minden kényelmel és leg- almasággal kezelik van fel- melyeket Európa és Amerika ebbé specialitást használnak, robbanó munkásság, keres fel- népszerűsége miatt. Jöjjenek meg személyesen vizsgálatot meg- s vagy nem. Ne felejtse, hosszú utat lépeznél, tessz a betegség csahatatlán megállítására. irnap d. e. 10-től d. u. 2-ig.

TELJESÜLT. amely részébe, nyilvánosságra pénzt nekik álta- vállalunk. r, forduljon kül- állanak rendel- COMPANY zetője. DAYTON, OHIO STREET ályvezető.

REGÉNY.

WINNETOU A VÖRÖS GENTLEMAN, AZ APACOK FŐNÖKE

Az igaz! Hanem hát tudja, No ne vegye rossz néven. Sir: Old Shatterhand egyszer egy grizzly-medve alá került, mely alvás közben lepte meg s amely az egész húst lerántotta vállá- tól bordáig Old Shatterhand ugyan megint odaeserítette azt a husdarabot a vállához, de az- ért a sebhely még látható lesz!

Kinyitottam bölénybőr kabátomat s az alatta levő fehér szarvashőr vadász-ingemet. — Nézzén ide! — Ej, teringgettél, ugyanelek alaposan ellátta az a bestia! Hiszen így mind a hatvannyolc bordája kiültözött!

— Körülbelül ugy is volt. Lenn, a Redrivernél történt velem ez a kellemetlen kaland s két hétig hevertem ott rettenetes sebemmel magamra hagyva, csak a holt medve volt velem, míg Winnetou, az apacok főnöke, kit előbb fölemelt, rám talált.

— Tehát ön mégis csak Old Shatterhand! Hm, mondok valamit önnek: Hisze-e példának okáért, hogy én rettenetes nagy számar vagyok? — Nem, azt nem hiszem. Egyszer csak tévedett, mikor engem zöldre fordított, mert kezdő részéről nem várható ilyen támadást: Sans-ear csak vértalan támadással lehet le- győzni.

— Ohó! No de magára nézve még ez sem állana. Hiszen ön olyan erős, mint a bölény. Azért nem is szükséges, ha ön győz le valakit. Különben az én valódi nevem Hawerfield Sam s ha örömet akar nekem okozni, ne- vezzen csak egyszerűen Sam- nek!

— És ön engem Charleynak, mint minden barátom. Itt a kez- dem! — Helyes, ugy legyen. Sir! A vén Sam nem az az ember, aki akárkivel kezelt szorit; no de önnek örömet fogok kezeli. Csak akira kérem, kegyeskedjék kasszává nem gyurni a kacsóimat! Még szükségem lehet rájuk. — Soha se féljen. Sam! Ettől a kéztől még sok szívességet vá- rok, valamint az enyém is kész az ön szolgálatára. Hanem most már szabad legyen megismétel- nem első kérdésemet: Honnan, merre?

— Csak árulják el, Charley; épp azt akarom. Főlepelte a holt indiánokat a domb tetéjére, egymás mellé rakta őket, levágta a füleiket, melyeket aztán beletett a kezébe. — Igy, Charley! Majd megtalálják őket! és megtudják, hogy Sans-ear jött itt. Mond- hatom, nagyon kellemetlen ér- zés, ha az embernek télen a fü- lei fázni akarnának s azon ve- szik észre magukat, hogy nin- esenek. Egyszer olyan ügyet- len voltam, hogy elfogattam magam a vörösekől. Többeket megöltem közülük, de egynek csak a fülét vágtam le, ahe- lyett, hogy tomahawkkal jó- eltaláltam volna. Azért csu- fás- gomra előbb a füleimet vág- ták le, mielőtt megölték volna. A füleimről megfosztottak, de ele- mőtől nem, mert Hawerfield Samnek volt annyi esze, hogy szépen a faképnél hagyta őket és megszökött. De a két fülem- ért — no — számolja csak ezt össze! — Elővette a puskáját és nyugodtan megmutatta azt a sok rovást, amely a fájába bele volt vésvé. — Minden ro- vást egy ellenséges indiánnak az életébe került. Most négy új rovást hoznájának.

— Megtette a négy új rovást s azzal folytatta: — Ezek mindnyájan vörösek. Itt fonn nyolc rovást van, amely nyolc fehérét illet, kik mes- sőtolták a golyóimat. Még csak kettőt kell fölkeresnem. Hogy miért, azt majd egyszer elmond- om. Ez az apa, meg a fia, a két legnagyobb gazember, aki csak a világon lehet; ha ezeket is megtaláltam, munkám be van fejezve.

Szemci egyszerre névess fényben usztak, visszaverte ar- cára szomorúság, bánat, fájda- lom és szeretet ilt; megsejtet- tem, hogy valamikor ennek a vén vadásznak is volt valakije, akiért hevesebben vert a szive, Talán őt is, mint annyi más- t, a fájdalom vagy a bosszuvágy iltte ki ebbe a pusztaságba s hajította a zord életre és az iga- z prairie-vadász nem ismeri ezt a magasztos paranosot: "Sze- resd ellenégeidet!"

Ujra megtöltötte fegyverét. Egyike volt ez a prairieben gyakran található borzasztó fegyvereknek. Az agya teljesen elvesztette eredeti alakját: ro- vást rovást hátán s mindegyike egy-egy ellenséges halálára emé- kezett. Az ösve, melyet a roz- dá vastagon takart, mintha meggömbült volna, s nincs olyan ember, aki csak egy türethő lö- vést tudna belőle tenni. De gaz- dája kezében ez a fegyver soha se téveszti célját; egész életé- ben ezzel gyakorolja magát, is- meri minden előnyét, hibáját, hátrányát s ha golyókat be- ereszt a löporra, életét, idővé- ségét teszi rá, hogy talál!

— Tóni! — kiáltá a kis em- berke! — A kanca eddig a közelben le- gelt. Hívására azonnal hozzá- szaladt és oly alkalomatosan állt mellé, hogy csak kezét kellett kinyújtania, hogy fölgorjék — Sam, ez valóban pompás löv! Akéi először látja, egy dol- gart sem adna érte; de ha kü- szagra s prairie teljesen sik- zelebből megnézi, belátja, hogy

Beteg-e ön? Ha ön szenved bármilyen komplikált új vagy régen fennálló betegségekben és szüksége van egy specialitának segítségére, JÖJÖN HOZZAM. EN ÉREDE- MÉNYT MUTATOK gyorsan, állandóan, kis költséggel anél- kül, hogy a munkájában akadályozva lenne. Engem mint Gondos, Iparokodó és Eredme- nyes Specialistát ismernek. Egy gondos vizsgálatom és az én látogatás iródamban meg fogja győzni, hogy én képes vagyok Ön az Egészség helyes útján terelni.

Dr. SHAVER Specialista. 27 évi gyakorlattal. DETROIT, MICH. 40 Broadway, a Broadway Strand Színház atellenében, a Gratiot Ave. közelében. HÍVATALOS ÓRAK: Reggel 9 órától 2-ig és 4 órától este 8-ig. Elkülönített váróterem.

Erre keletnek indultam, de kez- detben épp úgy nem találtam nedves lett a vértől. Egészen le- felejtetem a földre s közellebről megvizsgáltam a dolgot s mit láttam? Egy nagy vértócsát, amelytől megkönnyebbültem. (Folytatjuk.)

KOVÁCHY M. ANDOR Gyógy és Jótanácsos 627 Society for Savings Building, Cleveland, O. Telefon: Main 1822, Central 1603-B. Estail irod.: 3107 Swagley Road. Irodai órák: 9 órá-ig este 9 óráig.

A NŐK BARÁTJA (PIRULKA ALAKJÁBAN) Használja Ön is a NŐK BARÁTJÁT, mert az a nők legbiztosabb barátja. Szere havi, beteges, rendellenes, fájdalmas menstruációt, nagyböjtök vé- rorlását, alacsony hőmérsékletet, a korai gyer- mekzés megakadályozására. Megelőzi és rögzíti a várandós állapotot, a méhnyálkahártya- gyulladásokat, az árá postai szállítással csúszkolt \$1.25. Kérje a név és címét. ERDEKY KALMAN, GYÓGYSZERESZ, 114 Greenfield Ave., Pittsburgh, Pa.

\$2,500.00 INGYEN TELJESEN INGYEN \$2,500.00-t ajánlunk fel, készpénzhitelben az alábbi "városi rejtélyre" küldendő legjobb válaszokért. Ha részt akar venni ebben a versenyben, vágja és töltsse ki az alábbi szelvényt, adja meg a választát, a nevét és a címét és meg fogja kapni a jutalmát. MÉG MA TEGYE POSTÁRA DIJAK: Első díj \$100.00 Második díj \$50.00 Harmadik díj \$50.00 Hét díj egyenkint \$25.00 Tizenkét díj egyenkint \$10.00 A többi díj mindenike \$5.00 A városi talány. Tegyük fel, hogy Ön ennek az alaprajznak "A"-val jelölt-sarkában lakik, míg a barátja a "B"-vel jelölt sarko- ban. Hányféle különböző uton érheti el Ön a barátja la- kását? A négyzögek az alaprajzon városi blockokat és a vonalak utcákat jeleznek. Mindig az utcák során kell mennie, még pedig mindig felfelé és jobbra, sohasem le és balra. A díjak szétosztása. Egyenlő jóságú válaszok a beérkezés sorrendjében fog- nak díjaztatni, vagyis a legelsőnek beérkező kapja a leg- nagyobbat díjat. A postán érkezetteknel a feladás ideje irányadó. Az összes válaszoknak október 3-ig be kell ér- kezniük. (Vágja el e vonal mentén.) Mr. A. A. Schellinger Mgr. Dept. O. J. M. S. Bldg. South Bend, Ind. Uraim: A városi rejtély szerint A-tól B-ig féle uton juthatok el. Ha a válaszom helyes, szeretném megnyerni a Nagy Díjat. Kérem bővebb felvilágosítást. Névváros Állam R. F. D. vagy házszám

HIRDETESEK
ARSZABASA
KERESTETES MUNKAT NYER...

MUNKAS
Allandó munkára jó fizetés mellett kerestetik...

LEANY Vagy idösebb asszony kerestetik két kis gyermek mellé...

MUNKAT KERES - NO.
KERESTETES MUNKAT NYER...

HAZARASAG.
RENDEKIVULI ALKALOM 30 évnél...

ELADO FARMOK.
60 AKEROS FARM eszop country...

Tanulja meg a borbélymestert...
Modern Barber School

ELETMENT
Kézen kivétel minden munkára...

MUNKAT NYER - PERFI
Napszámok
GANG BOSS

Emberket keresünk
TÍMÁR SHOPBA

50 LEÁNYT KERESUNK
kezi vasalásra és más osztályainkba...

Közel Clevelandhoz 2500 magyarlakta városban jó forgalmu egyedi magyar borbélyüzlet...

ELADÓ ÜZLETEK.
KELSORAGU GROCERY 64 Confection...

ELADÓ 6 AKER FARM 6 szobás jó ház új nagy mellékletekkel...

Miss Blanche Schweitzer
1234 LEXINGTON AVE. NEW YORK

NEW YORKI IRODA:
603 Tribune Bldg., 154 Nassau St.

Jó munkásokat
Ingram Branch Coal Co.

MUNKASOKAT keres a FAIRMOUNT TOOL & FORGING CO.

LEÁNYOK könnyű gyári munkára felvételtnek...

ELADÓ 50 szobás szálloda eladó ház és vasuti állomások szomszédságában...

TARS KERESTETIK.
EGY 28 ÉVES magyarszó nő tisztelő...

ELADÓ 60 AKEROS FARM eszop country házal, új tetővel...

TANULJON TÁNCOLNI Reményitanciskolája

ÖNNEK JÓ KEZELÉS KELL. PROF. DR. MOORES SPECIALISTÁK

MUNKASOK
Könnyű belső munkára felvételtnek...

Keressen 60-70 dollárt hetenként.
No dolgozom néhét munkára...

KEZI VARRONOK felvételtnek 5511 Euclid Ave.

ELADÓ 50 szobás szálloda eladó ház és vasuti állomások szomszédságában...

ELADÓ TARGYAK.
KANARI MADARAK tenyésztésére...

ELADÓ 60 AKEROS FARM eszop country házal, új tetővel...

ÖNNEK JÓ KEZELÉS KELL. PROF. DR. MOORES SPECIALISTÁK

ÖNNEK JÓ KEZELÉS KELL. PROF. DR. MOORES SPECIALISTÁK

MUNKASOKAT keres a FAIRMOUNT TOOL & FORGING CO.

KEZI VARRONOK felvételtnek 5511 Euclid Ave.

ELADÓ 50 szobás szálloda eladó ház és vasuti állomások szomszédságában...

ELADÓ TARGYAK.
KANARI MADARAK tenyésztésére...

ELADÓ 60 AKEROS FARM eszop country házal, új tetővel...

ÖNNEK JÓ KEZELÉS KELL. PROF. DR. MOORES SPECIALISTÁK

ÖNNEK JÓ KEZELÉS KELL. PROF. DR. MOORES SPECIALISTÁK

SZABADSAG
KÖNYV- NYOMDÁJA
Ajánlja legújabb rendezési és duan felzerelt nyomdáját...

VASÁRNAP

XXIX. évfolyam

1919 szeptember 28.

Haldokló fák

A FA a növényvilág királya, — mint a hogy az embert is az állatok királyának mondják. Ez persze csak úgy általánosságban van mondva, mert az ember se mind király.

Az embervilág nyomorult koldusai és büszke uralkodói között tapasztalható óriási különbséget látjuk a fák társadalmában is, — mely ép úgy benépesíti a földet, a hegyet, a völgyet, mint az ember. A fák között is vannak esenevészek, utszéli koldusok, szépen termő, hasznos gyümölcsfák, akár csak a józanul élő munkás polgárok, vannak virágtól illatozó, kecsesen hajladozó fák, mint a kacér nőcskék, vannak brutális erővel duzzadó zsarnokok és tiszteletreméltó, felelmetes óriások, — mint az emberi társadalom nagy kiválóságai.

S hogy a képletes hasonlatosság után a fizikai hasonlóság is meglegyen, csak nyújtsa föl két karját az ember: mindjárt ember-fává alakul. A két karja két erős ág, melynek végén az ujjak az apró gallyak, — s a törzséből leágazik a lábujjakban végződő gyökérszál.

Ime: hát még külsőleg is meg lehet az ember és a fa között mutatkozó hasonlóságot találni. Csak egy kis képzelőtehetség kell hozzá.

Imádom az erdőt. És velem együtt bizonyára sokan imádják.

Imádjuk, mint az indiánok, — Imádjuk, mint a hinduk, akik áhitattal borulnak le szent pálmáik előtt. Imádjuk, mint a gallok druidái, akik a tölgyfákban isteni erőt sejtnek.

Imádjuk mi valamennyian, az ábrándos lelkűek. És áhitattal élvezzük az erdők mélyesége csöndjét, mely fölséges, mint a templom csendje. Sudár fatörzsei magába nyúlnak, mint az oázisok, melyekre a lombosátor mennyezete hajlik. S a napsütötte foltokon egy-egy dícsényben ragyogó oltárt sejtünk, a honnan az isteni béke nemes tisztasága árad lelkünkre.

De ha viharban tombol az erdő, akkor féljünk. Akkor ijesztő zugással fenyeget ott minden. Dühöngő szenvedélyvel tépi egymást a rengeteg, mint ahogy elvakult haraggal ront egymásra a megvadult embertömeg.

Óh, a fák élete olyan melancholikus. Ugy bánik velük az ember, az a földi zsarnok, mintha élet se volna bennük. Töri, tépi őket. A legapróbb emberke is összetaposhatja ezer fa életét. S a mikor kedve tartja, belevág kemény acéljával a fa testébe, megöli, feldolgozza a saját kényelmére, vagy eltűzeli. Az emberzsarnok egész erdőket kiirt, ha szüksége van rá.

De vannak ember-angyalok is, akik szeretettel ápolják a fát, — mint az életük kedves társait. Az ilyen embert szereti a fa is, virággal, édes gyümölcscsel kedveskedik neki és a forró nyári napokon hűvös árnyékkal szolgál, hadd pihenjen alatta édesen.

Ahogy a gyilkos favágót szörnyű haraggal sujtja halálra egy-egy fatörzs, oly gyöngéden védi meg a jámbort.

Ha hiszünk a lélekvándorlásban, akkor higgyük el azt is, hogy holtunk után a növényekben újra éledünk. Már a skandináv hitrege is azt meséli, hogy mikor Imer óriás elhunyt, a husából lett a föld, véreből a tenger, koponyájából az égbolt, velejéből a felhők, csontjaiból a bércék, — fűrtjeiből a fák és szivéből a virágillat. Mi, a törpe utódok, már nem alkothatunk hamvainkból egész világrendet. De ahányan vagyunk, mi, a nyomorúságo-

sáv elföldelt, elpusztult emberállatok, a föld méhében szétbomlott szerveinkkel életerőt adunk a sirhantjaink fölött kikelt virágnak és fának. A fa gyökereivel belémarkol hamvainkba és úgy szívja ki belőle az erőt, mint a pióca a vért, — a virág belemélyeszi ezüstös gyökérszárait, körülhálózva finom csipkefátyolával, mint a pók áldozatát — s talán éppen a szív szerelmes mámorát, az elcsitult lelkek illatát hörpinti fel.

A fák a mi testvéreink. Testünk és vérünk táplálja őket.

A fának is van faji, társadalmi egyéni élete. Északon laknak a fenyők, a mérsékelt éghajlat alatt a lombos fák, a déli égöv alatt a pálmák, a husos levelűek. Persze lassankint összekeveredett ez a társaság, mint ahogy az emberfajokat keverte össze az élet forgása. S ahogy az emberek falvakba, városokba gyűltek össze, úgy keletkeztek ligetek és erdők a föld termékenyebb részein. S ahogy az ember folytatja keserves küzdelmét az életért, úgy küzd egymással a növényzet is a földi táplálékáért: az erősebb elnyomja a gyöngét és brutálisan kapaskodik a többiek fölé.

Különösen dul ez a harc az erdők mélyén.

Az erdő élete mégis kedves nekem. Az erdőben nem érzem embertársaim gyűlöletét. Talán a fák is így gondolkoznak, jobban szeretik az embert, mint a fatársait. Ha gondolkoznak. De ha nem tudnak gondolkozni, akkor ezerszerre boldogabbak az embernél.

Az embert ugyanis az öli leginkább, hogy gondolkozni tud. A gond és gondolkodás iker-testvérek és minden lelki fájdalomunk tőlük ered.

Hogy fájdalmaimat csillapítsam, kimenekülök a természetbe. Az erdőbe, mely a maga üdeségével megvigasztal, vagy a maga bánatával ábrándokba ringat, — de feledtetni velem azt, hogy emberállat vagyok.

Mikor tavaszi reggelen az erdőt járom s látom a rügyek fakadását, látom azt a friss életkedvet, mely minden bokorról, minden fáról szinte csapongva árad, mikor látom az erdő ünnepi készülődéseit, hogy a tavaszt, a szerelem évszakát, a növényélet ujjászületését, új gerjedelmét üdvözölje, — eszembe jut a mi boldog, szerelmes ifjúságunk, a mi életünk tavasza.

S mikor csöndes őszi alkonyattal járom az avart, mikor látom, hogy a lombos fák mint fakul, mint sápad halálra, mint röppen el utolsó sóhajként egy-egy kiaszott gally, — felzokog lelkemben az elmúlás érzése. Így pusztulunk, így hervadunk mi is, ilyen a mi életünk őszi évszaka.

Lábam besüpped a rőt levélszőnyegbe. S megyek, ballagok előre. Titokzatos ködfátyol lebeg a nyirkos talaj fölött. A fáradt föld lehelle.

S a csupasz faágak mind olyan szomorúan integetnek. Mintha minden fa fáznék. Élesen rajzolódik a sápadt égre a fák egész struktúrája, mint a sorvadott emberek bőrére a csontváz rajza.

Az erdő haldoklik.

De ez a haldoklás csak a tetőhalálé.

Az erdő újra éled, újra virul, — s újra haldoklik. A fák, a szegény fák, száz halált halnak.

Mi, a gögös emberek, csak egyszer halunk meg.

Ha aztán igazán meghaltunk, a halálunk végérvényes. Ezen nem segít többé semmi.

A NAGY FUNDUS

A Mester elől haladt. Lába nyomán egy porszem se röppent föl a ruhája tiszta volt, mint a frissen nyílt virág szirma.

Péter mögötte baktatott. Fáradt volt az apostol a mintha vénuilt volna az utóbbi évszázadban. Gondolkozva húzta maga után a görbe botját; muslicaraj keringett előtte s néha boszusan kapott hozzá jobb kezével. Cubancos fürtjei alól ömlött a verejték s fehérre lepte barna kánuszáját a könnyű, szálló por.

A Halvány mellett elhaladtak a beértek a kavási ligethe, a Csöndes forráshoz.

— Mester — szólalt meg Péter. — A nap delelőre ért s a falu, úgy látom, messze van. Úljunk le itt e kies kútfőnél s költünk el ebédünket.

— Legyen kedved szerint, Péter. Leültek. Péter elhevert, kinyújtózott. S hogy meg ne lássék rajta a mohóság, nagy méltósággal kanyarította előre a tarisznyát. Kiszedte belőle a kis elemőziát.

— Ettek. Kenyeret és mézet. Az Ur is salatozott. Hogy éhgyomrárt lecillapítá, megszólalt Péter.

— Uram, nem jól van ez!

— Mi nincs jól, Péter?

— Az nincs jól, Mester, hogy még ma is sok a szegény.

Az Ur nem szólott. Darázs szállt az ujjára, mézet adott neki.

Péter odakapott.

— Uram, megcsíp! — elhessentette.

— Miért tetted ezt, Péter!

— Féltemelek, Uram!

— Egy szegénytől elvetted a salátját. Föl lesz ez irva, Péter!

A jámbor óz elsápadt.

— Mester! Ne büntess! Ember vagyok!

— Legyen megbocsátva. Igazat szóltál.

Sokáig hallgattak. Péter maga elé bámult és a saruja sarkával árkot vajt a porban.

— Szabad-e szólnom, Uram? — kérdezte végre.

— Könnyebbülj meg, Péter.

— Uram, nagyot gondoltam ki.

— Látom.

— Mit látsz, Uram?

— Árkot vájsz, hogy a patak vize a szikkadt virágokhoz jusson.

Péter elbámulva nézett a Mesterre, aztán tulajdon művére, amelyről mit sem tudott. Valóban csak meg kellett botjával nyitni a gátat s vigan bugyborékolva futott a forrás vize a sárgára aszott fübe.

Péter lehajtott fejt.

— Kétszer megszégyenítettél, Uram.

— mondá, aztán fölvetette szemét — de ha elmondom: mit gondoltam ki, fölemelsz érte.

— Vedd le a terhed, Péter.

— Uram, mondom, sok a szegény, nagy a szegénység. Nagyobb, mint mióta erre jártunk, nagyobb, mint valaha. Hatalmasabb a pénz, alárendeltebb a rabzsolga. Ezen segíteni kell, Uram. A szegényen a maga szegénysége segíten, a tőkét a maga ereje győzze le. Gyűjteni kell az egész emberiségtől. Adományokat; kitől mi telik. S teremteni egy nagy fundust. Valami olyan mérhetetlenül nagy tőkét, hogy abból minden szegénynek jusson. Még akkor is jusson, ha soha meg nem szűnik a három átok: a protekció, a gazdagok kapzsisága, a hivatalnokok lelketlensége. Olyan itóztató nagyot, hogy lehetetlen legyen bár a legszegényebb szegényt is kizárni. Még a sánta, vak és szemérmes koldus is kapjon valamiké. És csak azért, mert ez a fundus olyan rettenetes nagy, hogy valami uton-módon hozzá is eljut kamatjának valami kis része.

Péter csallagatott s várt, mit szól az Ur.

De az nem szólt semmit, mosolygva nézte a levegőben szálló pity-pangpángot, amely egy termékeny magocskát röpített szárnyain.

— Uram, nem felelsz?

— Menj el Péter. Itt a falu, gyűjts.

Péter lelkesedve állott fel. Egész megifjodott a boldogságtól, hogy az Ur javasolja gondolatát. Rögtön ment.

Beért a faluba, ahol három templomot látott. Mindjárt be is kopogtatott a faluvégén álló templom tövébe, a kálomista paphoz.

Elmondta szíve szándékát s kérte, írjon alá neki valami summát.

— Barátom, — szólt a pap — kicsiny az eklézsia, sok a gyerek, alig van síola, kevés a kongrus; magamnak is jó volna, ha valaki adna.

— És nem is adott.

— Nem baj, — szólt Péter — ez még csak egy ember.

Azzal betért a falu közepén a pápista paphoz.

Emek is elmondta szíve szándékát. A plébános meghallgatta s azt felelte mosolygva:

— Ah barátocskám, magának nagyon gyanús az orra. Engem nem lehet többet becsapni. A mult heteken egy ilyenforma ur járt itt; úgy beszélt magasatos eszmékről, mint a folyóvíz. Aláírtam neki egy példányt a "Szentek virágos kertje"-ből s két példányt küldött. És minden-nik példány harminckét kötetből áll. Menjünk csak tovább, míg szépen van.

— És ez sem adott semmit.

— Rossz jel, — szólt Péter — ez már a második ember.

— És bement a falu síkatorába, a lutheránus paphoz.

Emek még szebben mondta el szíve szándékát. Ez is meghallgatta, akkor megragadta a kezét, megrázta melegen.

— Kedves édes barátom, — mondta hévvel — boldog vagyok, hogy ilyen nemes lélekkel találkozom. Önnek igaza van, szent igaza, mert mint a nagy evangélikus költő oly szépen mondja:

*Nincs szebb erény, mint emberszeretet,
Éz tesz nemessé sok szép életet!*

Azonban a terve bármily szép és nemes is, szerény véleményem szerint kivihetetlen. És még ha kivihető volna is, végtelenül sajnálom, hogy anyagi helyzetem nem engedi meg, hogy hozzájáruljak.

S bizony ez sem adott semmit.

Szegény Péter, azt sem tudta, hogy ért az utóára.

— Baj, baj, — morogta — immár három ember.

Odöngött az utcán, le s fel. Bemenjen, ne menjen, minden kapuban hánytorgatta. Aztán bement s úgy jött ki is. Nem adtak sehol semmit.

Végére a gyerekek rákaptak s mint a nyáj kísérték, nagyobb csufot üzve belőle, mint hajdan Elizeus profétából. Az ő türelme sem tartott örökké, közéjük vágta botját, hogy egy ártatlan kis csöppög belesántult s aztán elfacsarodott szívével vándorolt ki a faluból.

Mikor már úgy eltávozott, hogy a faluvégi kutya is elmaradottak s nem ugatták tovább, leült az árokpartra és sirt.

Hozzámg egy asszony. A csordásné, aki ott lakott a közelben egy vityillóban. Kérdi, miért sir? Péternek jól esett a részvevő szó s elmondta. Az asszony meghallgatta s ráfelelt, hogy bizony igaza van.

Azzal bement a házába és kis idő múlva kijött. Szégyenlősen tartott a markában egy pár kispénzt.

Péter elvette. Még meg is könnyebbült a lelke. Hát nem járt egészen hiába. Valamit gyűjtött, igaz, nem sokat: három fillért.

Szegénykezve sompolygott az Ur elé.

— Mire jártál, Péter?

— Jaj, én Uram, nem sok jóra.

— És sorban elmondta hűségesen, ki mit felelt neki.

Végül elővette a három fillért s annak is elmondta a történetét.

— Ezzel most mit teszel, Uram? Ennyivel hogy teremted meg azt a nagy, nagy fundust?

Az Ur szelíden átvette a három fillért s szólott:

— Elég ez, Péter. Eppen elég. Tegyük hozzá ahhoz a háromszoros nagy köös kincshez, amelyről te álmodni sem álmodol. Az én Atyám előbb gondolt arra. És megadta az örök nagy tőkét, amelyből mindenkinek jut mindörökké....

S fogta az egyik pénzt, a porba vetette:

— Ez az első tőkém: a földé!

A másik fillért a forrásba vetette:

— Ez a másodikik: a vízé!

S kinyitott tenyerén tartván az utolsó fillért, így szólt:

— Ez pedig a harmadiké: a levegőé!

S a kis fillér mint pára szállt el a tenyérrel.

Péter pedig elvakult szemmel bámult az Urra, akinek dicsőény jelent meg arca körül.

UT

A PÉTER...
tak...
volt...
mert az volt...
ramnja...
reggel...
az augusztus...
dig Pesten...
re, a hónap...
az asszony...
got ezidén...
ga miatt né...
A diskurz...
tesen azokr...
esett, mely...
havi nyaral...
legujabb to...
róbb hibáit...
tal asszony...
kaes' azabó...
előkeresett...
magyarazta...
igy kellett...
nyit kellett...
stb.
A divatk...
minta egy...
kép-hölgy...
ábrát, mial...
mozzulatok...
is megnézt...
a felesége...
mélyzöngés...
legényövesc...
— Nézd...
hasonlít ez...
Aladár fe...
föle, jól me...
— Csak...
saldá sokka...
— Kiesod...
dezte kíván...
A papa...
ujágról, m...
Rosaldá...
Aladár fo...
ma kérdés...
— Egy...
És hogy...
rint... me...
— Olyan...
amint a je...
maga is me...
A papa...
kat, józitt...
zén, a fiata...
pel ezt mo...
— Csinos...
len az orfe...
Aladár a...
vitába száll...
— Azt ne...
Rosaldát...
Ilyen rágal...
ségem öt m...
pezsgőtünk...
nem olyan...
— Jól va...
asszony...
és a Rosal...
esetre sem...
A mama...
mert szeret...
is belemele...
áruja vala...
lám, már p...
ta tehát a...
— Hát es...
az a Rosal...
Kérdésér...
Sándor, a...
mos elraga...
— Mama...
Ha maga...
annak!...
A fiatal...
ingerülten...
zott, hogy...
átment a...
A többie...
öreg urat...
slyogott...
csékélység...
— Vauu...

UTAZÁS ROSALDA KÖRÜL

IRTA: NAGY LAJOS

A FÉRJ szüleinél uszonnáz-
tak. Ez bucsulátogatása is
volt a fiatal asszonynak,
mert az volt a házaspár nyári pro-
gramja, hogy az asszony másnap
reggel elutazik Balaton-Erdősre,
az augusztust ott tölti, a férj pe-
dig Pesten marad, csupán egy hét-
re, a hónap utolsó hetére utazik le
az asszonyhoz. Hosszabb szabadsá-
got ezidén a férj nagy elfoglaltsá-
ga miatt nem szakíthat magának.

A diskurzus folyamán természet-
esen azokról a ruhákról is szó
esett, melyeket az asszony az egy
havi nyaralásra magával viszi: A
legújabb tojlettejének egyes apró-
bb hibáért hevesen szidta a fiat-
al asszony "azt az ostoba és ma-
kaes" szabónót. És a hirtelenében
előkeresett divatlappal a kezében
magyarázta az anyósának, hogy ezt
így kellett volna csinálni, meg eny-
nyit kellett volna "bevenni", stb.,
stb.

A divatképen a tárgyalt ruha-
minta egy karesu, sablonos divat-
kép-hölgy természetén ömlött el. Az
ábrát, mialatt az asszony élénk
mozdulatokkal magyarázott, a férj
is megnézte. Mosolyogva hallgatta
a felesége fejtegetését és nyugodt,
mélyzongású hangján így szólt a
legényöcsésének:

— Nézd csak Aladár, mennyire
hasonlít ez a nő a "Rosalda"-ra.

Aladár felállt, odahajolt a kép
fölé, megnézte és ezt mondta:

— Csakugyan hasonlít. De a Ro-
salda sokkal szebb, mint ez.

— Kicsoda az a Rosalda? — kér-
dezte kíváncsian az őszhaju mama.

A papa is fölemelte tekintetét az
ujtságról, mintha őt is érdekelné
Rosalda.

Aladár fölényes hidegvérrel felelt a ma-
ma kérdésére:

— Egy táncosnő.

— És hogy viccet mondjon — szokása sze-
rint — még ezt is hozzátette:

— Olyan szép, hogy a mama meglátná,
amint a jegesmedve-táncot tipteg, hát még
maga is meghívna egy pezsgő-uszonnára.

A papa, aki szerette a tréfás mondáso-
kat, jóízűt nevetett az Aladár megjegyzé-
sén, a fiatal asszony azonban nfitymáló kép-
pelel ezt mondta:

— Csinos nő, együtt láttuk Sándorral té-
lert az orfeumban.

Aladár a kisebbítő "csinos" szó miatt
vitába szállt a sógornőjével:

— Azt nem engedem meg, hogy valaki a
Rosaldát egyszerűen csinosnak mondja.
Ilyen rágalommal ellen mégis csak köteles-
ségem őt megvédeni, ha már egyszer együtt
pezsgőztünk. A Rosalda nem "csinos", ha-
nem olyan szép, olyan gyönyörű, hogy...

— Jól van, jól — vágott közbe a fiatal
asszony. — Szóval a Rosalda nagyon szép
és a Rosalda ezzel el van intézve. Semmi
esetre sem fogunk róla tárgyalni.

A mama azonban megmaradt Rosaldánál,
mert szerette volna, hogyha Aladár jobban
is belemelegszik az öneleplezésbe és el-
árulja valami hászontalan léhaságát. Mert
lám, már pezsgőzött is vele. Tovább firtat-
ta tehát a dolgot:

— Hát csakugyan olyan nagyon szép nő
az a Rosalda?

Kérdésére azonban nem Aladár, hanem
Sándor, a fiatal férj felelt, temperamentu-
mos elragadtatással:

— Mama... az egy isteni szép bestia!
Ha maga látná, hogy micsoda alakja van
annak!... Huh, borzasztóan gyönyörű!

A fiatal asszony az ajkára harapott és
ingerülten állt fel. Néhány pillanatig habo-
zott, hogy valamit szóljon, aztán szólanul
átment a másik szobába.

A többiek, kivéve a nyugodtan olvasó
öreg urat, szeszénáltak. A férj zavartan mo-
solygott, aztán legyintett a kezével, hogy
csekélység. És ezt mondta:

— Vannak percei, amikor bármilyen csa-

siság miatt megdühösödik. Ez
"rapli", semmi más.

A fiatal asszony öt pere múlva
jött csak vissza a társaságba. Az
arca komoly, sőt haragos volt. Le-
ült a helyére, fejét a férjétől kis-
sé elfordította és szólanul, komo-
ran nézett maga elé. A férj zava-
rodottan bámult rá néhány percig,
azután megkísérelte a kiengeszte-
lését:

— Talán haragszik?

— Az asszony nem felelt. A férj to-
vább faggatta:

— Én nem értem magát. Miért
lett egyszerre ilyen rosszkedvű?

— Az asszony most már indulatosan
szólt:

— Én nem vagyok rosszkedvű,
hanem bosszankodom.

— Miért? Mi miatt?

— Tudja maga azt nagyon jól.
Én nem bánom, hogy magának any-
nyira tetszik az a táncosnő, vagy

más táncosnő, de az illetlenség
bosszant. Az én jelenléteemben sem-
miesetre sem szabad magát úgy el-
ragadtatnia egy táncosnő iránt való
lelkeseződéstől, hogy úgy beszéljen
róla: huh, milyen gyönyörű, huh,
milyen isteni nő!...

A férj némi igazságot érzett a
felesége szavaiban és ezért csak za-
vartan és gyengén tudott védekez-
ni:

— De kérek... hát... én nem
értem ezt az ideges érzékenységet.

— Elég szomorú, hogy még ma-
gyarázat után sem érti meg. Is-
mételtem különben, hogy engem az
egész dolognak csupán az illetlen-
ségi része érdekel.

— No kérek, most már isten-
bizony dühös leszek.

— Tessék! Egész bátran! Én kü-

lönben nem vagyok hajlandó erről
az ügyről tovább diskurálni.

Mind a ketten elhallgattak. Még
csak Aladár próbált valami na-
gyon humorosat mondani, de ennél
különb nem jutott eszébe:

— Szegény Rosalda, ha tudta
volna...

A fiatal házások nemsokára bu-
csuztak az öregektől. A mama még
egyszer békére és vidámságra buz-
dította őket, aztán távoztak. Az
uton hazafelé néha szólt a férj a fe-
leségéhez, de alig kapott tőle vá-
laszt. A férj apránként nagyon bo-
szus lett és ő is elkezdett konokul
hallgatni. Otthon még egy kísérle-
tet tett:

— Kérlek, azt hiszem, hogy min-
dennek van határa.

Igen, hol közeli, hol távoli, hol
nagyon is távoli határa — volt az
asszony makacs válasza.

A férj ettől a fenyegetően hang-
zó választól kissé megdöbben. És
egy pillanatra most számon kérte
magától, hogy nem volt-e hát csak-
ugyan hibás. Azután tovább be-
szélt az asszonyhoz:

— Holnap, reggel utazol...

— Igen. Még pedig hét óra negy-
venöt perckor.

— Azt akarod, hogy ilyen han-
gulatban váljunk el?

— Én nem akartam. Minden a
maga érdeme.

A férj most nagyon dühös lett.
Indulatát azonban elfojtotta és el-
hallgatott végleg. Egész este nem
szólt egy szót sem. Mind a ketten
haragos és fájdalmas nehezteséssel,
némán feküdtek le. Ez házasságuk
alatt, három év óta, még nem tör-
tént meg velük.

Másnap az asszony korán kelt,
felöltöztött, felkészült az utra és —
hidegen bucsuzkodtak. Az asszony
elment. Tehát a férj nem is kísérte
ki a vonathoz. Ezek a reggeli tör-
ténések már most fájóvá tették
mindkettőjük szívét.

Az asszony megerkezett Balaton-
Erdősre. A délutánt és az estét ja-
varészt a szobájában töltötte és
borusan elmélkedett a házasságról,
a férfiak csapodárságáról, és az
"asszony" szomorú sorsáról. Más-
nap reggelre azonban friss erővel
kelt, a finom levegő, a reggeli sé-
ta és a napfény testét-lelkét felvidí-
tották és most vissza-

emlékezvén a törté-
tekre, már nem tulaj-
donított azoknak nagy
fontosságot. Ugy gon-
dolta, hogy akkorára,
mikor a férjét viszon-

látja, már az egész eset minden
részletével együtt a teljes fele-
dés homályába merül, addig pe-
dig képeslapjain és leveleiben ő
szépen fokozatosan fog fölen-
gedni, fölmelegedni. A fő, hogy
ne legyen unalmas a nyaralás,
hogy akadjon mindig kellemes szó-
rakoás!

Helyen változás indult meg az asz-
szonyban. A férj azonban, aki az
ideges, zajos városban maradt, aki
egésznap dolgozott és este kime-
rülten tért haza, megmaradt rossz
hangulatában és a magányos es-
tén komoran fantáziált a feleségé-
ről. A saját eszelekedetét természe-
tesen kifogástalannak ítélte és na-
gyon hibáztatta az asszonyt. Elmél-
kedett és rohantak agyában a gon-
dolatok, hol innen, hol amonnan
időülög és jöttek a bus megállá-
pitások: nehéz sor a házasság, a
férj rabslógója a feleségének,
mindig a férfi szereti jobban az asz-
szonyt stb., stb. Lám, az ő ege is be-
borult már, eljött a vizsály! És
mindennek az a bestia, az a Yérfi-
vérről táplálkozó vámpír az oka, az
a gyűlöletes Rosalda!

Hanem hogy gyönyörű nő Ro-
salda, az tagadhatatlan. Gyönyörű
az arca, a termete, a táncja, minden
mozdulása, ruhájának minden
libbenése! Rosalda gyönyörű
és minden bus elmélkedőnek jót
tesz egy kis vigasztalódás. A férj
tehát kiment a "Babylon" nevű
nyári mulatóba. (Tudta a jólér-
tesült Aladártól, hogy ott az éjjel-
utáni táncban fellép Rosalda.)
Nemesak vigasztalódás céljából
ment ki, hogy Rosaldában gyönyör-
ködjen, hanem "csak azért is!" Ő
maga legalább a felvetődő "ellen-
javallatokat" ezzel a jelszóval in-
tézte el.

A szórakoás sikerült, mert a
csendes szőlőben elfogyasztott
"Gordon rouge" és a Rosalda ma-
morító táncának megélvezése igen
jó hatású voltak a férj boros kö-
délyére.

A férj másnap is kiment a "Ba-
bylon"-ba, folytatólagos kelélyku-
rára. Hogy talán nem valami dicsé-
retes eszelekedet volt ez tőle, fiatal
férjtől, akinek szép felesége csak
két nappal ezelőtt utazott el nya-
ralni? Igen ám, csak hogy hogyan
utazott el! Hogyan viselkedett!
Milyen igazságtalan és kemény-
szívű volt! Nemesak ilyen ártatlan
megtorlást, hanem bármit is meg-
érdemelne... És a férj a második
üveg "Gordon rouge" mellé meg-
hívatta páholyába a szépséges Ro-
saldát. Mert hát határozottan endarul bánt
vele az asszony és... mert Rosalda ma ki-
mondhatatlanul bájos volt a jegesmedve-
táncban. (Igaza van Aladárnak: ha a ma-
ma látta volna, hát még ő is meghívta vol-
na egy pezsgős-uszonnára. Az ilyen nő
nem lehet meg nem hívni, oly végtelenül
bájos!)

Rosalda németül eszegett, finoman és
drágán megvacsorázott, virágot is vettett
magának (10 korona!) és egy harmadik
üveg "Gordon rouge"-t is rendeltetett, a
minek a fele már az üvegen maradt. Há-
lából megsimogatta a fiatal férj fejét és
az mondta, hogy ő neki tetszenek a ko-
paszdó, rövidhajú férfiak, mert nagyon
kellemes a fejüket veregetni.

A könnyű barátságba gyorsan belemele-
gedett a férj, mert hiába, Rosalda isteni-
en cammogta a jegesmedve-táncot! (Hogy
komisz volt az asszony, az most már nem
is jutott a férj eszébe, tele volt Rosaldá-
val.) Rosalda állandóan ragyogó jókedvvel
kacagott és a szerelmi lant mélyebbhangu
hurjait pengető férjnek kedves ravasz-
sággal — helyesebben: ravasz kedvességgel —

(Folytatás a 14. oldalon)

NE JÁTSZ SZIVEMMEL

SCHIER ALADÁR

Ne játsz, ne játsz szivemmel, édes,
Mebánhatod még egykoron,
Nem futkosunk már a mezőkön;
Tulléptünk a gyermekkoron.

E szív nem csak örülni tud már,
A bánatot jól ismeri;
Nem is tudod, hogy olykor egy szód,
Egy pillantásod árveri.

Hidd meg, a játék néha úgy fáj,
Hogy ki se mondhatom!
Nem futkosunk már a mezőkön,
Ne nézz gyermeknek, angyalom!

A gyermek-szív tud még feledni,
A múltba semmit sem figyel,
Csak a jövőbe szálldos egyre
Abrándival, reményivel.

Ott még a bu csak tűnő árnyék,
Csak egy villámlás az égen,
De most, ha egyszer érzük, aztán
Nagyon gyakorta megjelen.

Csak egy mosoly s még akkor újra
El is tudott az oszlani!
De most habár eloszlik, mégis
Marad belőle valami.

Elismerem, hogy én tetőled
Nagyon sokat követelek,
De lásd, szivem olyan bohókás,
Mint egy kicsiny, beteg gyerek.

Oh hidd meg, úgy fáj neki minden,
Egy kis mosoly, mit mást kapott;
És elveszettek vélt menten,
Melyen nem láthat — a napot.

Ne játsz tehát szivemmel, édes,
S bocsáss meg oh, egy-két hibát.
Hisz a legfőbb hibája, hidd meg,
Hogy oly kimondhatlan imád!

A kedves 'sógor

Irta: E. Nagy Sándor

MESSZE FÖLDÖN alig akad olyan boldog ember, a kinek olyan kedves sógora volna, mint a milyen nekem van.

Nem azért akarom dicsérni, mert a reménybeli számításban levő kilenc közül még eddig ő az egyetlenegy, de mert ő igazán kimondhatatlanul kedves ember.

Krumplisdon, egy kis vidéki városkában lakik, ahol könyvelő egy kölyök, akarom mondani fiók-takarékpénztárnál; ezenkívül községi képviselő és járványbizottsági tag.

Krumplisd távol a főváros zajától egy a Tótországba lenyúló köves hegyek között fekszik, melyen elrejtve, ahova a vasut is csak 40 mérföldnyi távolságban megy.

De minék is menne oda közelebb a vasut, mikor kocsin utazók sem igen járnak arra! Nagy dolog ott úgy sem akadhatna az embernek, kis dologért pedig senkinek sem volna érdemes kockára tenni a veséjét és máját, amit bizony itten akárki is könnyen kirázhatná a lelkevel együtt. Mégis e rejtett helyen is halad az én kedves sógorom a kor szellemével.

Három éve láttam utoljára, mikor oltárhoz vezette felülről számítva a hetedik nővéremet. Ekkor még nagyon nyálasszájú gyerek volt, de már akkor is azáltal a bátorsága által tűnt ki, hogy cilindert mert a fejére tenni esküvője alkalmából.

Nem tréfából tulajdonítok ezen tettének bátorságot, mert Krumplisdon még akkortájtban cilindert a fejre tenni életkockázattal járt, smennyiben garabonciás diáknak nézve, könnyen vasvillát kaphattak volna rá a derék tót zatyafiak. Most meg még nagyobb dolgot halloztam felőle.

Levelezni ritkán szoktunk, mert én lusta levélíró vagyok, de ő még lustább. Hanem most a múlt hetekben két krumplisdi zatyafi a templomjukra gyűjtögetve, meglátogattak engem is, akik elmondották róla, hogy egy-két nappal mielőtt éjindultak, duellirozott az egyik szomszédjával, a patikárusal.

Elszörnyedtem.

— És melyik esett el vagy sebesült meg? — kérdém izgatottan.

— Hala Isten zegyik zse keremalazaan — volt a válasz, — mer amikor má szkardod isa kezukbe vót, kibekultak.

— Pomeriliszta! — tette utána helyreigazítólag a másik.

— Hát aztán miért történ ez közöttük?

— Zúgy tertint biz a keremalazson, — kezdték elmondani az én jámbor látogatóim, hogy a Tegin-tetezs konyvalóné zasszony lyekvár főznyi a kertjuk végiba a patyikáriuséktu zoldalon, aminek a szagod belemenyi a patyikáriusék szobába. Eze patyikáriusné nagyon haragudnyi és emeleudt veszekednyi a konyvelóné zasszonyval. Zosztán kigyut patyikáriuszur is meg könyvelo zur is és nagyon veszekedtak zosztán gyutak duellumra.

— Sakovó pokriesali naendruhó! — pótolta meg a másik a mondokát.

Nem tagadom, megilletődtem az elmondottakra.

No megállj, kedves sógor, hiszen majd adok én neked! — gondoltam magamban és még aznap egy kemény dorgatóriumot irtam neki könnyelműségeért. A végén azonban egy kis élelet is akartam kockáztatni és azért megjegyeztem,

hogy lekvár miatt párbajozott s kisélt, hogy ő maga is lekvár.

A válasz nagyon hamar érkezett meg rá, melyben retentő sértődve, a legnagyobb komolysággal támadt rám a sógorom, azzal a kifejezéssel, hogyha vissza nem vonom a lekvár szót, akkor ő engem lovagiatlan fráternek nevez s ha ezért én nem hívom ki párbajra, úgy ő fogja elküldeni segédeit. Végben a testvérem is irt és még ő is ugyanesak törte a borsót az orrom alá.

Egy délután a hivatalba kaptam meg ezt a levelet, a mikor épen nem voltam rossz kedvben. Azért eleinte csak nevettem rajta, de később bántani kezdett a dolog. Nehogy azonban állozatul ejtsem neki jó kedélyhangulatomat, betettem a kabátom belső zsebébe azzal a feltevéssel, hogy majd este otthon nyugodtan fogok feletted gondolkodni.

Az este végre megékezett. Elővettem hát a levelet, újból átol-

vastam és kezdtem meghányóvetni a dolgot. Kis szobámat hosszú lépésekkel méregetve gondolkoztam, de mentül többet gondolkoztam, annál inkább elfogott az ingerültség.

Mit tegyek, állt előttem a kérdés. Elfogadjam a párbajt... Nem, azt nem tehetem, mert hisz sógorom! férje a testvéremnek és azonkívül két kis ártatlan gyermek atyja!... Eltűrjem... azt sem tehetem, már azért sem, mert ő két nappal fiatalabb nálammal. Mit tegyek hát!... Végre abban döntöttem meg, hogy elmegyek hozzájuk és megmosom a fejet.

Ebben végre megnyugodtam. — Szinte tetszett ez a gondolat. Egészen megkönnyebbülve sétálgattam még egy darabig, aztán lefeküdtem. De még az ágyban is — karomat a fejem alá hajtva — folytattam a gondolkozást; az eljárás részleteket akarván megállapítani. Az ágyammal szembeeső függönyzetlen ablakon át az ősi fodor felhős égről bekandikált szobámba a növekvőben levő holdvilág, mely nek derengő fényében oly jól esett gondolkodni.

Egy szivart is kotorasztam elő a ruhám zsebéből és rágyújtottam.

Ezt ugyan máskor nem igen szoktam megenni, mert szegény ember lévén, csak beosztva szivarozhattam. Hármat számított rendszeren napjára: egyet az utra, mikor ide s oda megyek, egyet ebédutánra és egyet estére; napközben pedig a hivatalban csak három krosztrafikt szipákolok egy rövid pipából.

No, de most ennek a jó gondolatnak akartam áldozni egyet annál is inkább, mert aznap potyára kaptam vagy kétfőt egy gentleman ismerősömtől.

Bodor szivarfüst mellett gondolkoztam hát erősen. Hanem nem sokra mentem vele, mert a sok gondolkozásba ettől a megoldási tervtől is elesett a kedvem! Mert hát végre is nem valami kellemes dolog lehet az, egy sógorral párbajozni. — Utoljára nem tudtam már mit tenni egyebet, minthogy elaludtam.

De jó volt rá aludni egyet, mert reggel mihelyst csak a szemem felnyitottam, mindjárt egy pompás ötletem támadt. Siettem gyorsan felöltözöködni, aztán mellé ültem az asztalom mellé és egy rövid kis levelet irtam a sógoromnak, a melyet két nappal előbből kelteztem, mint ahogy az ő levelet kaptam, amely így hangzott:

Kedves sógorom!

— Ugy-e esodálkoztok, hogy lusta levélíró lé-

(Folyt. a 14. oldalon.)

Csillag ragyog

HEVESSI JENŐ.

Csillag ragyog, fényes csillag,
Tündököl az égen,
Hej, de busul az én rózsám,
Ott a jahuvégen.

Ragyogj csillag, fényes csillag,
Ragyogj fent az égen,
Mig az én egyetlen kincsem
Hajlékát elérem.

Hogyha majdan odaérek,
Lakásába térek,
Nem bánom én, ha elvesz is
A ragyogó fényed.

...Hej te felhő, vess árnyékot,
Árnyékot utánra,
Hogy ne lássa az a csalfa,
Ha vigad galambja.

Sötétülj el, hajnalcsillag,
Sápadjon el fényed,
Még ne lássa hulló könnyem,
Ne fájjon szegénynek.

E
vána
Nem
dalmás do
meg fogak
mind hők
Most
kor ügyve
vidéki vár
igazi évek
Sok háj
látok, ki
De há
ber! M
segédnek
mosás és
Ott úti
akarja.
Az első
vezőtlen
pálsom
hajta, ala
őreg emb
nyájasság
azután fő
hajította
No, ez
aki az ad
ni! (Nem,
témért
Föld
vitt, utk
nekem is
is cseleke
— Ki
— Az
— Mege
Hogyne
"ingyen a
Megen
pompás to
— Hé
— E
rényen.
A ha
voit, a ne
megkérd
hogy am
még én if
El is
járókelő
Eppé
el az utó
principál
— K
— A
Kis v
értünk u
a kocsiró
— H
— A
(Hű
egyed. Ók
pek.)
A pa
kolás leg
kából,
ugy ropé
felé.
— E
őket a p
szeditek
— E
éppen az
— A
(Me
nődtem
— E
azután k
Aho
éppen a
gas bolt
leány
kirívobb

A szép Bulykainé

IRTA
MIKSZATH KALMAN

EGY REJTÉLYRŐL írok, de nagy csalódás érné az olvasót, ha szövevényes mesét várna.

Nem történt velem soha bonyolalmas dolog. Születtem és hiheőleg meg fogok halni. Ami közbeesik, az mind hétköznapi história.

Most azt akarom elbeszélni, mikor ügyvédsegédnek kerültem el egy vidéki városba. Ijesztettek vele, hogy igazi civis-fészek. Valóságos Abdera. Sok háj és kevés szellem, szűk helyi látkör, kiesinyes viszonyok.

De bánja is az efféléket az ember! Mi kell egy szegény ügyvédsegédnek az egész világból! Koszt, mosás és egy pár szép asszony, leány. Ott üti fel a paradicsomot, ahol akarja.

Az első benyomás nem volt kedvezőtlen. A vasutnál maga a principálsom várt, egy rövidre nyírt ősz haja, alacsony termetű, buksi képű öreg ember (félíg ur; félíg civis) nyájassággal rázta meg a kezemet, azután fölkapta a bőrdörmöt ő maga és felhajtotta egy kocsira.

No, ez ugyan nyomorult principális lehet, aki az adjunktusa kofferjét nem átálja cipelni! (Nem adtam volna a kialudott havi fizetésemért ötven percentet.)

Fölküldünk a kocsira, melyen a szállásomra vitt, utközben váltig mutogatott egyet-mást, nekem is úgy illet, hogy kérdezősködjem. Meg is eszelekedtem mindjárt az első nagy házról.

— Kié ez a pompás épület?

— Az enyém — mondá.

Megörültem, kigömbölyödött a képem. Hogyne, mikor már szentül azt hittem, hogy "ingyen adjunktust" fogott a kis öreg.

Megint egy nagy épülethez értünk, két pompás torony esillogott rajta.

— Hát ez a nagy ház kié?

— Ez is az enyém — felelte roppant szerényen.

A harmadik nagy ház szintén az övé volt, a negyedik is. Az ötödiknél már rösteltem megkérdezni, miért úgy látszik, zsenirozta, hogy annyi nagy háza van. Soha sem láttam még én ilyen gazdag embert!

El is fordítottam a figyelmemet legott a járókelő népre.

Eppen egy kondor fekete haju leány ment el az uton s mosolyogva intett üdvözlést a principálisomnak.

— Ki volt ez?

— A lányom.

Kis vártatva két szöske süldő-leánykát értünk utól: azokra meg ő kiáltott le, valamit a kocsiról.

— Hát ezek kik?

— Az én leányaim.

(Hüm! Ezekből jó volna feleségül venni egyet. Ők magok nem szépek, de a házak szépek.)

A patak-hídnál három kisebb-nagyobb iskolás leány-gyerek kergette egymást. A tékáikból, melyeket a hónuk alatt vittek, csak nagy röpködtek a skripták a világ négy tája felé.

— Ejnye gizon-gazon! — fenyegette meg őket a principálisom nagy nevetve. — Nem szeditek fel mindjárt azokat az ársókat!

— Előven kölykök! — jegyzém meg, csak éppen azért, hogy mondjak valamit.

— Az én leányaim!

(Meg van ez az ember bolondulva? — tüdődtem magamban.)

— Hova, hova? — kiáltá rájuk az öreg, azután kevély arccal fordult hozzám:

— Ugy bizony. Ez is az én leányom!

Ahogy a templom mellett elhajtattunk, éppen akkor öszönlött ki a tömördek nép a magas boltíves ajtókon; egy erdőnyi asszony és leány (egyik rutabb, mint a másik), egy-egy kirívóbb alakra kíváncsi is voltam, de már

nem mertem megkérdezni, mert attól féltém, hogy azok is mind az ő leányai. (S ekkor megint veszélybe kerülhet a havi fizetésem.)

Három-négy nap kellett, míg kiismerhettem magamat új lakhelyemen, melyet, mi tagadás benne, bizonyos kiesinyléssel méregettem. De engem is ilyenformán néztek Abderában, bizonyos kíváncsiságot azonban mégis tápláltak s nem egyszer hallottam a hátam mögött, amint kevély hangnyomattal kérdezték azoktól, akik már ismerőseim voltak:

— Nos, mit mond az adjunktus a városról, he! Láttá-e már Bulykainét, he!

De még többször kérdezték szemtől szemben:

— Hogy tetszik a városunk, fiatal ur!

— Igen csinos.

— Hát a katedrálé?

— Derék egy templom.

— Um, meghiszem. — És a Mátyás király misemondó ruháját látta-e már?

— Azt is láttam; gyönyörű.

— De hát a szép Bulykainét?

— Azt még nem láttam.

— Tyűh! Addig ne is beszéljen aram ösém a városról, amíg a szép Bulykainét meg nem nézi. Az a valami!

Akármerre mentem, mihelyt a szájamat felnyitottam, hogy ezt vagy azt már láttam, itt vagy ott már voltam, nyomban jött az interpelláció: de hát a szép Bulykainét? Mit szólok a szép Bulykainéhez?

Az egész város Bulykainével foglalkozott.

Ő érte lelkesültek az öregek és fiatalok. Ha valhol valami csodaszép rózsza nyílt ki a kertben: "el kell vinni Bulykainénak"; az első dinnyét, az első érett eseresznyt mind a szép Bulykainé kapta.

Igazán neveltséges volt. Borzasztó emberek ezek, az ő kormos katedráléjukkal és az ő szép Bulykainéjükkel! Én itt soha meg nem szokom.

Ezalatt mindegyre többet hallottam róla, hogy már öt év óta özvegyasszony, párbajban halt meg az ura; egy katonatiszt ölte meg.

Katonatiszt..... szép asszony..... párbaj! Bizonyosan szerették egymást.

De ezt csak gondolni volt szabad; isten ments ilyesmit kimondani a "teremtés remekére". Hiszen ő a megtestesült erény és tökéletesség! Vele kapcsolatban minden apróság eseményszámba vágott. Hir verte minden léptét: itt volt, ott látták, ez vagy az találkozott vele. Kék ruha volt rajta, vagy fehér pettyes, egyszerű, aminő volt. Kinek mit mondott, holnap hova készül, stb.

Hanem el is kellett ide egy szép asszony, hogy egészen ki ne vessen a magja. A lakosság nő része nem sokat ért. A bensülöttek természetben alacsonyak, areban rutak, szűk, be-nőt hömlökük van és apró tatár-szemök.

— Teringettét, csak már azt a Bulykainét láthatnám.

— Eppen a principális előtt találtam kiejteni ezt a kíváncsiságot.

— Hát mért nem szól! — monda, közömbösen vállat vonva, — mindjárt oda viszem a kertjébe, ha akarja. — Hiszen az én leányom az. (Micsoda! A szép Bulykainé is az ő leánya!)

Nyomban vitt is a Bulykainé kertje felé. A Tiszára rugott ki a csinos szőlős-kert. A Tisza éppen virágzott. Bolond, felfordult világ ez itt. Még a viznek is virága van. S a virágnak, a nőnek nincsen meg a zine, szépsége.

Hanem a Tisza virágása nem éppen kellemes dolog. Milliós sáska és szunyog leppte el a tájékat. Az egyik része ott ringott a sárgás-szürke hullámokon. Mint egy selyemszövet, a melyre bogarak vannak ráhimezve. A másik messze beláthatatlan térségen fejt a magasban kevergett, mint egy terhes felleg.

A kert is tele volt szárnyasokkal, mikor beléptünk. Pajkos nevetés hangzott ki a filagóriából, ahol nagyobb társaság mulatott; de ezeket nem láthattuk. Az egyik barázdán egy vörös ernyős nő lépkedett felénk. Mellette, jobbról-balról egy-egy fiatal gavalier mende-gélt, réttentő öblös tajtékpipákból szörnyűségecs füstmaeskákat eresztve két oldalról a hölgyecske orra alá. Az egész jelenet végtelenül komikus volt, mert olyan odaadással fújták rá a füstöt, mintha napszámba tennék.

Önkénytelenül elmosolyodtam. A principális észrevette.

— A szunyogok ellen, — magyarázta, — az átkozott szunyogok ellen van ez. Egészen kiszívódik a menyecske attól a sok füsttől! De nini! Hát jól néz meg, mert ez a Bulykainé! Megdobbant a szívem. Ah, a Bulykainé! A nimbusz, ez a nagy semmi, ezek az üres szavak, a mások elragadtatása lázba hozott. Lehetséges-e, hogy valóban a híres Bulykainé előtt állok a következő percben? Óh istenem!..... Csodálatos szorongás fogott el, fejem zugott, lábam, kezem zibbadozott.

És hát miért? Hiszen még nem is láthatam a füst miatt. Mintha egy kékes felhőben lebegne, ahogy hajdan az Olympus istennői.

De bár ne is láttam volna.

Majdnem fölszisszentem a csodálkozástól.

A szép Bulykainé rut volt, de milyen rut!

Csontos, szögletes arcában volt valami kellemetlen; az álla kiállt, mint az olyan pogácsa, amelyik a tepszi oldalára fekdűt ki; a szürkés szemei mélyen bent székelték üregükben s különben is hasonlítottak a bagolyéhoz. Arebőrért már megérintette az a hervasztó, bontó lehelet, mely az jüdeséget lefújja, de a szeplőket le nem fújja. Azok bizony ott maradtak két nagy táborra osztva a szemek környékén.

Meghajtom magam, amint bemutatott neki az öreg, egy-két szót mondtam én is, ő is, ahogy szokás ilyenkor, aztán félreálltam kacagni.

Huh! huh! Hát ez a híres Bulykainé! Nos, szépen vagyunk. Alázszolgája! Tisztelem a nemes város izlését.

Az uzonnánál alkalmam volt szemügyre venni a fermetét; de bizony az sem volt lilomos, keskeny vállak, kurta nyak, sovány karok, melyek átlátszottak a csipkés ujjakon, s azok is telides tele szeplővel.

De ami leginkább ingerelt a nevetésem, az az elragadtatás, az a hódolatteljes tekintet, melylyel rajta csüggték, ha beszélt, ha nem beszélt; ha mozgott, leült vagy felállt.

No hiszen, volt ezentul mit halgatnia' tőlem a civiseknek.

— Elbujhatnak a tündérükkel! Micsoda óriási sülyedés kell ahhoz, hogy ezt önök szép

nek tartják. Ha egy pusztna volnék s ő lenne ott az egyedüli, még akkor sem mondhatnám esinosnak, mert az abszurdum!

Azok a fejüket esóvárták, szánakozón, mintha mondanák: "Fiatal ember, te vak vagy és ostoba!"

Egy hét alatt híressé váltam e miatt. Egy ember, aki Bulykainét rutnak tartja! Halhatlan ez! Hát meg van ez örülve? Egy évis utánam is kiálltotta egyszer gúnyosan:

— Hát a tengeri malacot szépnek tartja az ur!

Mindenütt az adjunktusokról beszéltek, akiknek Bulykainé nem tetszik. "Ki kellene vinni az akasztófára valót a határra és megégetni." Ujjal mutogattak az utcán, mint valami főbenjáró gonosztevőt: "Ez az! Ez az!"

A hír eljutott Bulykainéhoz is s mert asszony az asszony, azóta nyájassabb lett irántam, sokat beszélgetett velem, ha találkoztunk. Irigy tekintetek szegődtek rám ilyenkor; szívet kiolvashattam a szemekből, hogy "hát ez az igazság? Mi diesóitjuk, ő szítja s mégis vele nyájaskodik." De a keserű érzéseknek minden tövise ellenem fordult, pedig ő volt az igazságtalan. Hja, hiába, ilyen elnéző a világ a kedvencei iránt.)

Hanem meg kell adni, kiténően tudott eszevgni, kedves, művelt modora volt.

Mondtam is magamban: hiszen az igaz, hogy rut, de végtelenül okos.

Ezalatt mindjobban megismerkedtem vele. Majd minden társaságban találkoztunk. Hisz valamennyinek ő volt a bálványa.

Sokat töprengtem én azon, kivált eleintén, hogy ugyan miért? Azt az Isten tudja. Hogy keletkezett? Nem bírtam kinyomozni. Mióta tart uralkodása? Mindig, mióta a rövid ruhát levette. Nem muló divat szeszélye volt az ő nimbusza. Támadt ok nélkül és megmaradt ok nélkül.

Később azonban nem töprengtem ezen sem. 'Ahogy van, úgy van. Bánom is én. Beleszoktam.

DALOK

Ezeket a verseket Buza Barna, a magyar forradalmi kormány egykori földművelésügyi minisztere írta 1895-ben.

SZABAD NÉKEM....

Szabad nékem, barna kis lány
Belenézni szép szemedbe,
Szabad nékem rólad, édes,
Almodozni minden este.

Szabad nékem azt álmodni,
Hogy te nagyon szeretsz engem,
Hogy megölelsz, meg is csókolsz
Édes, boldog szerelemben.

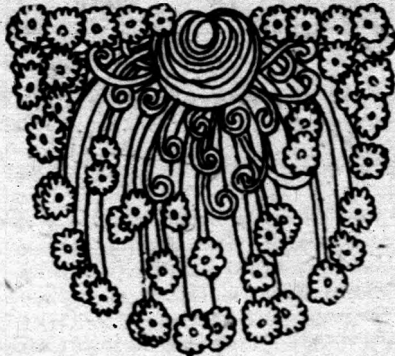
Szabad nékem örökké csak
Rád gondolni, úgy epedni,
Szabad az én bus szívemnek
Te utánad megrepedni.

A SZÉP.

Mennyit irt már arról össze
A világ sok balga bölcse,
Hogy kutatták, hogy keresték,
Hogy mi a jó, hogy mi a szép.

Hogy kutatta, hogy kereste
S nem fedezte még fel egy se;
Persze! — hiszen egy se látta
Édes arcod, barna lányka!

BUZA BARNÁ.

Marie, Mariska és Marianne

Írta: Juhász Sándor

EGY kis, piszkos ruhás, maszatos képű — talán az érett barack sűrű leve ragadt rá, — fitos orru s minden magasabb illúziók és ábrándok nélkül való ügyetlen teremtés szaladt a madame Belle Ange gouvernante ujonnan vasalt szatén kötőjéhez, hogy megtörölje vele nem épen tiszta kacsóit, mire az éppen nem hiszgelő mozdulattal lökte el magától, miközben szürke színű, húz szemeit egyre forgatta.

— Mon dieu, mon dieu! Ah, mily skandál! Marie, maga egy rossz, szófogadatlan enfant, ezért bemonodom a mamának.

S hogy szavainak nagyobb hatása legyen, összecsapta két keztyűbe bujtatott ezét ks hosszú ábrázattal — mint a csodálat legnagyobb nemével — haladt felfelé a kacsakaringós szép kortból a kastély renaissance-tillú teraszára, magára hagyva a kis piszkos "enfant"-t.

Az pedig a legesekélyebb jélet sem adta annak, mintha madame Belle Ange gouvernante fenyegetéséből még meg is ijedt volna, hanem a legfligmatikusabb ábrázattal nekiindult a kert sűrűjének. Urközbén eléje akadt egy ártatlan pillangó, azt aztán el is fogta, hiába kiabált rá a kertész, hogy a drága kaméliákat, nárcisokat, meg a tropikus flórákat mind összetapossá. Rá se hallgatott.

Ágas-bogas platán tetejére s onnan hallgatta nevetgélve a kertész még mindig tartó zsörtölődéseit.

A madame Belle Ange gouvernante — úgy látszik — beváltá ígretét, mert nemsokára egész hadjáratot indítottak a eselédék a kis piszkos teremtés ellen. Hangos, hívó szavaikkal még a legbiztosabb helyen levő vadat is kiugrasztották volna, de nem azt, akit akartak. Csak mintán jó felőráig összehajszolták a kertet és miután a kezesett egy platánfa-bogyóval az orrára koppintott egyik eselédnek, akkor tudták meg rejtek-helyét. De most meg az volt a baj, hogy senki se mert felmenni érte. Ugy kellett lekönyörögni, a mi felőrá alatt sikerült is.

A hadjárat után nagy fiasdatás, összekötve harapással és rugdalózással, anya résztől történt szitkozódás és egy napi szobaárstrom következett.

A kis "enfant" úgy tett, mintha fel se venné, hanem azért meg nem állhatta, hogy bezáratás előtt hozzá ne vágjon egy érett barackot madame Belle Ange gouvernante orrához, a mitől aztán az teljesen — elájult.

Ez a kis piszkos "enfant" volt — Marie.

Magas termetű, csavalyos időmu, szöke hajú baktis lányka állt a zongora mellett s szinte sírásra fakadt, a mint a zongoramester minden mutatása és utbaigazítása mellett sem volt képes eljátszani Mozart egyik darabját. Szinte észszelörte a billentyűket, annyira clavierozott, de miődn az utolsó okordokhoz jutott, a felső et mindig teltévesztette, vagy piano he-

lyett fortissimo játszotta a darabom előforduló — imát, a mi a zongoramestert teljesen kihozta békétüreséből és úgy csapott balkezével a zongorára, hogy a fiatal leánya majdnem holtra ijedt.

Nem tudott játszani, a zongoramester kénytelen volt otthagyni az órát.

Aztán hozzáfogott a festéshez. Gyönyörű tájáspet kezdett meg, egy alpesi vidéket ábrázolt a kép, a melyet másolata tárgyául választott. Haem ez sem sikerült. A színeket minduntalan elhibázta, a vonalakat máshová húzta, mint a hova kellett volna s az alpesi kunyót sehogysem tudta visszaadni esetével.

Abbahagyta azt is. Aztán elkezdett olvasni, legkedvesebb olvasmányát, — Tompa virágregéit, hanem bizony azokból sem sokat értett. Aztán meg nem tudta felfogni, hogyan panaszkodhat egy — ibolya s hogyan beszélhet a többi virág. — Eh, hazugság az egész! S összecsapta a könyvét.

— Odament az ablakhoz, édes izgalom fogta el egész testét. Kivett a kebléből egy parányi kis rózsaszínű papírost s összecsókolgatta, azután megint csak — összecsókolgatta.

Egy levél volt. — Csak ennyiből állott:

"Édes aranyom, mindenem! Akárhányszor írok levelet, mindig csak azt írom: szeretlek, szeretlek, szeretlek!"

Bélád".

Elofvasta egyszer, elolvasta kétszer, elolvasta Isten tudja hány-szor, de mindig ujnak pangzott az

Két év múlt el. Egészen megszerettem má a várost, otthon éreztem magam benne.

Egyszer egy mérnök-vendégem jött, aki meglehetősen gancsolta az odaváló viszonyokat.

Akaratlanul is egy kis ingerültség fogott el.

— Hát látta-e már, mondom, a kathedrálét?

— Láttam.

— De hát a szép Bulykainét látta-e már?

(A mátyáskori misemondó ruhát be sem vártam.)

— Azt még nem láttam.

— Tyűh, akkor ne is beszéljen. Az a valami!

— Hohó! Kiáltám most magamhoz, önkénytelenül is szájamra ütve. Hát mióta tartom én szépnek Bulykainét? Hiszen csak okosnak tartottam eddig!

Elgondolkoztam.

— Nem, nem, Bulykainé éppen nem okos, inkább ostobácska kissé, de végtelenül szép.

Ugy, ugy, tündéri színben állt előttem bágyadt, szögletes arca, ingerlő hajlott álla. A szeplők is, óh, a szeplők is gyönyörűek. Hát a vézna termet, mely annyi az összhang és báj! Óh be szép, be szép!

Miképp mehettem át az átalakuláson, nem tudom. Az asszony vette-e el látásomat? Eleinte voltam-e bolond, hogy nem találtam szépnek, vagy most, mikor annak találom? És mi az igaz? Szép-e, okos-e? Vagy mindkettő? Vagy egyik sem?

Meglehet, hogy a helyi izlés az a rettenetes esodaerő, mely észrevétlenül elyeli az idegenét és beolvassza a magáéba?

Nem tudom, föl nem foghatom.

De még ma is, sok idő után, eltűnődöm a feleségemmel (notabene az is a principálisom leánya), hogy soha sem láttam olyan szép asszonyt életemben, mint a Bulykainé sógorasszonyomat.

előtte. Egyszerre az az édes izgalom, mely eddig is karjaiban tartotta, he-sebb, erősebb lett s valami kéjes gyönyörben uszva, kábult fejével hanyatlott pamlagára. — Mikor felébredt, ágyában találta magát. — A levelet elfeledte elrejtteni ismét s így már a következő hét első reggelén utban volt soror Beata fejedelemasszony — záródja felé, hogy ott töltsön egy pár évet, ami éppen elég lesz arra, hogy... Béláját elfeledje.

Ez volt... Mariska.

Kábitó illat, kéjes izgalom.

A nagy salon tündéri keríté vag átvarázsolva; a sok tropikus növény, meg ragyogó arcu, tünde táncot lejő párok közt úgy érzi magát az ember, mintha egy túlvilág nyílt volna meg előtte, pedig ez a fényes terem csak abban a kastélyban van, ahol Marie, meg Mariska egykor gyermekálmaikat aludták, jövőndő képeiket szőtték.

A fiatal leány egészen megváltozott. Kreol arcszáne teljesen hófehérbe ment át, hajfürtjei a legnagyobb diskreációval omlanak össze előlről egy-egy ingerlékeny tinescsé. Termete megnyúlt, biztos tartást s diána szilárdságot kölcsönzött, mihez még a csodaszerű karesuság is járult. Ajkai pirossá-gukat megtartották ugyan, de inkább rózsaszínűek, mint vérpirosák voltak, ami nem képezett oly nagy ellentétet arca fehérségével. Egész lényén nágyuri fesztelenség ömlött el, arcán pedig jó adag büszkeség szzenvelgett.

(Folyt. a 14. oldalon.)

AZ ESTVE...
oláh havya
párasziba,
nedves hóban
sötét volt és a
szakai nyelvvel
embert talál

A kicsiny
már régen lelt
háznepet. Egy
esendben, mert
zán, amikor ész
horkolása kőze
vagy pedig tes
szönyeggel fed
inkább a báró
mulni a kanda
nak tűzése, a
vigan táplálko
hegve, halavár
niezky Júlia ar
ró ilyenkor élt
kált a diványo
tán. A báró íly
kozott, szenved

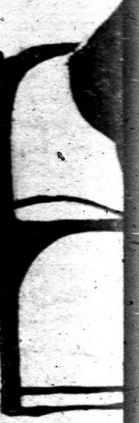
Most is á
— úgy hogy a
kis vőstepsi ál
műve). A tep
szelig tűzése,
hogy borszívat
pipázott, mint
szivart szivort
nulta külorszá
ezredben, amel
lamikor Felső

serége ellen
kor? Miért vit
szen nem hár
Eugenra, az
ellenük szabla
kis legény kor
ja. Talán uná
egy, ha csak
szép volt. Já
chevaux-lege
verekedett es

— Ez sem
lozsvári dísz
— gondolta
ragyujtott a
latban levő
csavarta, am
szébet — irt
nem is felelt

De a rég
nyugtatta m
gondolt a sz
akik az övé
rában a óvá
vagólt. Galie
menyeeskék
pillantását,
nem a nyakb
eszébe, hanem

mét és Lengy
ágról rokoni
mek korában
puderes haj
vivni, számol
gyakran: az
ezredes kirá
totta ilyen u

A SZURDOKI BÁRÓ

Irta: LAKATOS LÁSZLÓ

A Z ESTVE ráborította barna takaróját az oláh havasokra. Csend ült a kis setét parasztházak köré, a háztető szalmája a nedves hóban rothadozott. A paplak ablaka is sötét volt és a templom torony harangjának éjszakai nyelvelése az egész faluban csak egy embert talált ébren, a bárót.

A kicsiny sárga urházban a eselődés is már régen lepihent. A báró aludni küldte a háznépét. Egyedül akart lenni az éjszakai csendben, mert a báró csak ilyenkor élt igazán, amikor éjszakának idején az egész falu horkolása közben egyedül járt-kelt a házban vagy pedig testével ráomlott a puha török szőnyeggel fedett diványra. Ezt szerette leginkább a báró: a diványon heverni és belehámulni a kandalló piros-fehéren izzó fahasábjainak tűzébe, a két fagygyertyának zsíról vigan táplálkozó lángjába, amely ide-oda lihegve, halavány táncoló fényt vetett Podmaniczky Julia arcképeinek édes vonásaira. A báró ilyenkor élt, amikor gondolataiban úgy uszált a diványon, mint a hajó a víz erős hátán. A báró ilyenkor élt, mert ilyenkor gondolkodott, szenvedett és unatkozott.

Most is a diványon feküdt. Lőnt, a földön — úgy hogy kézzel kényelmesen elérhette — kis xastepsi állott, (szebení szász mesternek a műve). A tepsiben parázs égett, a báró annak szelid tűzébe mártotta olykor a fidibuszát, hogy borszivarra gyujtsjon. Mert a báró nem pipázott, mint a többi nemesek és urak. Borszivar szivott, ahogyan ezt katonáknál tanult a külsőszakokban, a császári Colloredo-ezredben, amellyel főhadnagyként bejárta valamikor Felső-Itáliát, hogy a francia császár serege ellen hadakozzék. Miért tette ezt akkor? Miért vitézkedett a franciák ellen? Hiszen nem haragudott ő sem Napoleonra, sem Eugénra, az itáliai alkirályra. Miért is húzta ellenük szablyát, valamikor husz esztendő előtt, kis legény korában? Most már maga sem tudja. Talán unalomból, csak unalomból. De mindig, ha csak unalomból is történt, azért mégis szép volt. Járt, utazott, egy izben tizenkét cheveaux-legers ellen egymaga győzelmesen verekedett és még a borszivar is megtanulta.

Ez sem volt hitványabb dolog, mint a kolozsvári diétán a magyar színészetért szavalni — gondolta most a báró és fidibuszával újra rágyujtott a borszivarra. (A ma estve használtában levő fidibuszokat a báró ama levelekből esavarta, amelyeket neje — nemes Kállay Erzsébet — írt neki Szabolesból és amelyekre ő nem is felelt.)

De a régi dolgokra való emlékezés ma nem nyugtatta meg a bárót, mint máskor. Hiába gondolt a szép és könnyelmű galíciai nőkre, akik az övé voltak, amikor dragonyos tisztkorában a császárnak abban a tartományában lovagolt. Galícia — ez a szó most nem a lengyel menyecskek és lányok égő, álmódzó és kérés pillanásait, nem a fehér kezű, kék erezetű, nem a nyakban kunkorodó hajfürtöket juttatta eszébe, hanem Báthori Istvánt, Erdély fejedelmét és Lengyelország királyát, aki neki anyai ágról rokona volt. Ráemlékezett, hogy gyermek korában egy emigrált francia ezredes, a pudéres hajú Renoir tanította őt írni, olvasni, vivni, számolni és táncolni és az ezredes őt gyakran: monsieur le prince-nek nevezte. Az ezredes királypárti francia volt és azért szólította ilyen magas címen a báró urfit, a nagy

ESIK ESŐ . . .

(Népdal)

Esik eső, nagy sár van az uton,
Az én rózsám sírva mos a kuton.
Sírva mondja az édes anyjának,
Elvitték a rózsám katonának.

Ne sírj lányom, nem ér már az semmit.
A száraz fa ki nem leveledzik,
Élő fának nehéz dőlőt várni,
Katonának nehéz szabadulni.

fejedelemnek távoli ivadékát, hogy magát esalhasza azzal, hogy még mindig régi dinasztiát szolgál. Jósika Miklós most mosolyogni szeretett volna, a pudéres, cöpfös nevelő balgaságán, sivar ifjúságának e keserűen neveléses emléken, de nem tudott.

Szeretett volna nevetni az ezredesen, de valami nyugtalan meghatottság elűzte a mosolyt. Ráemlékezett, hogy a furesa megszólítás (— fejedelem ur! —) amivel őt az ezredes illette, mennyire megrontotta gyermekkorát. Ez tette őt ábrándozóvá és regényessé. A fejedelem szó. Báthori Istvának, a nagy királynak emléke, már gyermek korában sem hagyta őt nyugodni. A kis gyermek éjszakáinkint — mintha csak ma is látta magát — ezért szokott ki ágyából, hogy meztelen lábacskaival pendelyben végigkotorássa a nagyanyai Bornemissza-háznak minden régi kincsét, a nagy keresztmákosokat (török vér száradzott valamikor rajtuk), a piros tollas fekete vitézi süvegeket, (öseiek kemény fejét takarták egykoron) a régi zöld eserepályákat, amelyek esempéire szász agyagosok formáltak török koponyákat, a régi tölgy-terdepelőt, amelynek keskeny párkányát magas fekete fesszület, halálzó és fővényóra foglalták el és a melynél oly buzgón küldték az egy igaz istén felé a Jósikák, a Bornemisszák, talán valamikor a Báthoriak is.

Jósikát az emlékezés most háborította. Nyugtalanán tette, mint valamikor gyermek korában. Felugrott a diványról és által ment a másik szobába, abba, a melyet a eselődés lomfárnak nevezett. A báró (gyermekkorá óta lélekben nem igen változott) most is a régi, félé, meghatott, remegő, imádságos indulattal kotorászott a régi holmik, a Báthoriak Bornemisszák, Jósikák egykori butorai, egyverei ruhái között. Remegve értette ajkán a fekete feszületet, amelyen — mondják — egykoron István, lengyel királynak utolsó lehelete tört meg és oszlott szét a halottas szoba levegőjébe, reszkette simított végig a tatár borszkóiumon, amelyet egyik Bornemissza viselt méltatlan török rabságban, ujjai körül fonta az aranyos-ezüstös nászfákat, amelyek valamikor fejedelmők fehér melldoborulatán pihentek nem esekélyebb hidegséggel, mint most, itt a lomfár lécein. Most kis meggyzsin, csakugy a fany nyál terhelt gyermekmunka kerít a kezébe (milyen sok esztendő óta, mikor hófehér szakállal pihen a templom kópallóján alatt az a Jósika, aki mint kis gyermek valaha ebben a méntében tanult lovagolni, ijjazni és diákiul imádkozni!) A báró sorra húzta a régi buzogányokat, hajító dárdaikat, sárosségeket, ezüsttálat, pántos nászfákat, ezüst bibliákat, török olvasókat, ifjasszonyok kék... Lédől egy régi stortertőre és a földnek

szoritva türe, hogy agyának verét kergessék a sűrűn bizsergő, meg nem álló, őt elnyugodni nem hagyó gondolatok, amelyek mintha hangyaseregként másztak volna fejében s néha még órcájának idegeit is göresösen megrándították.

—Higy ez a sok holmi, e sok régi ékesség, az arany, a selyem, a bőr és ami hozzája való, mind el fog veszni egykoron! Ki örzeni őket majd ha napjaim beteltek és ki érti meg a levegőt, az ízt, az emlékeket, a vért, a gondolatokat és a hajókat, amelyek e holt tárgyakkal most szívem és agyam által életet adnak! Ki tud majd egykoron beszélgetni a régi lóbozókkal és ki esőkolja meg a nagy király feszületét, úgy, hogy azt érezze, amit ő érzett amaz utolsó esőknél! El fog veszni minden, ahogyan és is elveszek tétlen restségben. Napjaim elkallódnak, mint a fővényóra homokja és még csak nem is jeleztek soha semmit, sem az időt, sem az életet, sem a bánatot, tán csak egyet — az unalmat.

A báró felpattant, kifutott a régi ereklyékkel telt szobából és nagy zajjal vágta be maga után az ajtót. A szomszéd szobában nagy, dühös léptekkel járt fel-alá a divány és az íróasztal között, gondolta: így elmúlik talán keserves indulatja. De a mozgás sem hozott számára enyhületet az éjszakában. Különösen bántotta őt valami, egy kép, ami borostyánlevelek között, két ablak között a falra szegetten lógott. A kép — halovány metszet — Walter Scottot ábrázolta, a regényíró. Jósika nagyon szerette ezt az író, de most az is bántotta, hogy az arképe itt lóg a félvilágos szobában, ott lóg a kép a falon és minduntalan követeli, hogy a báró zavaros pillantása találkozzék a nagy angol költőnek derűs, ábrándozó, lélek munkában megnevesedett tekintetével.

— Te tudtad azt, amit én is... Te benned tovább él a skót lovagkor — mondotta félhangosan, magának.

Kerülni akarta a képet, de nem tudta. Akart futni a szomszéd szobába, de nem lehetett. Ott meg a régi dolgok emlékeztették őt üres és hig életének nagy mulasztására. Most az íróasztalhoz lépett Jósika és a tölgyfafiókok öléből írásokat kotorászott elő, régi jegyzeteket, kalandos történetek vázát, neveket. Kendi Sándor, Carigli atya, Buccella, Gutf, Olivér, Orsolya, Báthori Zsigmond... egy régi kolozsvári háznak emlékeztetőből való leírását. Sok hittel írta le valamikor ezeket a zagyvartörténeteket, kerek betűket. Akkor még azt hitte, hogy valamikor román lesz belőlük, igazi magyar román, olyan mint az, amilyent Walter Scott írt: Ivanhoe. Azt akart írni, román és szegény életének fényes urnője, Podmaniczky Julia és hogyan biztatta őt akkor. Magyar román, igazi magyar román írni, olyant, ami még nincs és nem is volt.

Jósika az írások között bahrált, majd föl-kelt és újra fel-alá járt. Még mindig felindult volt, de a nyugtalansága már nem a régi, keserűen rágó volt, mint egy órával azelőtt. Most örült a belső tűznek, szeme szép dolgokat látott és úgy érezte magát, mint akkor Itáliában a csata előtt, amelyről tudta, hogy győzedelmeskedni fog benne. Fel-alá járt és gondolkodott! Nem is hívta már a gondolatait, úgy érkeztek azok maguktól, szép, tiszta, erős hullámmal, mint az erdélyi hegyek vizei. Sok gondolata jött és mindenben öröme tellett. Szavak érkeztek, mondatok, amelyek készen voltak, egymásba fűződtek, mint nászán a gyöngy, egymást ölelték, egymásnak örültek... Kész,

(Folytatás a 14. oldalon)

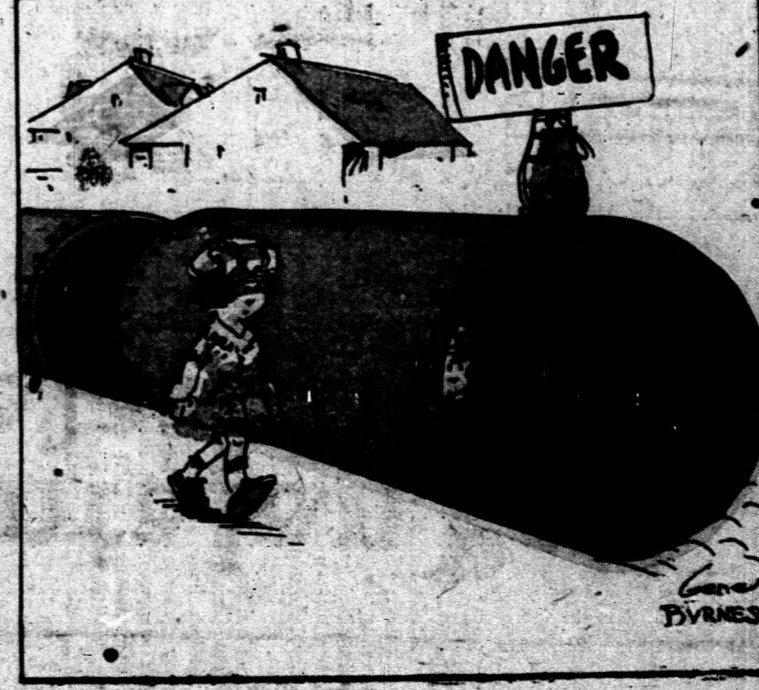
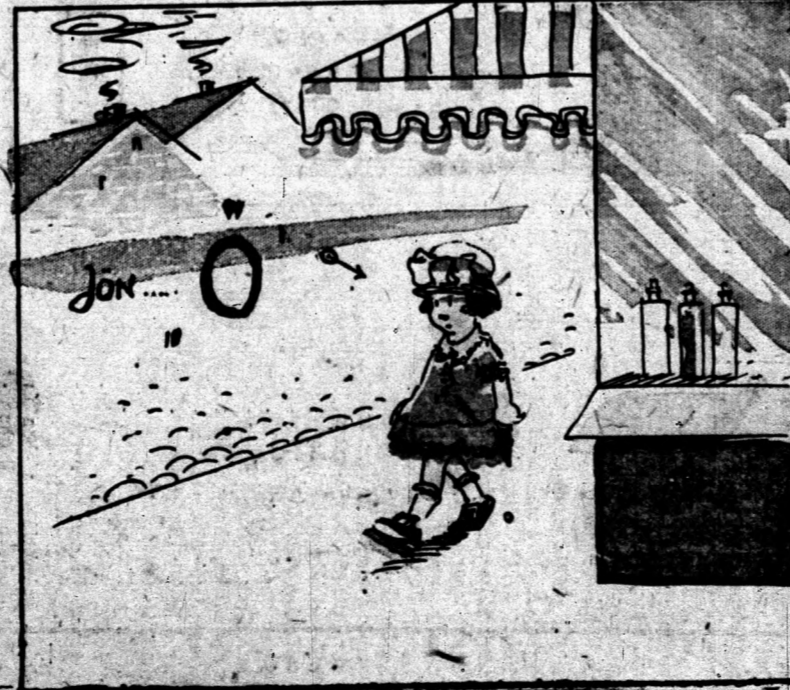
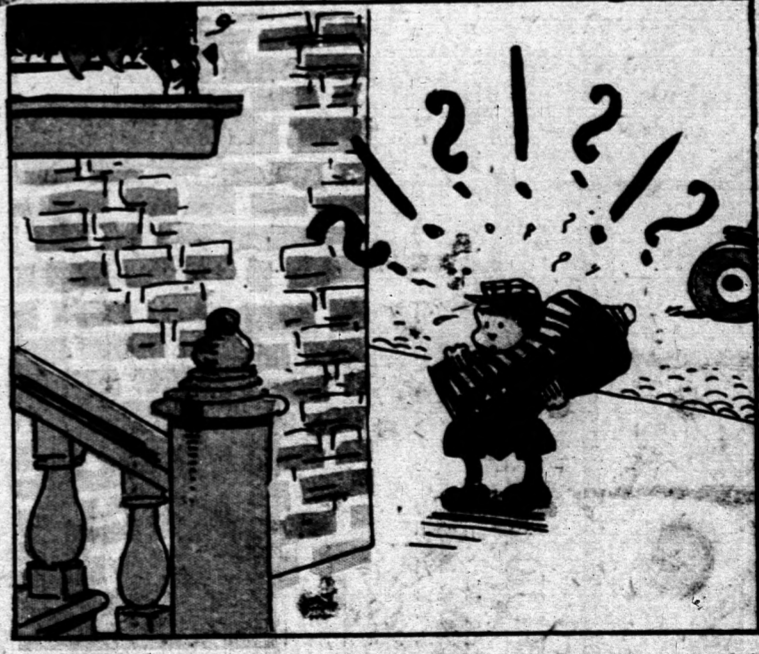

AVASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta: Gene Byrnes

Csintalan Peti Kalandjai

-Rajzolta- Gene Byrnes.

AZ ÉLET SZUDÁNBAN

HOSSZU sudáni tartózkodásom alatt — írja egy Afrika-kutató — alkálman volt a sudáni néppel sokat érintkezni és így szokásaikból többet alaposan megfigyeltem. Az olvasóközönséget talán érdekelné fogja ezen távol élő nép egy pár érdekes szokása.

Az ottani angol hatóságok tiltják és szigorúan büntetik a görög italmérőket, hogy szesz italokat bármely formában is, a benszülötteknek eladjanak. Mivel azonban ezek nem tudnak e nélkül megélni, úgy segítene rajta, hogy maguk állítanak elő ilyet maguknak és pedig a "dura" nevű kenyérmagvakból. Neve ennek: Sudánban "Marisza", Egyiptomban "Bóza", Abessyániában "Farszó". Európai fogalmak szerint ugyan nem igen lehet ezt itálnak nevezni; mert oly sűrű, hogy bátran lehetne harapni is, azonban Egyiptomban már valamivel ritkábbra készítik, de ez már a minőség rovására megy, mert több vizet kevernek hozzá.

Készítési módja meglehetősen körülményes. A dura-magvakat először liszté őrlik. Ott, ahol már gőz vagy szárazmalom vannak, ez könnyen megy, de a Sudán több részén még ilyenek nincsenek, ilyen helyen tehát nehezebb, mert a nőknek itt köveken kell megtörniük a magot. A liszt ezután sűrű péppé lesz keverve, melyet 6-8 óráig erjedni hagyják, mikor savanykás a maszsa, lapos, vas- vagy agyagtálon vastag lepényt sütnék belőle oly módon, hogy a tálak alatt szabadon tüzelnek, mikor már a lepény forgatás által mindkét oldalán megpörkölődött és a tészta valamennyire átsült, a lepényeket darabokra tépik és egy agyagedényben — melyet "burma"-nak hívnak — beáztatják vízben és ezt ismét 4-5 óráig erjedni hagyják, megjegyzem, hogy az intenzív melegben nagyon gyorsan erjed. Ezen második erjedés után a tésztát kieszavarják kézzel és pálmalevélből font szőnyegeken — melyeknek "Borris" a nevük — a napra teszik száradni, az erős napon egy óra alatt eszontkeményre szárad a tészta, ezt ezután ismét visszarakják a második erjedésor visszamaradt lébe és harmadszor is erjedni hagyják, még pedig egész éjjel. Napfölkeltkor ezután kevés vízzel felhígítják az egészet és ritka szövettű váznon, vagy, ahol ilyen nincs, pálmrostokból szövött szűrőn át szűrik, kiszajtolják és kész a "Marisza".

A marisza többnyire felszabadult rabszolgák készítik és többben társaságban, hogy a munkát megoszthassák egymás közt. Külön kunyhót állítanak fel és ott ezután annak rendje és módja szerint kimerik. Színe szürkésfehér. Izo savanykáskeserű. Európának kissé kellemetlen az ivása sűrűsége miatt, de ha megszokja az ember, akkor izlik, mert rendkívül hűsítő. Alkohol-tartalma nem nagy, de ha az ember oly tömeget iszik meg belőle, mint a nők, akkor megröszög. Mórni a vaditok szárított és félbe vágott

hőjában szokták, ennek circa 1 liter a tartalma. Ára a dura piaci árától lesz függővé téve és így egy liter 1/2 piasztértől 1 piasztérig variál, azaz 12-től 24 fillérig. Persze, aki-többet konzumál, az olcsóbban kapja. Az ilyen elárusító-helyeken vig élet folyik, az asszonyok is már félig-meddig az alkohol hatása alatt vannak, énekelnek, táncolnak, verik a tambort és mint mindenütt Éva leányai csábítják a férfiakat az ivásra. Azt meg kell azonban engedni, hogy a néger könnyű ivásra csábítani és ha valahol valami alkohol-tartalmú italt kap, hát akkor addig ott nem hagyja, míg totaliter le nem részegszik. Így tehát elül ott a kunyhóban 4-5 órát és ezalatt megiszik 8-10 liter marisza, ennivalóra nincs szüksége, mert elég sűrű ez az ital, hogy éhségét is csillapítsa, ily átlagtól ezután be is rug alaposan, mikor is elvonul egy árnyékba és kialussza mámorát, mondván, mikor felébred, hogy "ana mah sud hálás", — t. i.: "én nagyon boldog vagyok." Az a jó tulajdonsága megvan a mariszanak, hogy utókövetkezményei — mint gyomorremélgés, főfájás stb. — nincsenek. Azonban szintén nagyon ritkán fordul

elő, hogy a néger részegségében izgága lesz és ezért veszekedések is ritkán fordulnak elő s ha már vannak is, úgy az is csak az asszonyok miatt. De itt el kell mondanom a sudáni néger egy nagyon szép népies vonását, t. i. ha két férfi között nézeteltérés keletkezik és ugyanakkor nők is vannak jelen, csak a legritkább esetben történik az meg, hogy rögtön a helyszínen intézzék el ügyeiket, — persze ököllel vagy bottal, — hanem halgatólag meg-egyeznek, hogy ha valahol találkoznunk egymással, akkor fogják elintézni azt. Ez azonban sem a városban, sem a falvakban nem történik meg, hanem valamely távolos sivatagon vagy mezőségen. Segédek nincsenek jelen ilyenkor, csak a két fél, itt azután birokra kelnek, jól elpüfölik egymást, mindaddig, míg az egyik elismeri, hogy a másik legyőzte. Ilyen párbajoknál sem kést, sem más ártalmas szerszámot nem használnak, csak ökleiket, néha egy centiméter átmérőjű, rendkívül szívós gyökérből készült botot, melyet "motraknak" hívnak, a hosszúsága 65-80 cm., ezzel tehát veszélyesebb sebet nem ejthetnek egymáson, mindamellett kékre, zöldre püfölik egy-

mást. És végül itt jó a legszebb vonás, ez abból áll, hogy sem a győző, sem a legyőzött nem dicsekszik el senkinek, hogy milyen kimenetelű volt a párbaj, a benszülöttek ilyet nem is kérdeznak és ha egy avatatlan találna kérdezősködni, akkor kitérő feleletet adnak. Sajnos, nem állíthatom, hogy ez a nőkre való tekintetből történik így, sőt ellenkezőleg, azért, mert a néget lealázónak tartja férfiaságára, hogy nők gyönyörködjenek a viaskodásában.

Bilbil: ez szintén egy alkohol-tartalmú ital, melyet házilag állítanak elő a sudániak. Ez azonban specialiter sudáni productum, mert ezt máshol nem készítik. Egészen más, mint a marisza, mert ezt lepárolás útján állítják elő, habár szintén a durából. Ennek készitési módja még körülményesebb, mint a mariszaé és ezért sokkal drágább is. Alkohol-tartalma sokkal több, tiszta vízszinű, ize pedig hasonlít a mi törköly-pálinkánkhoz, csak jóval gyengébb. Ez már csak az előkelőbbek itala, a szegényebbeknek költséges volna. A kormány is szigorúban ellenőrzi ennek a készitését és aki esinálni akarja, annak engedélyt kell váltania, melyért évi 3 fontot, azaz 75 koronát fizet. Árusítani hét tízed literes palaekokban szokták, még pedig üres sörös vagy cognacos üvegekben. Egy palaek ára 5 piasztér — 1 korona 20 fillér, tehát aránytalanul drágább a mariszanál. Ezt már csak katonák, jobban fizetett szolgák és rosszabbul fizetett hivatalnokok és alkalmazottak veszik. Nincsenek kiméző házak, csak palaekokként kapható és a vevő csak a saját portáján bonthatja fel. Készíteni szintén asszonyok készítik, de már olyan felszabadult rabszolgánők, akik előkelőbb házakban nevelkedtek és inkább házi, mint mezei munkával foglalkoztak. A "bilbil" készítéséhez már apparátus szükséges, még pedig hasonló a mi pálinkafőző üstjeinkhez, de sokkal primitívebb. Áll pedig egy nagy rézüstből, ennek a fedőjéből, melynek közepéből egy tölcseralaku cső indul ki, lefelé hajlítva és az alsó vékony vége egy szűkszájú agyagedénybe jön bele. A légmentesítés nyers anyaggal történik, leültésre szolgál, hogy az agyagedény folyton vízben áll.

A máhdi uralma alatt Sudánban nem volt szabad a szesz italokat készíteni, sőt súlyosan büntették, akiknél ilyet találtak. De most az angolok már nem oly szigorúak, bár rendszabályokkal védik a tökéletes eliszakosodást. Az előbbi vallási szempontból tiltotta, az utóbbiak erkölcsi tekintetből mérséklék.

Amerika gázforrásai

AZ északamerikai Egyesült Államok területe China némely része mellett a világ egyik leggazdagabb természetes gázforrásokkal bíró országa és oly jelenségek, mint a kissármási földgázégés, itt nap-nap után előfordulnak. Azt lehetne hinni, hogy ezek a földalatti gázkészletek hamar kimerülnek, amint hogy sok gázkutatóknál tényleg ily tapasztalatokat szereztek, mindazonáltal még beszélni sem lehet arról, hogy Amerikának ez a sajátos, földalatti kincse végére járna, minthogy a kutak szolgáltató képessége eddigelő állandóan emelkedőben van. Már 1901-ben tízezer ily gázszolgáltató kutat állapítottak meg, amelyeknek szolgáltató képessége különböző, napi 1600 és 700.000 köbméter között váltakozik. Ez idő szerint az összes kutak naponként 11.600 millió köbméter gázt szolgáltatnak. Az új évszázadnak első évében a gáz továbbállítására

készített csővezeték — mindössze 160 kilométer volt, ma pedig 640 kilométerre rag a csőhálózat hossza, amely a földgázt Virginia állam nyugati részéből Buffalo, N. Y. állam, szállítja. Hosszabb lesz ennél a vezetéknel az a csőhálózat, amelyet Louisiana-ból St. Louisba készítenek, amennyiben ez több lesz 720 kilométernél. Az összes gázvezeték hossza egyébiránt ma már meghaladja a 30.000 kilométert. Természetes dolog, hogy az ily nagy távolságra vezetett gáznak rendkívül erős nyomásra van szüksége, habár egyes kutaknál a természetes nyomó-erő nem elégséges, ott nagyszabású szivattyukat állítanak föl, amelyek gyakran kétezer lóerővel dolgoznak hogy a gázt a megfelelő távolságokra továbbítsák. Az amerikai földgáznak mintegy kilencetizedrésze tiszta moesárgázból áll és melegítő ereje körülbelül 8200 kalóriának felel meg.

SZAPPANT INGYEN adunk "MATO" csoda mosóporunkhoz, mellyel 2 óra alatt 1 napi mosást elvégez. Néhány hétre való por szappannal 30 cent. Több hétre, való szappannal együtt \$1.00.

Vizszentelárusítókat keresünk.

THE MATO MANUFACTURING CO.
401 E. 80 St., New York, N. Y.

— Mig a támadókkal nevelsz, nem veszik észre, hogy megsértettek.
— Ha a szabadság szabadsággá fajul, akkor a zsarnokság már a háttérben lappang.

A fellebbavó szenvedélyeket, miként az elszabadult tüszikrát, hamar kell elfojtanunk, hogy fejlettebbé váljunk és ne veszítsük.

A MIN...
jut lap...
latának...
lünk...
kellem...
ta tebe...
ilatoz...
vayát...
vesz...
töle...
kedve...
nem...
vsab...
ez ill...
resze...
szesz...
pet ak...
kell...
kell...
ez ut...
sebbe...
Igen...
a fust...
böven...
ni. Mi...
kat, k...
könyv...
Ha...
inkább...
— k...
nünke...
szemet...
sol, ka...
savak...
tást...
kelet...
okoz...
zünk...
hatun...
tehat...
jett...
mind...
zárók...
A fr...
huszá...
sarkin...
sögen...
het. M...
oxigen...
és az...
megde...
szesz...
lesz...
és cap...
dett...
kellem...
nak. A...
meg...
A fr...
szirb...
sokb...
utóbb...
oldh...
Tek...
rást...
jet a...
rész...
dig a...
vetek...
dódk...
hustl...
jellem...
Jó...
a h...
mert...
a s...
egy...
köp...
forr...
herje...
meg...
hust...
lugo...
főz...
árad...
és...
lesz...
Sü...
zók...
ség...
hat...
vált...
glic...
ped...
kivá...

Az ételek illata

A gyermekhalandóságról

A MINDENNAPI tapasztalat igazolja, hogy milyen nagy szerep jut táplálkozásunkban a táplálék illatának is. Olykor legkedvesebb ételünket véletlen kozmák, vagy más kellemetlen szaga mindenkorra utáltá tette; ellenben a jól, kellemesen illatozó étel étvágyat gerjeszt, az étvágyat fokozza s így közvetve részt vesz táplálkozásunknak teljesebbé tételében.

Kedves, esábitó a konyha illata. Nem esoda tehát, hogy engem is becsábít és apra a gondolatra vezet, hogy ez illatok kiváltásáért a főzők alkotó részét kutassam s feltérjem. Természetes, hogy, ha ez illatokról teljes képet akarunk szerezni, nem csupán a kellemesen ható, hanem a bántó s kellemetlen illatokat is figyelemre kell méltatnunk. Kezdjük is mindjárt az utóbbiakkal, hogy végül a kedvesebbre kerüljön a sor.

Igen kellemetlen illatot áraszt maga a füst, mint füstszel szelő tüzhelyen bőven van módunkban tapasztalhatnunk. Mi tehát a füst? Bántja az orrunkat, köhögésre ingerel, szemünkből könnyet facsar.

Ha csekély a légáramlat — mit leginkább begyújtáskor tapasztalhatunk — kitódul a füst a tüzhelyből, szemünket csipi és köhögésre ingerel. A szemet s a nyálkahártyákat a károsító, karbon-, éte- s más képződő savak támadják meg; a fullasztó hatást pedig ezekkel egyetemben a tökéletlen, egészen keletkező szén-dioxid okozza. Ha ez utóbbiból sokat lélegzünk, fejfájást, megfázást, sőt bele is halhatunk. Kiváló gondban részesítendő tehát a tüzhely, hogy mindennek elejét vehessük és ezért károsítassuk mindenek fölött a füstvezető csövek zárókészülékét.

A friss hús szagát a benne levő húsbázisoknak a kreatin, kreatinin, sarkin és még más csekély mennyiségben benne levő bázisnak köszönhetik. Már kevés idő múlva a levegő oxigénje megtámadja a hús-fehérjét és az előbb említett bázisokat, a hús megromlik, kellemetlen büzt terjeszt; szénsavon kívül kénhidrogént fejleszt, zsírsavak (vél-, vaj-, capron- és caprylsav stb.) képződik és az eredeti bázisok más alkutai, többnyire kellemetlen szagú bázisokká változnak. A hús bomlási termékeiről eddig még nagyon hiányos ismeretünk van.

A friss hús izom- és kötőszövetből, zsírból, továbbá fehérjéből, húsbázisokból, tejsavból és sókból áll. Ez utóbbi négyrendbeli anyag vízben oldható.

Tekintsük már most, milyen változást szenved a hús főzéskor. A fehérjét a főző víz oldhatatlanná teszi s részben a húsból marad, részben pedig a levesben habot ad. A kötőszövetek egy része enyvé válik, feloldódik és az olvadó zsír egy részével a húslébe megy át. A leves szagának jellemét a képződő enyve adja meg. Jó erős levest csak úgy kapunk, ha a húst hideg vízzel állítjuk a tűzre, mert a víz a húsból hatolva, feloldja a sókat és a fehérjét, mely utóbbinak egy része, mint már említettem, főzés közben habot alkot. Ha azonban a húst forró vízbe tesszük, csak kevés fehérje vonódik ki, mert a fehérje így megmarad és eldugja az átmetszett húrostokat és mindegy megóvja a kilyugozástól. Természetes, hogy az ilyen főzéssel teljesen kevesebb illat árad, a forró víz csupán hevével hat, és enyvet csak kis mértékben fejleszt.

Sütéskor a hús kemény bőr képződik, kevés szén- és nitrogénvesztéssel, ecetsav képződik, mely oldólag hat a hús részre. A zsír részben megváltozik, a mennyiben zsírsavakra és glicerinre bomlik, csekély mértékben pedig illan. A hús levének egy része kiválik. A sült hús szaga a zsírsavak-

tól és kis mértékben, különösen a glicerinből képződő testekből ered.

A halhús jellemző szagát a trimethylaminból kapja s ez a heringben van meg legerősebben; különben bármely hús rothadaskor is képződik s a tetemekben is fellelhető. A trimethylamin szén, hidrogén és nitrogén atomokból áll, vízben könnyen oldható folyadék, amely már 9.5 fok Celsiusnál forr, tehát rendkívül illanó.

Az alati eredetű táplálékok közt a hús után bizonyára a tejet illeti meg a második hely s ezért tárgyalom a tej illatát mindjárt a hús után.

Ha a tejet felforraljuk, a magas hőmérséklet megöli az esetleg bejutott erjesztő gombákat s így a tej hosszabb ideig eltartható. A tej egyik alkotórésze a fojtás fehérjével rokon alkutai casein. A casein kéntartalmú és forraláskor rendkívül kis mértékben kénhidrogént fejleszt. A nagy higi-

(Folytatás a 14-dik oldalon.)

HA FIGYELEMMEL kísérjük népünk halálzási viszonyait, lehetetlen, hogy meg ne ütközzünk oly jelenségen, mely a nyári hónapokban — kivált júliusban és augusztusban — majdnem mindennap, sőt némelykor napjában többször is, lejátszódik szemünk előtt; értjük a gyakori temetéseknek szomorú, gyászos és megdöbbentő képét.

Ezen megdöbbenést fokozza még az a sajnálatos körülmény, hogy a kék és a haragszó bus, egyhangu dallama a végső meneten kísér, nem a földi életpályát bevégzett vén emberek; nem azok, kik emberi sorsuknak természetes módon, például végelgyen-gülés következtében beállott elmulásai adóznak; szóval: nem annyira a nagy, mint inkább a kis koporsók kötik le szomorú tekintetünket.

S e kis koporsóknak nagy jelentőségük van, nagyobb, mint első pillanatra látszik; mert a nemzet közvagyonát tevő apró pénz az, a mi ekké-

pen elvesz, a helyett, hogy munkatökévé növesztenék. A nemzet ereje az, a mi e kis koporsókba zártan, helyrepolthatatlanul elkallódik "fajunk rovására, nemzeti életképességünk pótolhatatlan veszteségére".

Szánalom és aggodalom fogja el az emberbarátot és a lízafit egyaránt, mikor oly kis koporsókat kísérő halottas menetre hívja fel figyelmét a templom harangja; mikor a lelkes nyomatában ott látja a szívszagatóan jajgató anyát, a kezét tördelő apát. De ha természetes érzelmeinket leküzdve, közelebbről érdeklődünk ama korai áldozat előzményei felől és azt felfelé tudakolni, hogy-miért és miben halt meg tulajdonképpen a nagy reményekre jogosító, ember-esemete, arról értesülünk a legtöbb esetben, hogy "hát egyszerre csak beteg lett a kis angyal; meg is kérdeztük hája kiváltáról az okos szomszédasszonyt; hoztunk is neki hálvasárgót a patikából valamit, a mit tanácsoltak; de hát halál ellen nincs orvosság, ez a jó Isten végzése volt!"

Hát kell-e még nagyobb és nyomd-sabb bizonyíték, hogy csakugyan szomorú tény és nem a képzelmű szüleménye, a miről cikünk bekezdése szól?

Ha pedig a papot kérdezzük; tudomásunkra juttatja, hogy bizony az angyal megmentésére ügyszólván semmit sem tettek a szülők; még orvosnál sem voltak vele. Vagy pedig, hogy sok gyermek halt már bele az ugynevezett bélihuruba; olyanok is, kik orvosnál voltak; azért most sem fordultak orvoshoz, hanem a természetre, Isten kezére bízták a kedves betegét.

Ily körülmények közt nem esoda, ha "Európa művelt országai között, Magyarországon van a legnagyobb halálozás; mert Magyarországon sokkal többen halnak meg e célesem- és gyermekkorban, mint másutt; Magyarországon az élve született gyermekeknek csak mintegy fele éri el az 5-ik életével, a többi már fiatalabb korban hal meg".

Szűk a lényegző, melyek a gyermek-halandóságot annyira növesztik?

Több mint két évtized folyamán át szerzett tapasztalatunk szerint, népünk egészisztani tekintetben még nagyon korlátozott felfogásán, illetőleg műveltségén kívül, a minnek fentebb is adunk kifejezést, a gyermek-nép halandóságának fő-oka a gyermekek hiányos ápolása, hanyag gondozása; nevezetesen helytelen táplálása, egészítélen légvőben való tartása és végre a nagyon hideg levegőnek való kitétele. Szóval: "az emésztő és lélegző szervek bájál azok, melyek az élet első éveiben annyi áldozatot kívánnak a gyermekek közül". (Erisman).

Második oka a szülők társadalmi helyzete, vagyis anyagi viszonyai. Mert mindaz, a mi őket gátolja, hogy úgy ne viseljék gondját gyermekeiknek, a mint kell, elősegíti, emezek megbetegedését is. Erthető tehát, ha a gyermek-halandóság a szegénység-gel karöltve jár annyira, hogy míg a jómódú és művelt osztály az első 5 év alatt csak 10-20 százalékat veszít el korai halál által, addig a szegény munkásosztály 30-60-at!

Hogy a nép saját érdekében végrevalahára ne csak nalacát, de gyermekét is tökének tekintse, aki megérdemli, hogy kellő gondozásban részesítsék, legalább annyira, mint négylábú kortársá, és hogy ezen legzenlebb és legtermészetesebb kötelezettségét többé ne csak az Ur-istenre bizza; ez első sorban, haladó századunk elemi iskoláinak feladata.

A gyermek-halandóság kiküszöbölésére nemcsak egyes emberekre, és osztály-

(Folytatás a 14-dik oldalon.)

BOLDOGTALAN NŐ. Terka néni nagy szomorúsággal olvasta végig levelét. Hát bizony, ez baj, Nagy baj, hogy így van a dolog, de azért nem kell kétségbeesni, mert minden valószínűség szerint lehet segíteni a helyzetet.

Levelében oly tisztán, annyira értelmesen és őszintén adta elő minden ügyét-baját, hogy nem lehet elhibázni a diagnózist: Ő beteg ember. És pedig idegbeteg. Nagyon sok nő szenved ilyen betegségekben s a legtöbb hasonló helyzetekben jön csak rá, hogy nincs minden rendben.

Az első dolog, amit Önnek tennie kell az, hogy igyekezzen beletnyugodni a sorsába és azzal a tudattal élni, hogy minden kellemetlenségnek, bajnak, ami házasságát elcsúsztatja, egyedül az Ön idegja az oka. És amikor már ezzel a részével elkészült a dolgának, határozza rá magát arra, hogy gyógyítani fogja magát. Menjen el egy megbízható orvoshoz, mondja el neki azt, amit Terka néninek leirt és kérje ki a tanácsát. Az orvos tanácsot fog adni Önnek is, a férjének is. Ezeket szigorúan tartsák be mind a ketten és meg fogja látni, hogy alig pár hónap múlva sokkal szebbnek, sokkal többet igézőnek fogja látni az életet.

Az ilyen baj nagyon egyszerűen gyógyítható. Egy kis nyugalom, egy kis öröalom és egy kis türelem kell csak hozzá. Férje — akit leveléből következtetve — nagyon derék és nagyon komolyan gondolkodó férfinak lát Terka néni, föltétlenül alkalmasnak fog a helyéhez, ha orvostól hallja, hogy nem rossz, nem lelkiismeretlen, nem közzívű asszony, hanem egy szegény beteg teremtésel áll szemben. Üdvözli Terka néni. Pár hónap múlva írjon újra nekem levelét.

TÜRELEM. Tökéletesen igaza van Önnek. Még akkor is igaza volna, ha nem járult volna hozzá a munkához, amivel vagyontűk szerettek. Önnek nem csak lehet, de kötelessége is a legürgösebben lépéseket tenni, hogy a vagyont megmentsse. Amint csakket a sorokat olvasta, azonnal adja át ezt az ügyet egy megbízható ügyvédnek. Az ügyvéd képviselni fogja az Ön érdekeit és meg fogja gátolni azt, hogy mindenüket elszedjék, dobra verjék.

Az azonban nagyon fontos, hogy jó ügyvédre és becsületes emberre bizza a dolgot, mert megeshetik, hogy csöbörből-vederbe esik és perköltségekre fizeti ki a jussát.

Nézzen jól körül. Üdvözli Terka néni. Ha szüküdegsnek látja, írjon ismét hozzám levelét.

ERHARDT JÓZSEFNÉ. Nem sokára benne lesz a recept a Vasárnapban. Egy kis türelmet kér Terka néni.

A SZABADSÁG HETI MELLEKLETÉNEK SZÉPSÉGVERSENYE.

Szavazó-lap

Kit tart a legszebb amerikai magyar nőnek?

A beküldő neve és lakása:

Rejtvények

1. BETŰREJTVÉNY.

ic **é**

2. SZÁMTANI REJTVÉNY.

Két jőbarát kapott ajándékba 8 gallon bort. A bort, miután külön-külön laktak, meg kellett felezniük, azonban nem vőtt csak egy öt gallonos és egy három gallonos mérőjük. Hogyan felezték meg a nyolc gallon bort?

3. VERSES REJTVÉNY.

Az első szótagoni Egyenesen mondvá, Olyat jelent, melynek Se vége, se hozza.

Fordítva a másik: Erdőben lakozik. Ennek a husára Sok ember vágyódik.

A két szótág rendben Rajzoló kis szerzám, Az építészeknél Találhatz te én rám.

Szeptember 14-én megjelent rejtvényeink helyes megfejtései: 1) Egyenes; 2) Az utfélen vadalmafa, vándorfiu ül alatta, faradt szegény, de hogysis, a nap oly meleg sűt le; 3) a) Mert az agár nem szalad a nyul előtt; b) Ha nincs; c) A külsőn.

Helyesen fejtették meg: Nagy János, Panama, Ill.; Kis Emil, Chicago, Ill.; Pásztor András, Cleveland, O.; Bokros József, Pittsburgh, Pa.; Mrs. Somlyai, Cleveland, O.; Nyerges Imre, Ischni, Pa.; Martos József, Detroit, Mich.; Földi János, Buffalo, N. Y.; Dankó István, Akron, O.; Szalóki József, Chicago, Ill.; Pap József, Buffalo, N. Y.; Birinkei Erzsike, New York, N. Y.; Kelemen Imre, Chicago, Ill.; Halász József, Cleveland, O. és Kocsis János, Pittsburgh, Pa.

A díjakat sorházuk útján a következők nyerték meg: Pásztor András, Cleveland, O.; Dankó István, Akron, O. és Halász József, Cleveland, O. — A díjakat postára adtuk.

A szurdoki báró

(Folytatás a 7. oldalról)

szép román mondatok voltak ezek és bennük volt minden: a régi idők, a Báthoriak, Kolozsvár, egy kiesit talán az a szerelem is, amit Podmaniczky Juliával tanult... De Juliát most nem Juliának fogják hívni, másnak: Gizellának. És ő, Jósika is más néven hadakozik végig a románon.

Jósika az íróasztalhoz lépett, meghegyezett lúdtollát belemártotta az időtől megfeketedett ezüst-kalamárisba és sok belső örömmel, nagy lelki szárnyalással leírta az "Abafi" kezdősorait.

A szép Maros völgyében Alvine a legkiesb falvak egyike Erdélyben. Termékeny szántóföldek simulnak alatta, gazdag aratást ígérve a szorgalmas földmivelőknek, a Maroson túl elevenzöld szőlőhegyek...

Jósika, ez éjszaka, virradtig dolgozott Walter Scott képe alatt. És a következő hónapokban is mindig íróasztala előtt találta a nap, mely reggelként talán fölöselegesen nagy pompával szórta sugáraranyát Szurdok falu tópa parasztjai, ványadt női, maszatos gyermekei és egykedvű állatai fölé.

NEM ESHETIK LE.

Linuska felmászik a székre. A mama figyelmezteti: — Linuska, vigyázz, leesel. — Nem eshetem le mama, hiszen fogózkodom a ruhámba!

gyomláni, gazolni, to weed (tu vid);
szélmalom, windmill (vindmil);
kapálni, to hoe (tu hó);
vetni, to sow (tu szó);
ültetni, to plant (tu plant);
trágyázni, to manure (tu menyúr);
fát oltani, to graf (tu greft);
szántani, to plough (tu plan);
befogni, to hitch up (tu hics ap);
legelő, pasture (peször);
gátárok, dike (dák);
patok, brook (bruk);
tó, lake (lék);
mezei gazdaság, husbandry (hazbendri);
szántóföld, arable land (erebi lend);
szűzföld, virgin soil (virdzsin sojl);
ugarban heverő föld, telek, fallow land (flo lend);
fű, grass (gresz);
fűszál, blade o'grass (bléd o' gresz);
gyep, pázsit, lawn (lan), turf (törf);
polyva, szecska, chaff (esef);
korpa, bran (bren);
here, clover (klover);
lucerna, lucerne (luszöru);
rizs, ricé (rájsz);
lennmag, linseed (linszid);
len, flax (fleksz);
bürök, hemlock (hemlak);
kender, hemp (hemp);
kendermag, hemseed (hempszid);
bab, paszuly, beans (bínsz);
borsó, pea (pi);
lencse, lentil (lentil);
krumpli, potatoe (potétó);
henger, roller (róler);
kocsi, waggon (vegn);
tengely, axletree (ekszltri);
kerék, wheel (vil);
küllök spokes (szpóksz);
kerékfal fellos (felósz);
ostor, whip (vip);
sarló, sickle (szikl);
kasza, scythe (szájt);
kaszálni, to mow (tumó);
fejsze, balta, ax (eksz), hatchet (heeset), chopper (esaper);
fűrész, saw (sza);
létr, ladder (leder);
madárijesztő, scarecrow (szkerkró);
lapát, shovel (savl);

ásó, spade (szpéd);
barázda, furrow (faró);
szénásvilla, pitchfork (pies-förk);
rosta, grainstifter (grénszifter);
szita, sieve (szív);
locsolni, to sprinkle (tu szprinkl);
kaliba, kunyhó, shed (sed);
juhászcutya, sheppherd dog (shep-herddag);
esalit, shrubbery (sraberi);
köles, köleskása, millet (milet);
dara, árpakása, pearlbarley (pörlbári), groat (grót);
répa, carrot (kerrot);
fehérrépa, turnip (törnip);
torma, horseradish (harzredis);
reték, radish (redis);
laboda, spinache (szpines);
káposzta, cabbage (keb.dzs);
vöröghagyma, onion (anyon);
fokhagyma, garlic (gárlík);
szársa, cress (kres);
pásztinák, parsnip (pársznip);
petrezselyem, parsnip (parszlip);
zöldhagyma, chives (esájsz);
saláta, salad (szeled);
zeller, celery (szeleri);
fejes saláta, lettuce (letasz);
gomba, mushroom (masrúm);
hal, fish (fis);
halászat, fishery (fiseri).

Templom. — Church. — Csörcs.

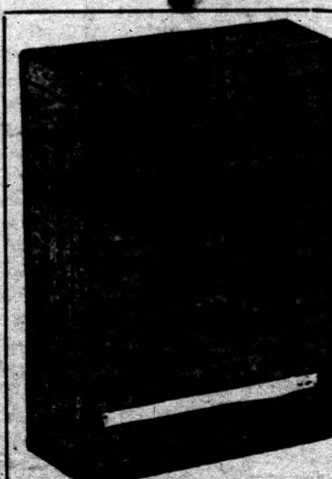
Apátság, abbey (ebi);
apát, abbot (ebat);
apátasszony, abbess (ebes);
székesegyház, cathedral (ketidrel);
kápolna, chapel (esepl);
kolostor, monastery (maneszteri);
szerzetes, monk (ank), frair (frájer);
apása, nun (nan);
apácakolostor, nunnery (naueri), convent (kanvent);
plébánia, parish (peris);
oltár, altar (alter);
gyóntatószék, confessional (konfesnl);
orgona, organ (argu);
orgonista, organiszt (argniszt);
templomülés, szé, pad, pew (pjü);
templomi kar, choir (kvájer);
harang, church-bell (esöresbel);
harangozni, to ring the bell (tu ring di bel);
szószék, pulpit (pulpit);

A gyermekhalandóságról

(Folytatás a 11-ik oldalról.)

lyokra, de az egész emberiségre nézve fontos és talán legfontosabb létkérdés. Ott, hol egyesek ereje nem elegendő annak sikeres keresztülvitelére, vagy a fennálló viszonyok szerint lehetetlen, ott hatalmasabb tényezőnek kell közbelépnie, és ez a közhatóság.

A milyen arányban szaporodnak tehát a kisdedovók, illetve gyermekmenedékhelyek, abban az arányban fog esökkenni a kis koporsók száma. Nézetünk szerint a gyermek-halandóság legbiztosabb gyógyító és óvószerei a kisdedovók.

AKIK MINDEN DÖRZSÖLES NÉLKÜL AKARNAK MOSNI!
Meguntá már a nehéz mosást? Ha egészségre drága, ha olcsón, tisztán, gyorsan akar mosni, használjon Mitchell Magic Marvelt. Egy centért kimos egy heti ruhát minden dörzsölés nélkül 15 perc alatt. Nem tartalmaz a ruhára. Ne vegyen silány utáztatokat, amelyek tele vannak örökt homokkal, lye-al, acyódel s más mérges anyaggal, a melyet a ruhát már a harmadik mosás után tönkre tesz. A mi porunk nem romlik meg s adunk háromszor annyit, mint bármely más társaság ugyanannyi pénzért. Csakis ez a valódi! Vigyázzon az utáztatoktól 6 hónapra való por ára egy dollár, 10 cent postaköltség. Egyedüli elárusítók: Mail Order House, Glenfield, N. Y. Nincsenek utazó ügynökeink.

Szépségverseny

Az elmúlt hét folyamán beérkezett szavazatokkal együtt a szavazatok jelenlegi állása a következő:

- Domonkos Erzsike, Omaha, Neb. 9453
- Róka Juliska, Clifton, Ind. 9438
- Hanák Ninuska, Detroit, Mich. 3829
- Kish Apolonia, So. Bend, Ind. 8246
- Nyisstor Sándorné, Lackawanna 7803
- Bury Katica, New York 7800
- Mokry Ferencné, New York 7698
- Hanák Juliska, Detroit, Mich. 7643
- Bubics Annuska, San Francisco 6743
- Dely Lidia, Cicero, Ill. 6698
- Kövér Mariska, Sidney 6176
- Molnár Karolina, Bethlehem, Pa. 6032
- Popovits Margitka, Chicago, Ill. 6008
- Bagjos Erzsike, Racine, Wisc. 5978
- Padlovits Mariska, Bridgeport 5768
- Jrika Marska, So. Bend, Ind. 5643
- Ellis Annuska, Warren, O. 5479
- Mészáros Katica, Lakewood, O. 5234
- Sladovits Mariska, Saginaw 4876
- Molnár Erzsike, So. Bend, Ind. 4532
- Boros Mariska, Chicago, Ill. 4419
- Kény Irénke, Indiana Harbor 4267
- Péter Piroksa, Hutchinson 4118
- Tomcsányi Annuska, Export 4008
- Óry Margit, So. Bend, Ind. 3987
- Hodza Helén, So. Bend, Ind. 3856
- Kállay Helén, So. Bethlehem 3809
- Nagy Juliska, Chicago, Ill. 3790
- Hudár Boriska, Steubenville 3786
- Krajcsics Annuska, So. Bend 3765
- Mowring Vilmoska, Milwaukee 3728
- Nagy Annuska, Detroit, Mich. 2689
- Tóth Juliska, McAdoo, Pa. 3578
- Kónya Annuska, Drakes, O. 3428
- Bikaly Irénke, Canton, O. 3397
- Mrs. Sophie Kis, Orenco, Ore. 3379
- Galata Ella, McAdoo, Pa. 3327
- Aranyos Margitka, Westfield, Tex. 3323
- Nagy Piroksa, Philadelphia, Pa. 3299
- Déspöth Annuska, Barberton 3287
- Valkóczy Mariska, Perth Amboy 3276
- Kállay Juliska, So. Bethlehem 3269
- Zékány Péterné, Cleveland 3254
- Pavlicsák Elza, Whitsett, Pa. 3167
- Tomcsányi Margitka, Export 3145
- Feder Margitka, Toledo 3109
- Horváth Irma, So. Bend, Ind. 3087
- Hoták Rózsi, E. Palestina 3056
- Nagy Gizella, Carteret 3024
- Mrs. Pápay, So. Bend 3009
- Kretik Margitka, Amhurst 2978
- Drosdick Iduska, Reading, Pa. 2784
- Szakács Erzsike, Youngstown 2596
- Damster Erzsike, Buffalo 2476
- Tischler Sárika, Galitzin, Pa. 2397
- Chalmik Irmoska, Akron, O. 2375
- Telecky Magdolna, United, Pa. 2243
- Nagy Istvánné, So. Bend, Ind. 2228
- Megyezán Annuska, Cleveland 2167
- Csefko Jolánka, Watertown 2145
- Choban Juliska, Akron, O. 2119
- Hajdu Rózsi, Columbus, O. 2108
- Balogh Erzsike, Smithdale, Pa. 2095
- Kish Anna, Wheeling, Ind. 2084
- Szöllősy Jánosné, Lackawanna 2073
- Balász Irénke, Cleveland, O. 2056
- Illésy Mariska, Chicago, Ill. 2043
- Érsek Vincéné, McAdoo, Pa. 2038
- Khün Rózsi, Philadelphia, Pa. 2024
- Várady Juliska, Cleveland 2018
- Makay Mariska, Youngstown, O. 2015
- Boros Matild, Blaine 2009
- Mrs. B. Newman, Woodlawn 2008
- Fodor Gizella, Philadelphia, Pa. 2004
- Dózsa Olga, Cleveland, O. 2001

Jövg számunkban csak azok névsorát közöljük, akik 3000 szavazaton feől kaptak.

Róka Juliska. — Ugy értesülünk, hogy nem Clintonban laknak. Kérjük a pontos címét velünk tudatni.

Mike Bodak, Detroit. — Köszönjük a szives felvilágosítást. Öszintén ajánljuk a dolgot. Kérelmének rövidesen eleget teszünk.

Koltai Károlyné, Omaha. — A fényképet, mint mindenki, úgy ön is vissza fogja kapni, csak egy kis türelmet kérünk.

Egy dollár, So. Bend, Ind. — Sajnáljuk, hogy kéresét nem teljesíthetjük. Levélben bővebben.

Többeknek. — A mint a fenti szavazat listából láthatják, most már csak azoknak a hölgyeknek a neveit közöljük, akik legalább kétezer szavazatot kaptak. Ez azonban nem azt jelenti, hogy azokra ne lehetne szavazni, akiknek még nincsen meg a kétezer szavazatuk. Egyformán lehet mindenkire szavazni, aki a szépségversenyben részt vett és ha majd az illető részére beérkezett szavazatok összege eléri a kétezeret, az ő neve is közölve lesz a listában.

Az Örvény fenekén

Regény írta: Ohnets György

AGYÁVA! — kiáltotta Jack, dühöt eltorzult arccal. — Miért nem szóltál nekem semmit sem!

— Mert te akkor már kezdted elszakadni tőlem és én éreztem ezt és mert ő egy alkalmat sem szalasztott el, hogy nekem ezt be ne bizonyítsa. Ő Jágó szerepét játszotta kegyetlen művészettel. Csak hogy Desdemona volt, a kit mérgezett besugáival gyilkolt. Mindazt, a mit tulságos bizodalmad vele a dolgaidról, vagy mulatozásaidról közölt, futva hozta el hozzám. El kellett volna üznöm őt, mert kint volt. De tudni kívántam mindent, hasznát akartam venni árulkozásának, hogy téged jobban magamhoz kösselek. De ő, a kegyetlen hóhér csak kacagott és olvasta irgalmatlanul a napokat, a melyeken még boldog lehetek. Tár salgásunk a sértegetések szakadatlan láncolata volt. Én átkoztam őt, ő pedig végig látított annak a bizonygatásával, hogy végre is csak az övé leszek. És mindenkor egymás ellen elkeseredettebben váltunk meg egymástól. Ez akkor volt, a mikor a dolgaink már nagyon rosszul folyták. A szükség beköszöntött, az adósság a fejünk fölé nőtt, a hitellezők türelmetlenkedni kezdtek. És te, örültebben mint valaha, a játék dühével eltelve, éjjeleidet a klubban, nappalaidat a futtatásokon töltve, engem teljesen elhanyagoltál. El voltam hagyatva a kedvesem által, a kit imádtam, behalózva a férfi által, a kit gyűlöltél és védelem és támogatás nélkül kiszolgáltatva elkeseredett szívem vészes sugallatának.

Minden veszedelmmé válhatott rám nézve. Ekkor ismerkedtem meg Baud Jeanettel. Olasz operaénekeső akart lenni és megkért, hogy igazitanám helyre rossz kiejtését. Minden elfogultság nélkül, analomban teltek üres napjaim. Az a szeretetreméltó leány megnyerte tetszésemet. Azt gondoltam, hogy a vele való foglalkozás szórakoztatni fog egy kissé. És kivételképpen én, a ki soha sem fogadtam asszony vendéget, megengedtem neki, hogy hozzám járjon. Te is emlékszel rá nemde, fiatal volt, üde és kacagós, gondtalanul élte a világát, nem törődve az élvezeten kívül semmivel sem. A míg a magam világában éltam, soha sem voltak, csak teljesen kifogástalan asszony-barátném. Jeanne élénksége és pajkossága eleinte kissé különösnek tetszett, de oly kedves és figyelmes volt, hogy csakhamar nagyon megszerettem és nagyon sok időt töltötünk együtt. Így történt, hogy egy izben az operából hazajövet, feljött hozzám vacsorálni. Én vártalak téged. Alig költöttük el a vacsorát, a esőnyetű megszólalt.

— Ez csak Jack lehet, mondtam én. Bizonyosan elfelejtette a kulesát. Várj meg itt, majd én nyitok neki ajtót.

Az előszobába érve, az ajtón keresztül kérdeztem:

— Jack, te vagy?

Sorégenek a hangja felelt.

— Nem, én vagyok, csak egy szót kell önnek mondanom, eresszen be, azonnal távozom ismét.

— Bizony szívesebben elküldtem volna, de Jeanne jelenléte megnyugtató. Nem volt mitől félnem. Ajtót nyitottam. A szalonba lépett a nélkül, hogy sejtette volna, hogy nem vagyok egyedül. Azt mondta, mindjárt, a nélkül, hogy helyet foglalt volna:

— Kezgyed Jackot várja? Nem fog eljönni.

— És ugyan miért nem?

— Mert másutt van.

— A klubban?

— Nem. Onnan most távozott.

Ezt mondva, kacagott a szörnyeteg, tudva, hogy mily fájdalmat okoz nekem. Én elfehéredtem. Ő észrevette és így szólt:

— Nézzen a tükörbe Lea, nézze meg elváltozott arcát. Az a nyomorult Jack még halálra fogja kinézni, ha el nem szánja magát arra, hogy a faképnél hagyja. Pedig eleget esalja magát ahhoz, hogy hasonlóval kívánjon neki megfizetni.

Én kiáltoztam:

— Hallgasson nyomorult! Nagyorj jól tudja, hogy ha valaha meg is esalnám őt, hát nem magam lesz az, a kivel megeselem.

— Ne mondja! No majd meg-lássuk édes szépem, még pedig hamarabb, mintsem gondolná. És olyan bizonyos, mint kétszer két-tő négy, hogy maga az enyém lesz, még pedig Jack maga kergeti a karjaim közé. Egy ilyen esodálatra méltó szép asszony mint maga, nem fog örökké bele-nyugodni az elhagyatottságba. Megesalatni olyan vén asszonyokért, mint a Deverrienne meg a Trezorierne, vagy olyan cafrakért, mint a...

Én dühötten szakítottam félbe:

— Ha Jack százszer ta hitlenebb lenne is, mint a milyen, még sem esalnám meg őt magával. Másokkal talán! Igen, megtenném, ha tudnám, hogy ezzel fájdalmat okoznék önnek. Önnek a ki oly válogatottan ért a kizsákhöz!

Haragos mozdulattal közeledett. Aztán hirtelen átkarolva magához szorított és dadogva mondta:

— Meg van hát végre! Az

enyémnek kell lennie! Nem eresz-tem!

Eros volt és a divánra dobott. Én dühötten védekeztem és gyűlöletemet szidalmakkal együtt köptem az arcába birkózás közben, a mikor az ebédőajtó függőnye szétvált és Baud Janett megjelent, nyugodtan mondván:

— Kérem Sorége ur, ne zsenirozza magát! Akarja, hogy segítsek önnek?

A hatás rögtönös volt. Sorége bősziúten a kudare miatt, remegve a megeröltetéstől emelkedett föl és szó nélkül, de egy halálos tekintettel vette Janetta és rám, távozott. Én, feszült idegeimmel, elgyötört szívemmel nem bírva többé, sirva fakadtam: Janett leterdelt mellém és vigasztalni próbált. Könyeim folytak szüntelenül és ő száritotta föl őket. Mult az idő és te csakugyan nem jöttél. Ő nem hagyott el engem, míg teljesen magamhoz nem tértem. És én hittem barátságában, hálás voltam érte és teljesen megbiztam benne. Így mult az idő, vagy hat hónap, életem legkegyetlenebb része. Minél jobban féltem attól, hogy elveszithetnék, annál forróbban szerettelek és arra a gondolatra, hogy elhagyhatnál, készen voltam a halálra. Emlékeztel annak a borzasztó időszaknak a végére, a mikor éjjelt-nappalt egyaránt a játék mellett töltötél, elfogva a szédülettel, mely az örvénybe sodort, a mely elnyelte mindenedet, vagyonodat, becsületedet, életedet. Sorége, a ki visszatért hozzám, mintha semmi sem történt volna közöttünk és a kit nem mertem elfúzni, nehogy neked föltűnjék a

dolog, pontosan értesített rettegetes életed minden fordulataról. Ismét a mosolygó, gondos jó barát szerepét játszottál és nem beszélt többé szerelemről. El lehettem volna készülve a legrosszabbra, de már szinte el voltam tompulva. Igazán, mintha nem lettem volna többé ép eszem teljes birtokában. Idegeim tul voltak feszülve a folytonos izgalomtól és én kész prédája voltam kétségbeesésem és haragom sugallatának. Ekkor jöttél hozzám, félőruiten a győtrelemtől, elvesztettél mindent, a mit nyertél és tekintélyes összeggel adósa maradtál a klub pénztárának, a melyet azonnal meg kellett fizetned, ha nem akartad, hogy kizárjanak. Én neked adtam az ékszeremet, hogy vedd zálogba őket. Neked adtam volna az életem is, ha kérted volna. És ekkor, jól figyelj kérlek, ekkor következett el az a rettenetes fordulat, a mely magamon kívül juttatva engemet, minden szerencsétlenségnek az okozója volt.

Lea, a kinek hangja rekedtre vált az izgalomtól, a melyet borzaszalmas emlékei keltettek benne, megpihent egy kissé. Jack, lekötve elbeszélése által bensősége által, mereven állt, nem szakítva őt többé félbe. Kedvesének meg nem érdemelt szenvedései még csak egy sóhajra sem indították. Nem érzett lelkifurdalást, mert megbühbödt. A szánalmát magának tartogatta. Szerette volna sürgetni Lea lázas böbeszédüségét, hogy a tragikus esemény végét hallja. Mit bánta ő azt, a mit Sorége-ról, Janett-ről, saját magáról mondott! Csak azt vágyott megtudni, hogy hogyan vesztették el őt és hogy miképpen fogja magát rehabilitálhatni. Lea végighuzta csipke zsebkezdőjét nedves homlokán és öklét szívére szorítva, a mely annyira dobogott, hogy szinte fojtogatta, tovább beszélt:

— Halljad hát a szörnyű és váratlan eseményt, a mint történt. Másnap pal azután, hogy átadtam neked mindenem, a mim még volt, délután négy óratájt Sorége látogatott meg. Hidegen üdvözölt, zárkózott arccal, mintha valamely komoly esemény benyomása alá állna. Helyet foglalt és a szánalomnak olyan kifejezésével nézett rám, a milyenre nem tártottam volna eddig képesnek. Végre elszánta magát arra, hogy beszéljen és én mindjárt az első szavai hallatára sikoltottam dühömben. Tudtomra adta, hogy te Janett szeretője vagy és minthogy semmi reményed arra, hogy itthon talpra állhass, hát elhatároztad, hogy elutazol vele Londonba, a hol az én tudtom nélkül kötött szerződés várta. Noha Sorége nagyon hozzá lehetett szokva féktelen haragom kitöréséhez, mégis mintha megijedt volna. Alnok, alamu-szi barátságával csitítani próbált:

— Régen mondom én már magának, hogy egyszer csak eljön az órája annak, a mikor egy őszinte jó barátja szükségére leszen. Most látja, hogy milyen a kedvese lelkiismeretlensége és a barátjánja halátlansága. Az egyik is, a másik is magyallazza magát, és megeseálja. Még most is haboznék, a helyett, hogy maga szakitana elsőnek Jackkal és hogy kidobja azt a személyt, a ki iránt nagyon is jó volt eddig!

Én tiltakozni, védekezni igyekeztem.

— Ki bizonyítja, hogy maga nem esale meg engem? Maga mindenre képes, hogy célt érjen. Hogyan ne láttam, ne sejtettem volna valamit viszonyokról? És maga, magának sokkal inkább érdeklében van a harugság, hogy sem egykönnyen hihetnék a szavainak! (Folytatjuk.)

NINCS BOCSÁNAT MIHALOVICS JENŐ

JÓL TUDOM, hogy elhagytalak,
Meg nem bocsátasz érte,
Bár rózsáit szép arcodnak
Bus hervadás érje....

Muló napot új nap követ,
Lassan lép nyomába —
S nem kerülünk soha többet
Az egymás útjába.

Neheztelón veded majd rám
Könnyező szemedet;
Nem akarod hinni se tán,
Hogy mennyit szenvedek.

Nap enyészik, ujul,
Hóra új hó támad,
Csak te nem tudsz megérteni
S nincs, oh, nincs bocsánat!....

Utazás Rosalda körül

(Folytatás a 3. oldalról)

Játékos "igen és nem" válaszokat adott. A férj ezt eredményeknek könyvelte el, mert úgy számított, hogy ez is több, mintha ridegen nemet mondana a tündér. Hogy a számításban valami hibát követett el, az bizonyos, mert Rosalda nemsokára, a "kedvesség-átalány"-nak — csekély husz korofának — könnyed retikülbe eresztése után gyors és fölényes buesut vett a férjtől. Egyetlen vigasztaló szava az volt: "Hiszen remélem, még találkozunk."

A férj hirtelenében elszégyellte magát, aztán meg bosszus lett. De nem nagyon lett bosszus, mert anynyi pezsgőt ivott, hogy már nem is tudott nagyon bosszus lenni. Fízett, ment, beelvágtat magát egy kocsiba és hazahajtatott. Mire benyomta fejét a vánkosába, már átútt is.

Másnap az első gondolata Rosalda volt. Meggályázott vágyakozással és gyűlölettel gondolt a szép leányra. Szégyelte maga előtt a tegnapi megesetteket és már szilárd elhatározásként is feszült a tudatában, hogy azt a nőt többé látni sem akarja. Mindentől eltekintve, milyen ostoba is volt ő. Elűzte "gyilkos szeszszel" a józan esztét és megkivánt egy nőt, egy féltávoli nőt, ő, a boldog férj, akitnek szép és angyali felesége van. Ez gyalázatos bűn volt!

E pereben képeslap érkezett a feleségétől. Balatoni táj, vitorlás csónakkal. Írás a lapon "1001 csókot küld Anna".

A férj csaknem felkiáltott, amikor a boldogító néhány szót elolvasta. Ezeregy csókot küld! Ó, az áldott! Tehát már vidám, már jószágos, már elfelejtette a sérelmet, már megbocsátott. Igen, megbocsát-

Marie, Mariska és Marianne

(Folyt. a 6. oldalról.)

Most vezették be a nagyvilág parkettjére.

Természetesen a salonok lovagjai, felesapva neveléses monoklijukat, szemtelen indískrécióval csettengettek nyelvükkel:

— Ah, mily pompás! Gracieu-se! Snájdig kis vadgalamb!

Hát még a hozomány! — Ezt csak úgy maguk között emlegettek, sub rosa, — de azért mindenkinek tudta.

Az új tagot körülvették, affektált nyegleséggel s szinte nevelésességig vitt bókokkal mulattatták.

— Ah, maga egy valóságos királynő!

— Tündér Ilona!

— Bájaitól elhalványulnak a többiek!

— Vénusi termete előtt meghajlik még Zeüs is!

— Oh, hadd csókolom meg iste-

tott, mert hiszen ő volt a megbántott.

És én voltam a hibás, én, én, csak én — így buzgott a férjben a beismerés. — Ő a drága, tisztalelkű asszony; ki fogom őt engesztelni, meg fogom érdemelni a bocsánatát.

A férj még a délelőtti munkája folyamán elhatározta, hogy ebéd után vonatra ül és egy napra letutazik a feleségéhez. Szerettem, kivánom őt és úz hozzá a büntudat — így magyarázta magának a dolgot. Rögtön sürgőnyt is adatott fel, melyben tudatta az asszonnyal érkezését.

Ebéd után a szükséges holmikat begyűrté a kékításkájába és kihajtatott a pályaudvarra. Nemsokára már a robogó vasut egy fülkéjé-

ni kaesőjét! Ajándékozson meg egy fordulóval a legközelebbi tura, mosolyogjon rám gyönyörű ajkaival! Ah, maga édes, maga aranyos, maga angyal!

S az nem tudott egyebet tenni, mint mosolygott, hízelt neki a sok emelyítő bók. Közel szemtelenedtek hozzá s ő hirtelen egy nyegleskedő szájára ütve, karjaiba dobá magát egy fordulóra, nagyuri büszkeséggel. Aztán ismét kegyes mosolylyal jutalmazta a sok nyegleséget.

Gyönyörrel hallgatta őket sorba. Nem bánta szép, vagy rut, mert mind igen-igen szellemesnek mutatta magát, ő neki pedig azok tetszettek. Hogyne! Hiszen hízelt neki, mert már ő nagyuri leány. — Nem. Nagyuri hölgy volt, akit többé nem hívnak se Mariának, se Mariskának, hanem Marianne-nak, a mi pedig — nagy különbség.

ben cigarettázott és közeledett, futott, röpt a Balaton-felé, a drága, megbántott asszony felé, oly gyorsan, mintha csak nemestüzi vágyai fütötték volna a robogó vonatot. És mivel egyedül ült a kupében és senki a figyelmét önmagáról el nem vonta, átadta magát a fantáziálásnak és kitervezte, hogy miképpen fogja a feleségét teljesen kiengesztelni, hogy miképpen fog minden bűnéért az asszony előtt megvezekelni. És hogy az asszony lássa, mennyire tisztalelkű, beismerő és őszinte az ő férje, hát mindent el fog mondani. Mindent, ami történt Rosaldával. Hadd lássa csak az asszony, hogy ő milyen őszinte. Természetesen nem egészen úgy fogja elmondani a történeteket, ahogy éppen történ-

tek, mert hát itt-ott mégis csak módosítani, változtatni kell az eseményeket. Például azt semmi esetre sem fogja elmondani, hogy Rosaldával bűnös barátságot akart kezdeni, azonban... Sőt ellenkezőleg, ezt úgy fogja elmesélni, — úgy is kell elmesélni! — hogy Rosalda csábította őt, de ő hajthatatlan maradt. Meg természetesen már a megindítása is a dolognak az lesz, hogy ő társasággal volt, a barátaiival, akik vidám vacsora után "elesalták" a "Babylon"-ba. Az lesz a fő, — és ezt szépen kell majd valahogy kifejténi! — hogy Rosalda és társnői Vénusz-kultusza lobogtatta fel benne is az örök tüzet oly magasra csapkodón, hogy ellenállhatatlanul, epedve és vágyva sietett hozzá, az egyetlen szeretett és forrón kívánt nőhöz.

A férj vonata már Balaton-Erdős felé járt, amikor az asszony a késedelmesen mozgó sürgőnyt megkapta. Felbontotta a sürgőnyt, elolvasta, elesodálkozott, majd a homlokát idegesen összeráncolva, újra elolvasta, megnézte remek kis aranyórán az idő állását és nagyon sietve papírt és írószereket szedett elő. Izgalmas gyorsasággal ezt a levelet írta:

"Kedves Jenő! Derült égből vilámesapás, — rögtön itt les a férjem! Ma tehát nem találkozhatunk. Mivel pedig maga holnap utazik, nemcsak hogy buesut sem vehetünk egymástól, hanem még pesti találkozásainkat se tervezhetjük ki. Én pont a hónap végéig maradok itt. Szeptember elsejére tehát már legyen részemre egy levele a főpostán, poste restante. Jelige..."

Itt az asszony megállt és egy percig gondolkodott. Balaton, — az nem jó, mert bizonyára sok levélnek ez lesz a jeligeje. Balaton-Erdős, — ez már áruló, ezt az óvatosságot tiltja. Hanem... nagyszerű lesz.....

"...Jelige: Rosalda!"

AZ ÉTELEK ILLATA

(Folytatás a 11-ik oldalról.)

tásban jelentkező kénhidrogén adja a forrált tej kellemes illatát.

Különös — és ez az illatszerek készítésében nagy fontosságú — hogy sok anyag, a mely teljes tisztaságában kellemetlen szagú, bűzös: erősen hitgiva finom, kedves illatú. Erre kiváló eset a forrált tej illata, a melyben az ulálatos, záptojásra emlékeztető, mérges kénhidrogén, "parányi mennyiségben, étvágygerjesztő, kellemes illattá válik.

Ha a tej forralásakor kifut és odaég, az égett toll szagához hasonló büzt terjeszt, és ez nagyon jellemző szag, mert mindenkor arra vall, hogy nitrogén tartalmu szénvegyülettel van dolgunk; kár, hogy még e képződő illatos, nitrogén tartalmu testeket közefebbről nem ismerjük. A tejről pl. azt tudjuk csupán, hogy e szag a casein bomlási termékéből ered. Hasonló szagot áraszt minden fehérjét, vagy — a hogy a tojás fehérjéhez hasonló testeket együttesen nevezni szokás — proteint tartalmazó test, tehát a tojás, hús is, ha odaég.

Zsírradékok nélkül a legszegényebb konyha sem lehet el. Hiszen minden rántásnak főkélléke a zsír, minden sültéshez, legyen az hús- vagy tészta-sütés, nélkülözhetetlen a zsír. Adék.

Az állati, valamint a növényi eredetű zsírradékok a zsírsavak trigliceridjeinek keverékei, főképen az olaj-, stearin- és palmitinsav trigliceridjei. A zsíros olajok, mint például a faolaj, nagyobbára trioleinből (három olajsavmaradék és egy glicerinnyel vegyülete) áll; a merev állományú zsi-

radékok, mint pl. disznózsír, faggyu, főként tristearin és tripalmitin keverékéből vannak összetéve. A tehén-aj magasabb triglicerideken kívül tributyrin és tricapyrin tartalmaz.

A kávé csupán élvezeti és nem élelmezési tápláló anyag. Ható anyagai a coffein, caffeine és caffeine.

A coffein magában mérge, úgy mint

valamennyi nitrogéntartalmu, növényi eredetű vagy mesterségesen előállított és az alkaloidok csoportjába tartozó test. Kis mennyiségben bevétel, az idegeket izgatja, az érverést csökkenti, bár az útekek erősebbek, nemkülönben a körzeti hőmérséklet is csökkenti, továbbá állítólag, étvágyat gerjeszt és az emésztést is elősegíti.

Téli esték kellemes itala a tea. Aránylag izgatóbb, mint a fekete kávé, különösen a fekete teafajok forrázata, mert több alkaloidot, theint tartalmaz (1—4 százalékot) mint a kávé.

A tea forrázásakor is ügyelni kell, hogy teljesen zárt edényben történjék, mert a tea aromás anyagai a vizgőzzel elillannak. Legjobban úgy készítjük a teát, hogy a tealeveleket zárt edénybe dobva, kevés forró vízzel leöblítjük, hogy a levelekre szállt port lemoszuk, hamar leöntjük a vizet és csak másodsorra töltjük a teára az elegendő forró vízmennyiséget. Soká ne hagyjuk a vizet a teán, mert különben sok csersavat old fel belőle és a lé nagyon keserű lesz.

Legyike a legáltalánosabban használt jóízű növényi éledeleknek a hagyma; szivesen enné sok ember nyersen, ha meg nem éreznék rajta, különösen a foghagyma. Jaj annak, a kiből hagymaillat árad, megszólják; műveltsége legalább is kétséges! Már pedig ki akarna műveletlen lenni, még ha szereti is a hagymát? Így hát a hagymának kell szenvednie — süttik-főzik, hogy illatát veszítse s csak így eszik meg.

A bors csipős íze és szaga a piperin alkaloidtól és a borsolajtól ered.

A szegfűszeg, szegfűvirág, szerecsen-dió, száfrán, fahéj, ánizs, köménymag, koriándrom mindmennyi illatos fűszer, a melyeknek illatot, íz a bennök foglalt különböző étheres olajok adják.

AZ MÁS.

Fésűli a mama a leánykát. Az persze ordít, a hogyan csak a torkán kifér.

— Ne ordíts uly, te! Hát én ordítok, mikor fésűlködöm!

— Könnyű neked! A te hajad nines a fejedre növe!

NEM CSODA!

— Margitka, hány éves vagy?
— Miért kérdezed, Pistike?
— Csak. Mondd meg!
— Nyolc éves vagyok.
— Mondhatom: jól konzerváltad magadat!

KIS LANYOKNAK KIS FIUKNAK

A SÜNDISZNÓ

Ez itt, édes drágám, — egy másik mese a réges-régi időkben. E réges-régi idők között volt egyszer egy tuskés-büskés sündisznó és ez a rohamos Amazon folyam partján élt és héjas-esiga meg más efféle volt az eledele. És volt egy jóbarátja is, — egy tutyi-mutyi teknősbéka, aki szintén a rohamos Amazon partján élt és zöld salátá meg más efféle volt az eledele. És ez így mind rendjén volt, édes drágám. Ugy-e?

De volt ám akkor, ugyanabban az időben, akkoriban réges-régen, egy foltos jaguár is, és ez ugyancsak ott élt a rohamos Amazon folyam partján. És ez megevett mindent, a mit megfoghatott. Ha nem tudott özet vagy majmot fogni, megette a békát és a bogarat is; és ha nem foghatott békát és bogarat sem, akkor elment a jaguár mamájához, és ez elmagyarázta neki, hogy kell megenni a sündisznót és a teknősbékát.

Elmagyarázta neki nem egyszer, hébe-korba, kecsesen csóválva a farkát: — Fiam, ha sündisznót találsz, be kell dobnod gyorsan a vízbe, hogy kigöngyölítse magát; ha pedig teknősbékát találsz, ki kell kaparnod talpaddal a teknőjéből.

És ez mind így volt rendjén, édes drágám.

Egy szépséges éjszaka mi történt? A foltos jaguár együtt találta üldögélve egy kidőlt fa tövében a rohamos Amazon folyam partján a tuskés-büskés sündisznót és a tutyi-mutyi teknősbékát. Elszaladni nem szaladhattak el, így hát a tuskés-büskés süni hamar labdává göngyölgette magát, mert hiszen sündisznó volt; a tutyi-mutyi teknős pedig behuzta a fejét és a lábait a teknőjébe, a mennyire csak behuzhatta, mert hiszen teknősbéka volt. És ez mind így volt rendjén, édes drágám, ugy-e!

— Ide figyeljete! — szölt a foltos jaguár. — mert fontos mondani valóm van! Az anyám azt mondta, hogy ha sündisznót találok, be kell dobnom a vízbe, hogy kigöngyölítse magát; ha pedig teknősbékát találok, ki kell kaparnom a talpammal a teknőjéből. Már most melyitek a süni és melyitek a teknős? Mert, isten látja a foltos bőromet! én ugyan meg nem tudom mondani.

— Bizonyos vagy benne egészen, mit mondott a mamád? — kérdezte a tuskés-büskés sündisznó. — Egészen bizonyos vagy benne! Talá azt mondta, hogy ha teknősbékát akarsz kigöngyölíteni, ki kell hámoznod a vízből egy lapáttal; ha pedig sündisznót akarsz kikaparni, a teknőjére kell fordítanod.

— Bizonyos vagy benne egészen, mit mondott a mamád? — kérdezte a tutyi-mutyi teknősbéka is.

— Egészen bizonyos vagy benne? Hátha azt mondta, hogy ha sündisznót ki akarsz a vízből fogni, a talpaddal kell rácsapni; ha pedig teknősbékával találkozol, akkor addig kell hámoznod, amíg ki nem göngyölödik.

— Nem igen hiszem, hogy ezt mondta volna, szölt a foltos jaguár; de egy kicsit össze-zavarodott. — De kérlek, mondjátok csak el még egyszer világosabban.

— Ha vizet lapátozsz talpaddal, akkor kigöngyölíted a sündisznót, — szölt a tuskés-büskés süni. — Jegyezd meg ezt jól magadnak, mert fontos dolog!

— Ha pedig, — szölt a teknősbéka, — a husodat kaparod, lapáttal hányod a teknősbékába. Érted-e már?

— Belefájdulnak a foltjaim, — szölt a

A majomurfi fél nagyon

*A papa szép kockás ruhában,
És nagy kalappal a mama
Szemére kettős ablakot rakva
Nézik, mint mulat a baba,
A kis baba a nevelővel
(Mert nevelő a negyedik).
S a baba — amint természetes —
A hintón ügyetlenkedik.*

*A baba fél, nagy rémüldözve
Kapaskodik meg két felül —
De a papa csak biztatgatja
Irtóztos hegyetlenül.
"Baba... baba!... Mi lett ma téged?
Honnan van e nagy gyávaság.
A nevelő áll rendületlen
Az arc komoly, amelyet vég.*

foltos jaguár; és — különben is nem kértem tőletek egyáltalában tanácsot. Csak azt akartam megtudni, melyitek a sündisznó és melyitek a teknősbéka.

Én bizony meg nem mondom, — szölt a tuskés-büskés süni. — De ha tetszik, engem kikaparhatsz a teknősbéka.

— Ohó! — szölt a foltos jaguár. — Most már tudom, hogy te vagy a teknősbéka. Azt hitted, hogy nem teszem meg? No majd mindjárt meglátod!

A foltos jaguár gyorsan kinyújtotta a puha talpát, éppen amikor atüskés-büskés süni összegöngyölödött. Persze a jaguár puha talpa azonnal tele lett tuskével. De ennél még nagyobb baj volt, hogy a tuskés-büskés süni egyre tovább taszigálta az erdőbe, a bokrok közé, ahol már oly sötét volt, hogy egyszerre csak elvesztette szemét elől: Ekkor aztán szájába dugta puha talpát, s a tuskék persze csak még jobban csiptek. A mint szóhoz jutott, így szölt:

— Most már tudom, hogy nem ez a teknősbéka. De — és itt megvakarta tüskétlen lábával a fejét, — hogy tudom meg, vajjon a másik-e a teknősbéka?

— Persze, hogy az vagyok, — szölt a tutyi-mutyi teknősbéka, — az anyádnak igaza volt. Azt mondta, hogy kapard ki engem a teknősből a talpaddal. Rajta tehát!

— Egy perccel ezelőtt azt mondtad, hogy nem ezt mondtad, — szölt a foltos jaguár, szivogtatva a tuskéket puha talpából. — Azt mondtad, hogy egészen mást mondtott.

— Tegyük fel, hogy azt mondtod, hogy én azt mondtam, hogy egészen mást mondtott, nem látom át, hogy ez változtatna a dolgon. Mert ha azt mondta, amit te mondasz, hogy én mondtam, hogy azt mondta, ez ugyanaz, mintha azt mondanám, hogy azt mondta, amit én mondtam. Ha pedig azt hiszed, hogy azt mondta, hogy lapáttal göngyölíts ki engem, és nem azt, hogy tapaszt szét darabokra egy teknővel, akkor én csakugyan nem tehetek róla, vagy tehetek!

— Csakhogy te azt mondtad, hogy kapard ki talpammal a teknősből, — szölt a foltos jaguár.

Ha jól meggondolod, eszedbe jut, hogy én nem mondtam ilyesmit. Azt mondtam, hogy a zanyád azt mondta, hogy lapátoz ki a teknősből, — szölt a tutyi-mutyi teknősbéka.

— Mi lesz, ha megteszem? — kérdezte a jaguár, óvatosan szimatolva.

— Azt bizony nem tudom, mert még soha életemben ki nem lapátoztak a teknősből; de annyit bizalmasan mondhatok neked, hogy ha uszn iakarsz látni, akkor dobj be csak bátran a vízbe.

— Nem hiszem, — szölt a foltos jaguár. — Össze-vissza kevertél mindent, amit az anyám mondott nekem és amit te kérdeztél tőlem, vajjon bizonyos vagyok-e benne, hogy nem

HOGY LETT FOLTOS A LEOPÁRD?

(VÉGE.)

— Megfestem szépségesen fekete-barnára, egy kis biborral és palakékek keverve. Így aztán elbujhatom majd a barlangokban és a fák mögött.

És meg is változtatta a bőrét azonnal, és a leopárd még izgatottabb lett, mert még soha életében sem látott olyan embert, aki a bőrt megváltoztatta.

— De mi lesz velem? — kérdezte, mikor az aethiopiai utolsó kis ujját is kidolgozta szép, új feketére!

— Fogadd meg te is a pávián tanácsát. Neked azt mondta, hogy eredj másfelé.

— Azt már meg is tettem, — szölt a leopárd. — Amily gyorsan csak felt tőlem, másfelé mentem. Ide jöttem veled együtt; de nem sok hasznát látom.

— Oh, — szölt az aethiopiai, — a pávián nem azt értette, hogy Dél-

afrikában menj másfelé; hanem arra célzott, hogy a régi bőrodet küldd másfelé és szerezz foltos bőrt magadnak.

— Mi hasznom volna ebből? — kérdezte a leopárd.

— Gondolj a zsirafrá, — szölt az aethiopiai. — Vagy ha a csikokat jobban szereted, gondolj a zebrára. Ezek nagyon jól érzik magukat foltos-csíkos bőrükben.

— Hm! — szölt a leopárd. — A világ minden kincseért sincs kedvem ahhoz, hogy olyan legyek, mint a zebra.

— Jó, — szölt az aethiopiai. — Szánd el magad valamire, mivel nem szivesen vadásznam nélküled; de meg kell tennem, ha mindenáron olyan akarsz maradni, mint a napraforgó a kátrányos sövényen.

— Legyen hát foltos bőrom, — szölt a leopárd; — de ne csinálj kö-

zönséges nagy foltokat. A világ minden kincseért sem akarok olyan lenni, mint a zsiraf.

— Majd az ujjaim hegyével csinálom, — szölt az aethiopiai. — Van még bőven fekete festék a bőromön. Állj ide elé!

És az aethiopiai az öt ujját szorosán összefogta, (maradt elég festék az új bőren) — és rányomkodta újra meg újra a leopárdra, s a hova öt ujj hegyét rányomta, ott öt kis fekete pont maradt, szorosán egy csomóban. Láthatod akár melyik leopárd bőrén, édes drágám. Egyszer-másszor kicsuszta az ujjait s a pontok kissé elmosódtak; de ha valamelyik leopárdot jól szemügyre vesszél, mindig megfogod találni az öt pontot — öt husos fekete ujj helyének a nyomát.

— Most szép vagy! — szölt az aethiopiai. — Most lefekhetel a

esupasz földre, olyan leszel, mint egy rakás kavics. Meglapulhatsz a csupasz sziklákon és olyan leszel, hint egy darab békásó. Elynyulhatsz egy lombos ágon és olyan leszel, mint a lombok közt játszó napsugár; s keerszbe fekhatsz az uton is, és nem fogsz feltűnni senkinek. Gondold meg ezt jól és — örülj.

— De ha én mind ez lehetek, — szölt a leopárd, — mért nem foltoztad be magadat is?

— Oh, az egyszerű fekete szín a legjobb a szerencsenek, — szölt az aethiopiai. — Most gyere, lássuk, vajjon elbánhatunk-e azokkal az urakkal, akik reggelire valók!

El is indultak és ezután mindig boldogan éltek, édes drágám. És az egész mese.

Mit láttatok a pecsovicsok?

Világos magyarázat. — A Dárius kincse. — Gróf Rhédey és a debreceni embe.: — Mi az eredete a "pecsovics" szónak?

A Mária Terézia-idejében élt szegény diákból dús gazdag és hatalmas herceggé lett Grassalkovichnak örösi birtokai voltak Pesttől egész Hatvanig. — Övé volt egyebek közt Gödöllő is, — de a hercegnek a roppant birtokból egy garas haszna sem volt, sőt még némely évben rá is kellett fizetnie.

Kereste a herceg e jelenségnek az okát, de a gazdatisztlai számadással mindent kitisztáltak, hogy csakugyan nincs jövedelem. A herceg aztán egy újkor lejött Hatvanba s az ottani kagylóba összehívta valamennyi gazdatisztját és sorban rangjuk szerint leültette egy nagy asztal mellé. Maga a herceg az asztalfőre ült, mellette a főjósággazdát, aztán főintézők, főfelügyelők, számvévek, kasznárok, ispánok, leghátul az ablak mellett egy fiatal ispán ült.

A mint így együtt ültek, a herceg megint kérdőre vonta tisztjeit, hogy mi az oka, hogy a nagy birtok épenséggel semmit se jövedelmez?

A főjósággazdát szép szavakkal, hosszasan elkezdte magyarázni a dolgot s a rossz időjárásra, szárazságra, sok esőre kent mindent. Ugyanez a beszédet a többi tiszték is valamennyien sorbá egymásután.

Még csak az ablak mellett ülő fiatal ispán volt hátra.

A mint ezt is felszólítja a herceg, hogy nyilatkozzék: a fiatal ispán nem szól semmit, csak ki-vilja az ablakot s leír az eresztől egy jégesapot. Azzal átadja a jégesapot a szomszédjának azzal a szóval, hogy egy kicsit fogja, aztán adja át a szomszédjának, az megint fogja egy kicsit s adja odább, és így hadd menjen a jégesap kézzől-kézre, mígmen a kevesleges herceg kezébe jut.

A fiatal ispán szomszédja nem akarta a jégesapot elvenni, de a herceg intett neki, hogy ugy legyen, mint az ifju kolléga mondta.

S ugy is lett. Kézről-kézre haladt a jégesap felel, a hercegig, hanem mire már odaért, nem volt belőle semmi: az bizony a sok kézen szépen elolvadt.

Igy értette aztán meg Grassalkovich, hogy a jövedelem is így olvadt el a sok kézen.

Példabeszédekben emlegetik egész Magyarországon a Dárius kincset, melyről az erdélyi résztek máig is hiszik, hogy ott van valahol elásva az ugynevezett Cigány-havason. Kering is róla egy írás, a kolozsvári Varga Pál végrendelete, melyben 1716-ban megírta, hogy ő látta azt a kincset s el is magyarázza, hogy hol és merre található az.

Enek az írásnak a nyomán sokan keresték már a kincset a Cigány-havason, még Steinville főhadikormányzó is, de semmit sem találtak. Nagyon rosszul járt a szegény Kis János fordai kéményseprő, a ki 1780-ban a fordai hasadék egyik barlangjába mászott be, még pedig, hogy jobban tudjon tartózkodni, a kezére és térdére vasmacskákat kötött. Azonban mikor már vagy 30 önyire bemászott, megszórtul a szűk hasadékban, a vasmacskák beelakadtak a sziklába, úgy hogy hiába mentek segítségére, nem bírták visszahuzni s ott halt meg a boldogtalan egy heti szenvedés után éhen-szomjan.

A mi a Varga Pál testamentomát illeti, kétségtelen, hogy a szegény

ember valóságban semmit sem látott azokból a nyilván nem is létező kincsekből, hanem folyton azon törvén a fejét, végre elméjében meggabalyodott s zavaros elméjével mindazokat látni, tapasztalni vélte, amiket leirt. Mindazonáltal elég érdekes az a képzelődés szülte feljegyzés arra nézve, hogy az ember elolvassa:

A végrendelet így szól: "Mikor én Varga Pál halottam volna, hogy a Cigány-havason kincs volna, mellem vóm két társamat; elindulánk hárman, a Szamoson által kelünk, ott mi találunk arany szemekre, ugyannyira, hogy mi megöltük süvegünk arany szemekkel mind a hárman. A patakon fellel indülünk, találunk mind erős helyen egy várat, a melyet mind fundamentomáig lerontottuk; de a kapuja még fenn vala. Ottan a várba bemenénk, jobbkéz felől a fal mellékét megásók, és a három süveg arany szemeket és port belé töltök, feljül betakarva elhagytuk. Elindulánk onnan a patak felé, és találunk tüves helyen egy kutat, melyet tisztáfaból raktanak vala fel, valának ott rakottlyafák és ledőlt eserefák, a mint eszembe jut körirfák is; mi a kut folyóján nem mentünk be a várba, hanem mellette mentünk be, és a folyó mellett elvesztök és nem kezdök látni; ottan mi három felé menénk, én egyenesen alá mennek az árokra, hát itten egy kut vagyok; és ott a kut kimutatá magát, ismét az árokba foly vala. És láték ottan egy ajtó formára való lyukat, s kiáltám társaimat, eléjővenek, látánk oda be nagy fényes világosságot, mintha gyertya égne. Az Istennek nevé segítségül hívök, a lyukba bemenénk. A lyuk előtt belől nagy látosság van, a lyuk mellett kétfelől két megkötött agarat látánk, fekete szemüeket, fogukat civicsoriták vala, s mind a hárman ottan elrémültünk vala, mindazonáltal oda menénk, és a szekercével ülni kezdök, s megcsendesednek az agarak, megtapogattuk, hát tiszta ezüst vala és szemel tiszta gyermekmunk valának; ottan előbb mentünk, látánk két oroszánt, felette fényeseket, e z e k mind aranyból valának, a szemek drága kövekből. Tovább mentünk, hát egy ember arany székben ül, a jobb kezében egy aranyos botot tart vala, de már semmit nem féltünk, mert már az előbbieket megpróbáltuk vala; odamenek hozzátja, hát tiszta aranyból öntetett vala, szemek kárbunkulus kövekből valának; és széke drága kövekből rakott vala, és fündöklik mint a sötétben a napfény. A kép pedig Dárius vala, és Dárius előtt álla tizenkét koronás király, kik aranyból öntettek, és fényes kövekkel ékesítették, és háta megett egy inas, szablyát tartva kezében; szablyája hüvelyét fé-

nyes köből fából, és egy asztal áll vala Dárius előtt. Azon belől egy pince, írásokat is látánk, de nem tudtuk olvasni, mert sem magyarul, sem diákul nem vala. Betekinték a pincebe, látánk sok agár-kölyköket, drága kövekből fázottakal, ezüst puttonokat és kádakat; megszámláltuk, és 366-an valának, ezek pedig sok kincscsel és drága ezüst marnakkal rakva valának, mind tele. A pinceben pedig semmi éresség nem vala, mindenütt tele vala, sok drága, ki mondhatatlan szépen ékesített szerszámokkal, melyeken nem kevéssé csodálkozánk; ugyanazon pinceben emberképek is valának, züstből öntettek, gyermek- és leányképek is sokan valának, egy helyen 12 emberkép is tiszta aranyból vala; nagy darab ezüstököt is látánk, mint egy-egy hordó, kapákat, tányérokot, falakat, arany-, ezüstpharokat számlálhatatlankat látánk, úgy hogy sok szeker megtele vele.

A sok szépségnek és kincsnek sokaságán eleget nem csodálkoztunk, de a mennyi kincs ottan vagon, Erdélyben valamennyi ember van és gyermek, még azoknak gyermekeik is megérnek vele; mert a pince igen tágas, ugyannyira, hogy 16 ökröszekér megfordulhatna benne. A pince belől látánk egy aranyajtót, betekintünk oda, hát egy asszony aranyszéken ül, fején aranykorona vala, ki mondhatatlan fényességgel, hogy a szemünk fényét csaknem elvette; előtte öt aranyból öntött leány, kezőket összefogván udvarolnak, ezek pedig mind fényes kövekből rakott koszorúkban valának, mind ezeket s több szépséget megnézgetvén, mondánk egymásnak: ideje, hogy már innen elmenjünk. Ott mi mind megrakodánk és békével kijövényk, és apró kövekkel béraktuk a lyuk száját, feljül pedig fapoharakat rakánk reája, a kut folyamatját, mely a várból a pince ajtajára foly vala, elszakasztók, és már most a pince közepén foly alá. Ottan mi hárman megesküvénk, hogy egyik a másik nélkül oda nem megyen, aztán haza jövényk, én maradték Kolozsvárt, másikkunk ment Gyulára, harmadikkunk Kassára. — Ez a pince a Cigány-havason vagon; a kutnak folyamataja a Hideg-Szamosba foly. A vár a két Szamos közt vagon, a várnak a kapuja napkeletre vagon, a vár kapuja előtt egy nagy kő vagon. A vár mellett indul meg a pata, a datra, megtalálod a kutnak folyamát, s az a kővesed, egy holt árokba viszen, ottan vagon azon a tájon."

Igy látta Varga uram a Dárius kincset — beteges képzelődésében. Leírásának azonban igen sok hívója akadt.

Híres országos vásárok voltak hajdanában Debrecenben, melyre

ország-világ össze szokott csődülni, miért is gyakran megesett, hogy az akkor még kevészámú vendéglőben sokan nem kaptak szállást s kénytelenek voltak ide-oda, egyik-másik civis polgár házához bekérkedni.

Egy vásáron a híres gazdag gróf Rhédey is így járt, vagyis nem kapott szállást, tehát a hintóján elindult utcáról-utára, hogy valahol meghúzódhassék. De a hol megfordult, mindenütt vagy tele volt már szállóvendéggel a ház, vagy pedig egy s más ok miatt nem tetszett a grófnak. Végre egy csinos házhoz érkezett, melynek kapujára az is ki volt ragasztva, hogy eladó.

A gróf itt is szállást kért, de a civis gazda, a ki-be nem sok vendégszeretetet szorult, csak immel-ámmal vállalkozott a szállásadásra, sőt mivel látta, hogy a gróf csakugyan be szándékozik hajtanni az udvárta, mintegy ijesztés gyanánt ezt mondta:

— Csakhogy még több más vendéget is várok ám!

Erre a gróf egyet gondolt s így szólt a civishez:

— Eladó ez a ház?

— A mint látja az ur, eladó.

— Hát aztán mi az ára?

— Tízzer gyenge forint, mondta foghgyen a civis.

— All az egység, — szólt a gróf, — kezel rá s itt a tizezer forint. Ezután így szólt a gróf:

— No most már ezen pillanattól fogva én vagyok itt a házigazda.

Hajts be kocsis az udvarba. Maga pedig, civis barátom, míg máshova mehet, legyén az én vendégem, legalább tanulja meg, hogy milyen az igazi magyar vendégszeretet!

Korteskedés idején nagyon sokszor rámondja egyik válaszol a másikra, hogy: "Te pecsovics!" a mi nem valami hüzelő megszólítás s rendesen a kormánypártiakat szokták vele illetni, sőt a korábbi időkben majdnem olyan volt a lepécsovicsozás, mintha "hazaárlás" szóval illetnék volna az embert.

Gróf Festetics Rudolf lévén 1839-ben Szegszárdon a kormánypártiak feje, meghívta magához mindazokat, a kiket megnyerni remélt. S a mig a befolyásosabbakat a maga asztalánál vendégelte meg, addig a kevésbbé jelentékenyeket a tisztartójánál látatta el, kiknek neve Pecsovics volt.

Egy ilyen napon délután a haladópárt egyik hű tagja, Huszár Pál, aki rendkívül hasonlított bizonyos Dunaföldváron lakó Kubinsky nevű timármesterhez, a megyeház előtt és mellett lévő kertü területén sötétlő/többed magával, a midőn az ekkor Tolnárról megérkezett Paczolay Gyuri hozzájuk közeledett, Huszár és Paczolay esküdtek voltak, csakhogy míg amaz az ellenzék, addig emez a kormány pártján. Midőn tehát Paczolay hozzájuk érkezett, esküdtársá Huszár Pál, mintegy éreztetni akarván vele azt, hogy elpártolt a nemzet ügyétől és egyuttal azt is, hogy nem is a grófnak, de csakis a tisztartójának asztalára érdekesültek, ezt a pár szót kiáltozta peki:

— Te Pecsovics!

A jelenlevők nevettek, s ismételték:

— Pecsovics! Pecsovics!

Elő fogva rajtuk száradt a kormánypártiakon a "pecsovics" elnevezés és csakhamar elterjedt s használatos lett ország-szerte.

